

Стенографски дневник

НА

40. заседание

Вторник, 18 февруари 1947 г.

(Открито в 15 ч. 5 м.)

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов. Секретари: Илия Радков и Яни Янев.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.	Стр.
Съобщения:		
Отпуск	639	
Законопроект	640	
По дневния ред:		
Запитване от народния представител Тончо Тенев към министъра на електрификацията и природните богатства относно недостатъчното производство на каменни въглища в мина „Перник“. (Отговор — продължение на разискванията)	640	
Говорил: Иван Копринков	640	
Предложение на народния представител д-р Иван Пашов, след като се изслуша запитването на народния представител Тончо Тенев, да се mine на дневен ред. (Приемане)	641	
Проекторешения: 1. За одобрение 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 януари 1947 г., протокол № 16, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци и такси 2.000 кг. войнички цигари, които ще изнесе за странство Министерството на войната (Приемане)	642	
2. За отдаване на концесия на районна скотовъдна млекоарска кооперация „Овен“, от с. Бръшлян, и скотовъдната млекоарска кооперация „Добруджа“, от гр. Тутракан, тревните произведения от Бръшлянското и Тутраканското държавни блат за един период от десет години. (Разискване)	662	
Говорили: Марин Личев	665	
Борис Стефанов	666	
М-р Георги Трайков	666	
Никола Алексиев	666	
Законопроекти: 1. За временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г. (Първо и второ четене)	642, 648	
Говорили: Никола Балканджиев	642	
Никола Певтичев	644	
Борис Чанджиев	645	
М-р д-р Иван Стефанов	646	
2. За изменение и допълнение на закона за самоздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия. (Първо и второ четене)	648, 649	
3. За учредяване на Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България. (Първо четене)	649	
Говорили: Цветан Капитанов	649	
Георги Василев	650	
Тодор Иванов Найденов	653	
М-р д-р Иван Стефанов	655	
4. За допълнение на наредбата-закон за заема на свободата. (Второ четене)	656	
5. За изменение и допълнение на закона за наказателното съдопроизводство	656	
6. За държавния монопол на тютюна. (Второ четене)	657	
Говорили: Борис Чанджиев	659	
М-р д-р Иван Стефанов	660, 661	
7. За управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти. (Първо четене)	666	
Говорили: Иван Копринков	670	
М-р Георги Трайков	670	
8. За Дирекция на цените. (Първо четене)	671	
Говорили: Тодор Тихолов	672	
Дичо Тодоров	672	
М-р Добри Терпешев	673	
9. За закриване на Погасителната каса, учредена с наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита. (Първо четене)	674	
Говорили: Дичо Тодоров	674	
Тодор Тихолов	675	
М-р д-р Иван Стефанов	675	
10. За улесняване сливането на кооперативните сдружения. (Първо четене)	676	
Говорил: Георги Марков	677	
Дневен ред за следващото заседание	678	

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Ковачев, Анастасия Вълкова, Ангел Бъчваров, Андрей Михайлов, Асен Чапкънов, Асен Паянгов, Асен Христов, Атанас Николов, Ахмед Хюсеинов, Билял Дурмазов, Борис Костов, Васил Иванов, Васил Петков, Васил Караджов, Владимир Полтомов, Ганю Златинов, Георги Божков, Георги Костадинов, Георги Динев, Георги Хайдутков, Грудя Атанасов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Нейков, Димо Атанасов, Добри Бодуров, Доню Сербезов, Екатерина Аврамова, Елисавета п. Антонова, Емил Антонов, Жейка Хардалова, Запрян Ташев, Иван Василев, Иван Димитров, Иван п. Димитров, Иван Неделчев, Иван Масларов, Йордан Попов, Кирил Клисурски, Кирил Лазаров, Костадин Денев, Костадин Горбанов, Кочо Бонев, Крум Славов, Кръстю Желязков, Къню Георгиев, Макра Гюлева, Марин Шиваров, Марин Маринов, Мата Тюркеджиева, д-р Михаил Геновски, Михаил Ташков, Мустафа Билялов, Никола Разлоганов, Никола Минчев, Никола Айлъков, Пело Пеловски, Петко Франгов, д-р Петър Георгиев Пачев, д-р Петър Попсадов, Петър Русев, Петър Пергелов, Сава Дълбоков, Серги Златанов, Слав Баджаров, Слави Пушкарков, Сребро Бабаков, Стефан Ковачев, Стефан Осиковски, Стою Неделчев, Стоян Паликрушев, Тачо Даскалов, Титко Черноколев, Тодор Атанасов, Тодор Павлов, Филип Гиуров, Хафуз Генджев, Христо Генов, Христо Джонджоров, Христо Каркърмов, Цанко Козлов, Яна Манева и Янчо Деведжиев)

Съобщавам на Събранието, че председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Асен Христов — 4 дни, д-р Вара Златарева — 2 дена, Желю Тончев — 5 дни, Иван

Златев — 4 дни, Иван Дуков — 1 ден, Кирил Златаров — 4 дни, Кочо Бонев — 2 дена, Крум Славов — 4 дни, Къню Г. Вълков — 4 дни, Неделчо Пандоз 4 дни, Петко Франгов — 1 ден, Сабри Демиров — 4 дни, Стефан Бакърджиев — 1 ден, Тодор Лазаров — 1 ден, Константин Велев — 5 дни, Генчо Райков — 5 дни, Жейка Хардалова — 5 дни, Ганю Златинов — 4 дни, Димо Петров — 4 дни, Доню Сербезов — 4 дни, Запрян Ташев — 1 ден, Кръстю Добрев — 2 дена, Петър Русев — 4 дни, Тачо Даскалов — 2 дена, Христо Илиев — 4 дни, Христо Джонджоров — 3 дни, Янчо Деведжиев — 1 ден, Георги Желсв Гечов — 3 дни, Георги Костадинов Костов — 2 дена, Любен Дамянов — 3 дни и Мара Тюркеджиева — 4 дни.

Следните г-да народни представители, които са се ползували с повече от 20 дни отпуск, искат допълнителен отпуск, за който следва да се иска съгласието на Събранието.

Народният представител Желязко Стефанов иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 18 дни отпуск. Които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Сава Дълбоков иска 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 36 дни отпуск. Които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Хафуз Ибрям Генджев иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 28 дни отпуск. Които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Стою Иванов Неделчев иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 36 дни отпуск. Които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на Събраниято, че от Министерството на правосъдието е постъпил законопроект за наемите. Законопроектът ще бъде отпечатан и раздален на г-да народни представители и поставен на дневен ред.

Пристъпваме към първа точка от дневния ред:

Отговор на запитването на народния представител инж. Тончо Тенев до министъра на електрификацията, водите и природните богатства — продължение на разискванията.

Има думата народният представител Иван Копринков.

Иван Копринков (СЛ): (От трибуната) Г-да народни представители! Представеният за разглеждане от почитаемото Народно събрание въпрос за въглищата във връзка с запитването на народния представител инж. Тенев е от съществено значение, защото засяга както народното ни стопанство, така и целия български народ. Засяга народното ни стопанство затуй, защото въглищата се урежда въпросът за нашия транспорт, за нашата индустрия и за намиране двигателна сила за термичните централи, а българският народ засяга затуй, защото е свързан с въпроса за отоплението, за горивото, с което българският народ трябва да си служи през всичкото време.

Така както е поставен въпросът от запитвача и така както г-н министърът даде отговор, аз считам, че въпросът не е окончателно изчерпан, т. е. не е изяснен, затуй защото докато запитвачът констатира, че намаляването на въглищата в България е резултат от нерационално използване на нашите мини, е резултат на лошата система, е резултат на лошото ръководство, г-н министърът счита, че има обективни причини, които са намаляли производството на въглища в България.

Трябва да ви кажа няколко данни, г-да народни представители, за да констатираме всички единодушно, че онова, което ние имаме като добив през 1946 г., е крайно незадоволително защото само мини „Перник“, както г-н министърът сам констатира, са дали производство 56.000 тона по-малко от предшествуващата 1945 г., а в сравнение с една от нормалните години, каквато е 1943 г., производството на въглища само за мини „Перник“ през 1946 г. е с над 300.000 тона по-малко.

В България, г-да народни представители, през 1943 г. сме имали производство на каменни въглища общо от всички мини, държавни и частни, 3.882.000 тона. От тези въглища на държавните мини „Перник“ и другите държавни мини се падат 3.292.000 тона, а на всички частни мини в България се падат 582.000 тона, или от общото производство на каменни въглища в България само 15% е от частни мини, а 85% е от държавни мини. От общото производство на държавните мини 3.292.000 тона, 3.079.000 тона се падат само на мини „Перник“, или от всички държавни мини само мини „Перник“ дават производство на каменни въглища 93,5%. От тук именно ще трябва да изхождаме, когато ще разглеждаме въпроса как е организирано производството на въглища в мини „Перник“, за да разберем същественото му значение, тъй като от производството на всички държавни мини 93,5% се пада на мини „Перник“, а от цялото производство на каменни въглища в България през 1943 г. производството на мини „Перник“ съставлява 87%, което значи, че само 13% е от всички други частни и държавни мини. Ние имаме основание, г-да народни представители, да правим сравнение с 1943 г., като първа от предшествуващите нормални години за производството, защото 1944 г. е ненормална по две най-важни съображения: първо, че през тази година имаме извънредно много въздушни нападения и тревоги, които не позволиха на работниците да работят нормално и второ, че през 1944 г. беше засилен агитацията да се саботира производството на мините против фашисткия режим. И г-н министърът призна, че поради военната конюнктура производството през 1944 г. е било ненормално. Заради това сравнението трябва да го правим с предшествуващата 1943 г.

Какво ни дава сравнението на производството през 1943 г. с производството през 1945 г. и респективно 1946 г.? Докато общо през 1945 г. производството на каменни въглища във всички държавни и частни мини е било 3.557.000 тона, което значи по-малко производство с 325.000 тона от 1943 г., „Перник“ от своя страна има през 1945 г. 2.866.000 тона производство или 213.000 тона по-малко от 1943 г.; частните мини имат производство през 1945 г. 444.000 тона, което е с 138.000 тона по-малко от 1943 г. Значи, и общото производство е намалено с 325.000 тона и специално производството на мини „Перник“ е намалено с 213.000 тона. Също и в частните мини производството е намалено с 138.000 тона.

Но, г-да народни представители, когато ще трябва да прикажем по въпроса за производството на каменни въглища ще трябва да имаме под съображение не общото количество, което се намалява, а количеството производство на един работник или на един ден, защото, когато се касае за общото намаляване, ние можем да потърсим много обективни причини. Тогава ние можем да извадим правилно заключение, дали имаме увеличено производство или имаме намалено производство.

Предя да пристъпя към това, ще спомена какво е точно производството и за 1946 г., за да има пред вид почитаемото народно представителство каква е разликата между производството на 1943 нормална година и последната 1946 г. Общото производство на каменни въглища в България от държавни и частни мини за 1946 г. е 3.449.000 тона. Сравнено с 1945 г. — 108.000 тона по-малко, а сравнено с 1943 г. — 431.000 тона по-малко, или кръгло половин милиона тона по-малко. Специално мини „Перник“ за 1946 г. имат производство, както и г-н министърът призна, 2.814.000 тона, или сравнено с 1943 г., 265.000 тона по-малко, а производството на частните мини през 1946 г. е с 39.000 тона по-малко от това през 1945 г.

Г-да народни представители! Ако направим едно сравнение даже с годината 1942, ние ще видим, че производството на 1942 г. е било по-голямо от производството на 1946 г. Да не смятаме само

1943 г. като една рекордна година за мини „Перник“. Общо производство на каменни въглища от държавни и частни мини през 1942 г. е било по-голямо от 1946 г.

За да разберете къде е причината за намаляване количеството на производството през 1945 и 1946 г. в сравнение с 1942 и 1943 нормални години, ще трябва да ви кажа, че ние имаме намалено производство не само общо количествено, но, което е по-важното, и дневно на работник. Общото намаляване количеството на производството може да е резултат на по-малко количество работници, обаче, когато количеството на работниците е същото или по-голямо и производството е намалено, тогава намаляването е неоправдано.

През 1941 г. мини „Перник“ са имали общо през цялата година дневно производство средно 7.200 тона при работници 10.085 дневно; през 1942 г. — дневно производство 8.300 тона при работници 11.543; през 1943 г. — дневно производство 8.900 тона при работници 13.200; през 1945 г. — дневно производство 8.800 тона при работници 15.200 и през 1946 г. — дневно производство 8.500 тона при работници 15.000.

Какво значи това? За 1943 г. имаме производство 8.900 тона дневно при 13.200 работника, а за 1946 г. имаме 8.500 тона дневно, значи, 400 тона по-малко, при работници 15 хиляди кръгло, или 2.000 души по-малко. Какво показва това за производството на работник? Докато през 1943 г. средното производство на работник за един ден е било 770 кгр., през 1945 г. е 659 кгр. и през 1946 г. е 662 кгр. Това значи, че имаме намалено дневно производство на работник. А това е съществено. Общото производство, както казах, може да бъде намалено или увеличено съобразно броя на работниците, но когато имаме намалено дневно производство на работник от 770 кгр. на 659 кгр. и 662 кгр., явно е, че производството действително е намалено, намира се в лошо състояние.

Г-да народни представители! Средното дневно производство на работник за годините 1945 и 1946 е 660 кгр., за годините 1941 и 1942—830 кгр., а за 1943 г. — 770 кгр. От тук трябва да извадим заключението, което и запитвачът изважда, че има не обективни, а други причини в организацията на производството, които са дали това намаляване. При 2.000 работници повече да имаш 500 тона по-малко производство на ден, това е неоправдано. Разбирам при същото количество работници производството да спадне с малък процент, но при 2 хиляди работника повече да се намалява производството с 500 тона на ден, това е неоправдано. Аз слушам с внимание г-н министъра, когато казва: „Копачите през 1945 г. увеличили своето производство с 240 и няколко килограма на ден; копачите през 1946 г. увеличили своето производство с 400 и няколко килограма на ден.“ Тогава се пита: на какво се дължи пък намаляването на дневното производство на един работник? Вероятно трябва да има много работници, които никак не са работили, за да издат това, което са надалишили копачите. Друго яче не може да се обясни. И затуй г-н министърът избягва да отговори на въпроса, какво е дневното производство през 1946 и 1945 години в сравнение с 1943 и 1942 години, съпоставено с броя на работниците, или колко се пада на един работник.

Но, г-да народни представители, туй е само по отношение намаляването на производството по количество, по килограми. Когато обаче се постави въпрос и за качеството, тогава положението действително става още по-тежко, специално за мини „Перник“. И запитвачът ви каза, че качествено на въглищата е намалено с голямата пепелност, с многото пръст, камъни, люляка и т. н. Това не е голословно. Фактите говорят това. То се доказва не само с това, което ви каза запитвачът за жеданияте, за домашните, за които г-н министърът отказа да прави обиколка, но и с по-малката калорийност на въглищата, които се употребяват. Докато при нормално производство на въглища в мини „Перник“ допустимата пепелност е 18—20%, през 1946 г. пепелността се движи от 28 до 35%.

За да видите каква роля играе увеличеното количество пепелност или намалената калорийност на въглищата, ще ви посоча, г-да народни представители, само един факт, който имах възможност да проверя. Русенската захарна фабрика употребява въглища от мини „Перник“. Докато през 1942 г. и 1943 г. за производството на 1 кгр. захар са били необходими и употребени въглища 1:100 — 1:200 кгр., през 1945 г. за производството на 1 кгр. захар се употребяват въглища вече 1:940 кгр., а през 1946 г. — 2:100 кгр. Обяснението е в качествено на въглищата. И то, забележете, г-да народни представители, че тая фабрика употребява не обикновените въглища, наречени „ту венан“, които излизат при изкопаване така наречените ситни промити въглища, значи, и тяхната пепелност е увеличена и калорийността им намалена. И ние виждаме, че за производството на 1 кгр. захар през 1945 и 1946 години, в сравнение с 1942 и 1943 година, се употребяват кръгло по 800—900 грама въглища повече.

Аз нямах възможността, както каза за себе си този и г-н Тенев — г-н министърът не даде обяснение, защо не е било позволено на запитвача да направи справки в министерството — да провери дали в електрическата централа на мини „Перник“, която употребява собствени въглища за добиване на електрическа енергия, не е увеличена количеството на въглищата за добиването на 1 киловат час електрическа енергия поради тяхната слаба калорийност, т. е. по-голяма пепелност и т. н.

Следователно, г-да народни представители, оттук трябва да извадим едно второ заключение, че освен че се намалява количеството на производството на въглищата, но се намалява и качествено на него, което е вредно за народното стопанство, защото едно е, за конкретния случай, който ви посочих, за 1 кгр. захар да употребим 1:100—1:200 кгр. въглища, друго е да употребим 2:100 кгр. въглища. Същото е и за електрическата енергия от електроцентралите, същото е и за другите предприятия, които употребяват въглища за двигателна сила на своите индустрии. Оттук иде въпросът за отегчаване стойността на продуктите на всички индустриални предприятия и лошата им качественост.

Но, г-да народни представители, за да видите докъде стигна — да си послужи с думите на г-н Тенев, но поомекотени малко — катастрофалното положение на производството на въглища на мина „Перник“, ще ви посоча пълна характеристика за лошото положение, в което се намират мина „Перник“. Само за 1946 г., г-да народни представители, производствената стойност на един тон въглища е увеличена със 160 кв. А като вземете предвид, че общото производство за 1946 г. е 2.810.000 тона, това прави 420.000.000 лв. повече производствени разходи. Значи, оскъпява се стойността на въглищата за нуждите на отоплението, за нуждите на индустрията, ако щете, това се отразява върху разходите на българските държавни железници, които консумират почти 50% от производството на мина „Перник“. Ето, г-да народни представители, само този факт е достатъчен да ни озадачи и да видим, че работите в мина „Перник“ отиват назад, а не напред, и че мината, за разлика от това, което каза г-н министърът, се намира в положение на стабилизиране.

Но това още не е достатъчно, за да видите, че в мина „Перник“ действително има онова състояние, което аз посочих: намалено производство и намалена калоричност, т. е. топливност, по-голям примес на пепелност, което се отразява така зле върху народното стопанство. Ще трябва да направя констатацията, че голяма част от работничеството в мина „Перник“, за което г-н министърът държа такава пламенна реч, която и ние бихме адмирисали, са миньорите, които с непосилен труд в подземните галерии копаят въглища и за сметка на които неколцина искат да изградят своето благоденствие, като пречат на тяхната нормална работа. И оня господин, който говори тук — Миленов — е първият, който трябва да носи отговорност за разстройството на мина „Перник“, и специално за тези резултати, които аз ви посочих. (Ръкоплескания от опозицията) Защото аз си смятам, още в началото на 1945 г., на една национална конференция на българската индустрия, която беше първа след събитията, как този господин имаше куража и стигна дотам даже, да се предлага за главен директор на мина „Перник“!

Александър Миленов (к): Защо лъжеш? Имаш ли съвест?

Иван Копринков (сЛ): Аз присъствах на тази конференция, защото представлявах Министерството на търговията. Следователно, г-да народни представители, има отговорности на лица, които пречат за правилното функциониране на мина „Перник“.

В първите дни след 9 септември производството на мина „Перник“ беше паднало до 4.000 тона дневно, защото се почна масово уголение на хора, които не трябваше да бъдат уволнявани и за които г-н Димитров ви посоча, че в първите дни са били уволнени, а в последствие пак постъпили на работа. Масово уголение имало и на инженери, по списъци, без знанието на министъра и главния директор, по усмотрение на минния комитет. С това се разстрои цялото производство на мина „Перник“. И затова по-късно беше мъчно да се достигне онова производство, което трябва да се стигне. Нащо повече.

Аз искам да подчертая още един факт, че уволнението на г-н Тенев стана из затуй, защото г-н Тенев не е достоен за главен директор, но защото същият този оратор, Миленов, тогава туря на карта въпроса за инж. Тенев. Както г-н Димитров ви прочете резолюцията, г-н Тенев е бил уволнен, понеже Министерският съвет уважил молбата на един митинг на работниците, да бъдат уволнени, отстранени онези, които обявяват саботаж на производството и работата на мина „Перник“. Работата на г-н Тенев беше анкетирана от трима министри: г-н Добри Терпешев, като подпредседател на Министерския съвет, г-н Никола Петков, като подпредседател на Министерския съвет, и г-н Димитър Нейков, като министър на търговията, пряк началник на г-н Тенев, т. е. на мина „Перник“. Резултатът от тази анкета беше благоприятен за г-н Тенев. (Ръкоплескания от опозицията) И въпреки това, на конгреса на Националния комитет през месец март 1945 г. от мина „Перник“, под диктовката на г-н оратора Миленов, се изпрати един делегат, който се яви на сцената и каза: „Г-н министри на търговията! Или си вземете инженеря, или ние ще ви го донесем на тарта“.

Един от опозицията: Те го донесоха.

Иван Копринков (сЛ): ... без да знае този млад работник, че г-н инж. Тенев не е назначен от министъра на търговията, а е назначен от неговите шефове, защото директорът на мина „Перник“ се назначава от Министерския съвет. Следователно уволнението на г-н Тенев не беше затуй, че не е достоен, но защото на един кръг хора, начело с г-н Миленов, не се харесваше оная заповед, която ви прочете той за трудовата дисциплина на работниците, за увеличаване производството на мина „Перник“. Затова не се хареса г-н Тенев.

И какво стана, г-да народни представители? През май или юни, въпреки всички нареждания на министъра, господата от мина „Перник“, които командуват, заповядват на г-н Тенев да напусне мините още утре сутринта, защото, ако се върне, не отговаряли за неговия живот. И г-н Тенев до месец август-септември не беше допуснат да работи като главен директор на мините. Чак през месец септември излиза уволнението му по подаване на оставка, без да е давал оставка. Това е истината по отношение на бившия директор г-н Тенев и по функциите и работата на онези господа, които допиха да плачат, че г-н Тенев не можел да бъде директор, защото бил привърженик и съдействувал на фашистите, когато е ясно, че г-н Тенев не е никакъв фашист, а борец против фашизма.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Завършвайте!

Иван Копринков (сЛ): Заключение ми е, че катастрофата на мина „Перник“, т. е. намаление производството и качеството и увеличение стойността на въглищата и разходите по производството е резултат не из обективни причини, а на причини в организацията на службите в мина „Перник“.

Искам да подчертая с две думи казаното от г-н министъра, че не трябвало да се сравнява производството на 1943 г. с производството на 1945 г. и 1946 г., защото през 1943 г. имало 15-16 работни дни повече, а през 1945 г. и 1946 г. работните дни били 15-16 по-малко и ако в тези дни било работено, то общото производство щяло да надхвърли производството през 1943 г. Това не отговаря на истината, г-да народни представители. Увеличено с 15 дни производство през 1945 г. — по 8.500 тона на ден, далеч не може да стигне производството през 1943 г.

Но тук се поставя въпросът, защо са тези 15-16 работни дни по-малко, когато мината работи делник и празник? Аз отговарям, а и вие ще си отговорите: затуй защото през 1945-1946 г. по собствен почин, по собствена инициатива без назначението на управлението, всеки работник, когато иска влиза, когато иска излиза от мината, когато искат работниците си правят митинги, когато искат работят, когато искат не работят. Затуй работните дни са 15-16 по-малко.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Иван Копринков (сЛ): Това обстоятелство обаче е от значение за общото годишно производство. То не играе роля, г-да народни представители, за дневното производство и никак не играе роля за производството на един работник.

За да приключа, аз искам да обърна вашето внимание върху така нареченото ударничество и бригадите, което е в пълно противоречие със системата на едно социално законодателство за работниците, които трябва да бъдат покровителствувани от социалните закони. Ударничеството е работа, която социалистите отричат въобще, защото работничеството трябва да работи минимално количество дни — малко работа, много производителност. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Какви социалисти сте вие!

Иван Копринков (сЛ): Днес в лейбъристка Англия се мъчат да стигнат пет дни работна седмица, а в България работят шест дни и в седмица отиват на бригада! Работникът, който работи извънреден труд, изтощава своите сили, а още повече, когато отиде в мините, под земята да работи черен труд.

Един от мнозинството: Не плачи, не плачи за тях.

Иван Копринков (сЛ): Следователно в това отношение ние трябва да поддържаме не тази система, а системата на определен работен ден и по-малка работна седмица, но трудът да бъде изпълуван правилно, за да има достатъчно време за почивка, култура и просвета на работника.

Пеко Таков (к): Така ли ще спасим нашата страна?

Иван Копринков (сЛ): Така ще я спасим. Не може по този начин да искате от работника увеличено производство, защото този, който работи до събота и в неделя отиде на бригада, в неделя няма да работи, а ще спи на машината. Това е установено. За туй е нужно време за почивка, за култура, за просвета, за сън, за да може работникът да използва своите сили рационално. (Възгласения от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Завършете!

Иван Копринков (сЛ): Господата от Работническата партия нека ме извинят, но вековни борби на работничеството са водени против работата на парче, а днес вие издигате тази работа като култ. Против работата на парче социализмът и работническата класа са водили десетки години борба, те трябва да я водят и днес, защото това е най-черната експлоатация на работническия труд. (Ръкоплескания от опозицията. Възгласения от мнозинството)

Ето защо, като изказвам тези мисли по този въпрос, аз напълно споделям, от името на нашата парламентарна група, предложението дневен ред от г-н Стефан Димитров по повод разискванията, които станаха по запитването за производството на въглищата и защо няма въглища. (Ръкоплескания от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложен дневен ред от народния представител д-р Иван Пашов със следното съдържание: „Великото народно събрание, след като изслуша запитването на народния представител инж. Тончо Тенев, отговора на г-н министъра на електрификацията, водите и природните богатства и станалите разисквания, минава чисто и просто на дневен ред.“

От опозицията: Чисто и просто!

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така прочетен дневен ред от народния представител д-р Иван Пашов, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Възгласения от опозицията)

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Одобрене предложението за одобрение 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 януари 1947 г., протокол № 16, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци и такси 2.000 кгр. войнишки цигари, които ще изнесе за странство Министерството на войната.

Моля г-н секретаря да прочете предложението.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобрение 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 януари 1947 г., протокол № 16, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци и такси 2.000 кгр. войнишки цигари, които ще изнесе за странство Министерството на войната.

Г-жи и г-да народни представители! Министерството на войната — отдел доставки и поддържане — съобщава, че е уговорил

доставката на разни материали от Австрия срещу износа на 2.000 кгр. войнишки цигари, без бандерол и други данъци и такси.

Като се има пред вид, че с тази сделка ще бъдат задоволени належащи за войската ни нужди, чест имам, г-да народни представители, да ви помоля да гласувате в текущата сесия настоящото проекторешение.

Гр. София, февруари 1947 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 януари 1947 г., протокол № 16, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци и такси 2.000 килограма войнишки цигари, които ще изнесе за странство Министерството на войната

Одобрява се 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 29 януари 1947 г., протокол № 16, което гласи: „Разрешава се на Министерството на войната — отдел доставки и поддръжане, да изнесе за Австрия 2.000 кгр. от войнишките цигари, срещу равностойността на които да закупи и достави разни материали за нуждите на войската.

Същите цигари се освобождават от бандеролно право, общински налог, фонд „градушка“ и мурурие (акциз)“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля г-да народните представители, които приемат проекторешението за одобрение 7. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му на 29 януари 1947 г., протокол № 16, относно освобождаване от бандеролно право и други данъци и такси 2.000 кгр. войнишки цигари, които ще изнесе за странство Министерството на войната, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преди да пристъпим към другите точки от дневния ред председателството предлага за удобство едно пререждане на дневния ред, а именно: да се прескочи точка трета и да се разгледа под ред точка четвърта, пета, шеста, тринадесета и четирнадесета от дневния ред, а след това да се разгледа точка трета и другите точки, които ще останат неразгледани. Ония г-да народни представители, които са съгласни да стане такова пререждане на дневния ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Престъпваме към разглеждане на точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г.

Г-жи и г-да народни представители! От средата на м. февруари н. г. ще започне покупката и прибирането от тютюнопроизводителите на тютюна реколта 1946 г.

За да се вземат необходимите мерки и своевременно организира покупката, вдигането и складирането на същия тютюн, налага се, до въвеждането на тютюневия монопол, да се вземе преходно решение, като се уреди въпросът с покупката на тютюна реколта 1946 г. по същия начин, както това стана с тютюна реколта 1944 и 1945 г., а именно, като се натовари Българската земеделска и кооперативна банка и Съюзът на тютюневите кооперации в България да закупят и преработят тютюна и от реколта 1946 г.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да гласувате приложения законопроект.

Гр. София, 6 февруари 1947 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г.

Член единствен. Наредбата-закон за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна, реколта 1944 г. („Държавен вестник“, брой 54, от 8 март 1945 г.), остава в сила за покупките на тютюна реколта 1946 г.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Никола Балканджиев.

Никола Балканджиев (к): (От трибуната) Почитаеми народни представители и представители! Тези дни бяха внесени във Великото народно събрание два важни законопроекта, които уреждат въпроса с нашите тютюни. Касае се, кой да закупува и преработва българските тютюни, кой да ги продава на международния пазар, въобще кой да организира експлоатацията на това най-ценно наше земеделско производство, а същевременно и кой да се ползва от това благо.

Вие знаете много добре, че за възстановяване на нашето разнебитено и ограбено от български и немски фашисти народно стопанство помогна преди всичко чудотворното действие на нашето особено члато, което нито се копае из земните дълбини, нито се промива от пясъците на родните реки, а расте обилно по Родопските яки и чукури, отглеждано грижливо с дееноношен труд от трудолюбивата челяд на земеделско-производител и към което злато бяха прострели хищните си лапи гръцките монарх-фашисти, зад гърба на които стоят алчните тютюневи режими и заглътали на международния империализъм. Безсъмнено, че тези лапи, с подписването сега на мирния договор, са окончателно отрязани.

Ние не можем да не отбележим, че осъществяването на двата търговски договора с великия Съветски съюз се дължи главно на нашите тютюни. Не вледнж тук, във Великото народно събрание, от нас се е искало да одобрим изнасянето на цигари, срещу които се внасят ценни артикули. Тези наши цигари отлично замесят златото и чуждите девизи, каквито ние нямаме.

Г-да народни представители! Не е много смело, ако кажем, че в настоящия момент на следвоенна обстановка нашият тютюн и цигари — това е разковничето на нашия народ, това е разковничето на младата ни народна република, което отключва всички недостъпни двери и събаря всички прегради, издигащи се около нас.

Дълго време и занаят пред нашият тютюн ще бъде главният износен артикул, срещу който ще внасяме необходимите съоръжения за електрификация, индустриализация и модернизирание на нашето земеделско стопанство. Ще се внасят също и необходимите сурови материали, за да се движи нашата лека индустрия и другите занаятчийски предприятия.

Първият важен и основен законопроект, поставен тук за разглеждане, бе този за тютюневия монопол, и вторият е този, който сега разглеждаме — законопроектът за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г.

Няма да се спирам на законопроекта за тютюневия монопол, по който говориха тук миналата седмица много оратори и въпросът се изясни. Но в тази връзка аз искам да кажа, че поменатият законопроект за тютюневия монопол урежда цялостно тютюневия въпрос: изкупуване, манипулация, фабрикация и експорт. Това народно богатство става държавен монопол, т. е. народно достояние. Отстраняват се всички крупните тютюноотглеждателно-експортири, които десетки години ограбяха тютюнопроизводителите, експлоатираха тютюноработниците и трупаха милиони и милиарди печалби. Същите те, които съставляваха гръбнака на фашистката диктатура у нас и които бяха верни агенти на немския империализъм, като заедно с него ограбяха и избиваха българския народ, същите те и днес продължават да са финансовата база и вдъхновители на реакторските, реакционните и превратджийските кръгове в нашата страна.

Аз не искам да си спомням за онези тежки години на безпръвие и експлоатация, на гавра и терор, на които бяхме подложени от тези бездушни златни магнати и техните слуги. Но аз искам с възторг и с гордост да си спомня за онези тежки, но героични стачни борби, които ние, тютюноработниците, водихме за едно парче повече хляб. Искам да си спомня за онези героични стачни борби, които бяха нашата политическа школа, затуй защото в тези стачни борби ние, работниците, учехме на практика политическата икономия, не с години да четем тонове дебели книги. Там, в процеса на тази борба за едно парче повече хляб, ние срещнахме организирания сила на реакционната потисническа и експлоататорска държава, ние срещнахме полицията, ние срещнахме армията, която разгонваше борците, която разгонваше нашите събрания. И там, в средите на работниците, ние ежедневно, а ежесечно растеше и зрееше съзнанието, че не е достатъчно само икономическата борба на работниците за едно парче повече хляб. В тази борба те разбираха, че е необходимо да водят и политическа борба, защото българската държава тогава беше противонародна и в защита на интересите на техните експлоататори и грабителите, именно на тютюневите магнати. („Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

И ето, в тези героични борби ние се закачихме и винаги непримиримо, последователно и твърдо стояхме начело на всенародната борба, която борба доведе до победоносния освободителен 9 септември. И днес тютюноработниците, заедно с всички трудещи се, са свободни и участвуват активно в изграждането на младата ни народна република. Те работят и ще работят интензивно за повече, за качествено и за по-евтино производство. В големите тютюневи складове хиляди пръсти се движат и раздипят златните листа. В очите на работниците свети пламък и възторг. Те знаят защо работят днес. Те работят, защото е ликвидирано с несправдите, защото е свършено с експлоататорите, защото те работят за своя народ и за своята нова републиканска държава. (Ръкоплескания от мнозинството)

Но, г-да народни представители и представительки, разрешете ми тук в тази връзка да се спра на някои въпроси, засягащи съдбата на тютюноработниците и въобще на работниците, които въпроси постави в своята реч по тютюневия монопол депутатът от опозиционния БЗНС г-н Асен Павлов, които въпроси останаха не достатъчно разяснени. И господинът, който говори преди мен тук във връзка с запитването за мина „Перник“, също ги засегна, и мой отговор ще бъде едновременно и за него.

Г-н Асен Павлов от тази трибуна разви една теза, като се обявя против новите методи и форми на труд, възприети в нашия производствен живот от работниците и служащите в нашата страна. Чисто и просто той се обявя против ударничеството, а оттук и против съровноването. Той се обявя против нормите в производството и против този начин на увеличаване на работническите надници, като се заплаща наднорменото производство. Какви аргументи изтъкна той в защита на своята теза? Първо, че ударничеството и стремежът на тютюноработниците и въобще на работниците да надхвърлят средните трудови норми щяло да доведе до извънредно голямо изтощение на същите и те ще започнат едва ли не да умираят като мухи и, второ, че само най-силните физически, които ще бъдат малцина, ще могат да надхвърлят нормите и да се ползват от едно наднормено заплащане като добавка към определената заплата. В отговор на всичко това трябва да кажа, че преди всичко тезата на г-н Асен Павлов по тези въпроси не е прогресивна, а реакционна, регресивна и самите аргументи — несъстоятелни, необосновани и неверни. Асен Павлов и други подобни, като например Котринков, не виждат или съзнателно не искат да видят дълбоките промени политически и икономически, а оттук и психологически, които стават в нашата страна след 9 септември 1944 г. Те дърпат назад нашето развитие. Те искат да стоим там, където сме били вчера — назаднала икономически и културно страна. Нашата нова демократична държава, нашата народна власт пристъпва към осъществяване на едно планово стопанство, пристъпва към разгръщането на една широка строителна програма. Ние трябва да вървим напред бързо и с такива темпове, че, както каза другарят Димитров на тържествената вечер на ударниците, „онова“, което другите държави са постигнали през едно цяло столетие, ние да го постигнем

само за едно-две десетилетия" (Ръкоплекскания от мнозинството). Ако искаме да бъдем свободна и независима страна. А всичко това ние няма да го постигнем със старите форми и методи, които ни препоръчват г-н Павлов и компания, още повече като се има пред вид, че производителността на труда в България е най-ниска в сравнение с другите страни, с изключение на Албания. За нас няма друг път по-сигурен за извеждане на нашия народ до едно по-високо материално и културно състояние, освен пътя за повишаване производителността не само на работника, но и на земеделския производител. Затова ние ще вървим към извеждане на трудови норми в производството, а като стимул за надвишаване на тези норми е заплащането по специални таблици на свършеното производство. Ние ще вървим по пътя на ударничеството и съревнованието. Не е ясно, че ударничеството и съревнованието водят до изтощение на работниците без каквато и да е полза за тях. Преди всичко понятието "ударничество" трябва да се свежда до това — както много правилно го формулира другарят Димитров пред ударниците — щото центърът на тежестта в съревнованието, в ударничеството да се постави в същността, ловкостта и съобразителността и въобще в рационализиране на методите на работа, а не в изразходването на максимум физическа енергия и напрежение. (Ръкоплекскания от мнозинството) Освен това за ударниците се предвиждат редица специални грижи и възнаграждения: курорти, почивки и пр.

Разбира се, че работниците и служащите не споделят разбиранията на г-н Асен Павлов и подобните му. Това най-добре се вижда от живия живот. Само слепите не виждат днес, че в нашата страна се разгръща едно масово съревнование. Те не могат да видят стотиците и хиляди ударници, изтъкнати през редицата съревнования, някои от които са гордост за нашата народна република днес. Те не искат да се считат с фактите и цифрите за повишаването на индустриалното производство и полученото наднормено възнаграждение от хиляди работници от текстилния, металния, химическия, тютюневия и други браншове. Искам да ви кажа, че само в Пловдив през изтеклата 1946 г. работниците от няколко бранша, участващи в съревнованието, са получили 15 милиона лева възнаграждения за наднормено производство. (Ръкоплекскания от мнозинството), докато през 1945 г. са получили само 3 милиона лева. Има едно увеличение пет пъти. Голяма част от тези работници са получили през годината повишение на своите надници до 30%.

Но, г-да народни представители и народни представителки, какво предложат г-н Асен Павлов в замяна на ударничеството и наднорменото заплащане? Ни повече, ни по-малко, той предложи, работниците да участват в печалбите на монопола. По този начин те ще да бъдат заинтересувани — ще работят повече и ще получат повече. Тук няма ли да има изтощение, като работят повече? Тук трябва да кажем: наивна, отживяла теория.

В тази връзка трябва да спомена, че и г-н проф. Петко Стоянов в своята реч застана на същата позиция. Той каза: „Днес общоприет принцип е, работниците и чиновниците да участват в печалбите на предприемачеството, в което работят.“ Но къде е въведен този общоприет в кавички принцип, г-н професорът не ни каза. Без съмнение такова нещо нигде няма. Това е искане и лозунг на някои реформистически и анархистически организации, издиган тук и там от техните водачи някъде в страните на буржоазната демокрация с единствената цел да отклонят работниците от тяхната пряка борба за освобождение. Но трябва да кажем, че този лозунг, за участие на работниците в печалбите, е стоял и в демоагоската програма на хитлеристите в Германия, където господствуваше крупният финансов капитал. Те искаха да спечелят работниците за тяхната бясна империалистическа нацистка политика, която доведе германския народ до катастрофа.

Но, г-да народни представители, в нашата страна днес няма нито буржоазна демокрация, нито фашистка диктатура. Те и двете са пометени завинаги от лицето на нашата земя. Днес у нас имаме съвсем нов тип демокрация — политическа и стопанска. У нас имаме народна власт, власт на самите работници и другите производители: земеделци, занаятчии и пр. От нашите политически и стопански живот е отстранен крупният финансов и спекулативен капитал. Ето например, с закона за тютюневия монопол се ликвидира с грабителския тютюнев експортен капитал. Нашата държава не е старата политическа и експлоататорска държава. Днес тя е народна. Цялата политика на тази държава е насочена в полза преди всичко и само на широките народни маси, на производителите, в това число и работниците. С извеждане монопола на тютюна имаме вече частна експлоатация. Реализираните печалби от монопола по различни пътища ще облагодетелствуват самите работници било пряко, било косвено, било чрез фонда социално-културни мероприятия, било чрез държавните мероприятия. Значи, печалбите от тютюните няма да отиват в джобовете на отделни хора, а ще бъдат изразходвани за целия народ. Така е и с другите частни предприятия. Що се касае до печалбите, днес с закона за прогресивно-подоходния данък и с редица други закони се ограничават възможността за безгранично натрупване на печалби. Ония печалби, които минават гражданите, ще отиват за държавата и от тук за обществени нужди. Няма защо да се иска, работниците и производителите да участват в тези печалби. Ако тръгнем по този път, това значи, и работниците във всички други държавни предприятия — железничари, пощенци и пр. — да искат да участват в печалбите на предприятието. Работниците ще имат определени дялове и наднормено заплащане. Те не са склонни да стават акционери. Съвсем излишно е да възбуждаме стремеж сред работниците да забогатяват, да стават капиталисти, затуй защото в нашата нова народна република понятието „капиталист“ не е твърде на мода. Работниците не питат никаква любов към него, чито им мерак да стават капиталисти. (Ръкоплекскания от мнозинството) Работниците днес имат съвсем нови отношения към нещата и към

меря, да ги тикат по чужди за тях пътища и да ги отклоняват от единствено правилния път от тях път, който ще доведе не само тях, но и целия български народ до щастие и благоденствие.

Но чудно е защо тези господа са се загрижили толкова много за работническата съдба. Според мене това не е нищо друго, освен крокодилски сълизи и стремеж да създадат сред работниците настроения срещу Отечества фронт и народната власт, да спрат победоносния ход на народното строителство. Напразни надежди! Те не виждат величавия трудов ентузиазъм, който се разлива като бурна протекна вода по нашата свободна земя. Те не виждат прищипения устрем на един цял народ, който, поел съдбата в своите ръце, върви от победа към победа за изграждането на своето благополучие и че никаква земна сила не ще спре този устрем. (Ръкоплекскания от мнозинството)

Г-да народни представители! Преминувам към настоящия законопроект. Къкто виждате от самото заглавие на законопроекта, касае се за едно временно уреждане на покупката на тютюна от реколтата 1946 г. Налага се незабавното изкупуване на тютюните от производителите и прибирането им в складовете, където ще бъдат и манипулирани. Законопроектът е много навременен, защото не може да се изчака, докато се създаде новият институт за монопола, което вероятно ще продължи доста дълго време, та чак тогава да се пристъпи към събирането на тютюна. Тук се касае за навременното прибиране и запазване на около 30 милиона килограма тютюн, според изчисленията на Българската земеделска и кооперативна банка, който ще бъде манипулиран за експорт тази година, и няколко други милиони килограма тютюн, който ще бъде преработен за местна консумация. Това е едно огромно богатство, от чиято правилно стопанисване ще зависи до голяма степен провеждането на нашия стопански план през настоящата и следващата година. Навременното изкупуване на тютюните ще освободи производителите от по-нататъшната грижа за тях, като се отдадат всецяло на грижата за своята протекна стопанска работа. На второ място, тютюните ще бъдат прибрани в специалните и удобни помещения, където ще бъдат под специалните грижи на специални работници и подготвени за манипулация, която също трябва да започне по-рано, за да се използва най-добрият, летният сезон за работа, а от друга страна, за да можем — както спомена др. Добри Терпешев — в близките месеци да изработим и от новите тютюни, та да ги включим в експорта, което е необходимо именно за нашия търговски обмен. Същевременно ще се избавят от безработицата повече от 20.000 тютюневи работници, които чакат с жедание да вложат своя труд именно в изработката на тютюните.

Как се урежда въпросът с закупуването, според настоящия законопроект? В член единствен е казано: „Предбата-закон за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколтата 1941 г. остава в сила и за покупките на тютюна реколтата 1946 г. Какво гласи тази наредба-закон от 1945 г.? В чл. 1 на тази наредба-закон е казано: „Възлага се на Б. з. к. банка и Съюза на тютюневите кооперации в България да организират и проведат закупуването и манипулацията на всички тютюни реколтата 1944 г. за сметка и риск на държавата.“ А в чл. 2 е казано: „Закупуването и манипулацията на тютюните става единствено от органите на Б. з. к. банка и кооперациите, членуващи в Съюза на тютюневите кооперации в България.“ Но в същия член се допуска, в онези тютюневи райони, където българската земеделска и кооперативна банка и кооперациите не са в състояние, по един или други причини, да изкупят и манипулират тютюните, да вземат участие и частни тютюно-търговци. Както знаете, за реколтата от 1944 г. бяха допуснати определен брой тютюно-търговци, но миналата година работата беше поета всецяло от банката и от тютюневите кооперации. Настоящият законопроект има пред вид и предлага именно такова разрешение на въпроса: закупуването и манипулацията на цялата тютюнева реколтата 1946 г. да се организира и извърши от Българската земеделска и кооперативна банка и тютюневите кооперации, както миналата година, дотогава, докогато се създаде организацията на тютюневия монопол въз основа на законопроект, който също разглеждаме тук. Ние смятаме, че при дадената конкретна обстановка това разрешение на въпроса е най-правилно.

Може да се постави въпросът: ще се справят ли банката и кооперациите с тази задача? Ние трябва да отговорим утвърдително. Опитът от миналогодишната кампания показва, че и тази година те ще се справят, защото имат вече опит и необходимата енергия. А резултатите от миналогодишната кампания са относително задоволителни. Допуснатите известни слабости в организацията тази година ще бъдат отстранени изцяло и тютюнът, надявам се, навреме ще може да се преработи и подготви за експорт.

Г-да народни представители! Нашата парламентарна група, на комунистите, ще гласува настоящия законопроект на първо четене, като навременен и целесъобразен.

Завършвайки, нека се надяваме, че новият институт за тютюневия монопол ще създаде образцова организация, която, бидейки в близък досег с другите ведомства и специално с Министерството на земеделието, ще има грижата, на първо място, да подпомага нашите производители за отглеждане на по-добри сортове, да има по-добро производство, и същевременно да подпомага материално и с имите производители; на второ място, да организира доброт елпзирание и декиране на тютюна още при самите производители, като един важен етап в подготовката на тютюна; на трето място, да организира навременното изкупуване и превозване, а същевременно да осигури доброкачествена манипулация, да намери пазари и да подготви експорта. За всичко това ще е необходимо да бъдат привлечени най-добрите специалисти — познавачи на това дело. Най-важното, което трябва да се пожелае, е тази организация така да си изстрои работата, щото производствените разходи да бъдат по възможност най-ниски, за да могат нашите тютюни да бъдат конкурентноспособни на международния пазар. Значи, г-да народни представители, тук вече се изнесе миналата седмица, че ако в след-

военната обстановка нашият тютюн е търсен и желан, то иска да се знае, че народите навлизат в своето мирно развитие и утре на международния пазар ще се сблъскаме с предлагането на изобилни количества тютюн от много други страни. Не се съмнявам, че за получаването на такива добри резултати за бъдеще ще дадат своите усилия както производителите и тютюноработниците, така и всички онези, които ще поемат задължението да организират това дело; всички онези, които чувствуват своя дълг към народа за изграждането на младата, но героична и дееспособна народна република. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Никола Певтичев.

Никола Певтичев (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Аз няма да си служа с патетични слова, защото въпросът, който предлаганият за гласуване законопроект засяга, е от стопанско естество и има временен характер и защото смятам, че по такива въпроси най-добре е спокойно и цялостно те да се обсъдят, обмислят и разрешат. Само по този начин могат да се постигнат по-трайни и реални резултати и за нас, представителите на народа тук във Великото народно събрание, и за онези слоеве, които такива законопроекти засягат.

Г-жи и г-да народни представители! Законопроектът е малък. Той е, както казах, с временен характер, цели да уреди начина за изкупуването на тютюните реколта 1946 г. и тяхното манипулиране. Безспорно при наличността на приетия вече на първо четене законопроект за монопола на тютюна и при сложената у нас стопанска обстановка и за този бранш от нашето народно стопанство, не би могло да се говори за никакъв друг начин за изкупуване и манипулиране на тютюните реколта 1946 г., освен начина, който ни се предлага с внесения за разглеждане от нас законопроект.

Но има нещо съществено, г-жи и г-да народни представители, на което преждеговорившият оратор не се спря. Той се спря на питането по порядките и производството в мини „Перник“, на ударничеството, на речта на нашия другар Асен Павлов по закона за монопола на тютюна, но по законопроекта, по който взе думата и трябваше да говори, той почти нищо не каза или най-малкото не засегна същността на въпроса, който се урежда с този законопроект.

Коя е тази същност? Г-жи и г-да народни представители! Има околини в България изключително тютюнопроизводителни, които разчитат за своя поминък изключително на този бранш от земеделското производство; околини, в които тютюнопроизводителят притежава средно между 8 и 10 декара работна земя, а не 10 и 20 декара, околини, в които многочленните семейства — минимум 4—5 до 8 и 9 члена — влагат своя труд в това производство, като почнете от труда на 7—8-годишните деца до труда на старците, на 70—80 години, които могат още да работят. Това са околните от Южнородопския край — Кърджалийска, Момчилградска, Ардилска, Златоградска, Крумовградска и до известна степен част от Харманлийска, а вероятно такива са и Петричка и Горноджумайска околини, където условията за работа аз добре не познавам. Но специално в околните от нашия Южнородопски край разрешението на този наглед дребен въпрос се чака с трепет отдавна от населението там, защото, както казах, тези хора разчитат на онова, което ще добият от продажбата на тютюните, произведени през 1946 г., за да посрещнат част от задължения си, направени през същата 1946 г., и за да поемат издръжката на семействата си за 1947 г. до м. октомври — ноември, когато ще могат да разчитат на аванси, ако такива им се дадат срещу тютюна реколта 1947 г., който те ще произведат в количества и качества, които отсега не могат да се предвидят.

И затова въпросът за цената, по която ще се изкупят тези тютюни, за нашето тютюнопроизводително население е от първостепенна важност и значение. Защото г-жи и г-да народни представители, онези от вас, които са посетили този край, не туристически само да минат и заминат, а които са се задържали там и до известна степен са опознати с битовите, климатични, стопански и поминъчни условия на този край, на това население, знаят, че там освен тютюн почти нищо друго не се произвежда; че тамошното население разчита изключително на тютюнопроизводството; че там няма зърнени храни, освен в най-благоприятния случай за един-два месеца през годината; че там няма нито овцевъдство, нито развъждане на говеда, нито има възможност да се обзаведа стопанства в такъв смисъл, в какъвто ние разбираме селско стопанство в пределите на стара България. В къщите на нашите тютюнопроизводители не можете да видите абсолютно нищо друго, освен провисени ниски тютюн — това е цялото богатство на нашия селянин от оня край. За своята издръжка, за своя поминък нашият тютюнопроизводител не може да разчита на нищо друго — за разлика от другите тютюнопроизводителни околини, където е застъпено и земеделието, и скотовъдството, и лозарството, и бубарството, и маслодайни култури, и говедовъдство — освен само на тютюна, и единственият му доход е от него. Трябва да имате пред вид, г-жи и г-да народни представители, че там населението от септември—октомври месец вече се издържа с аванси срещу тютюна, произведен през 1946 г., което и сега още продължава. Ако вие дойдете и надникнете в популярните банки в илиян край или в клоновете на Б. з. к. банка, ще видите всеки ден върволица хора, които чакат да получат по 1.500, 2.000, 3.000, максимум 5.000 лв. аванс, за да купят храна за издръжка на семействата си. Има случаи, когато банките, не можейки да надхвърлят максимума на авансите, които трябва да раздават, са принудени да връщат тютюнопроизводителите, защото са надвзели повече суми, отколкото трябва да получат срещу произведението от тях количество тютюни. Но за да не върнат гладни тия хора, принуждават се понякога да надхвърлят нормата и да им отпуснат, ако не по 2.000 лв., колкото тютюнопроизводителите са искали, поне по 500 или 1.000 лв. За един беден тютюнопроизводител от нашия край един аванс от 1.000 лв. в днешния момент е нещо голямо, е събитие от много голямо значение за него, защото с тези

1.000 лв. той ще може да преживее 15 дни или 1 месец.

Ето защо, г-жи и г-да народни представители, нашата парламентарна група, като възприема по начало законопроектът в тази му редакция, в която е предложен — защото наистина изкупуването на тютюните от реколта 1946 г. не може да се извърши по друг начин, освен по начина, по който е било извършено през 1944 г., — смята, че се налага да се направи една малка корекция в него, което се отнася до цените за тютюна от реколта 1946 г. Средните цени в нашия край миналата година бяха между 300 и 360 лв.; точни данни не съм вземал, но бяха средно максимум 360 лв. за килограм тютюн.

Г-жи и г-да народни представители! Известно е, че от миналата година животът поскъпна чувствително много. Той отскочи на 10—15 пункта, ако не и повече, във всички направления. Известно е също така, че ако се направи една сметка за вложения труд от нашия беден тютюнопроизводител в този бранш от нашето народно стопанство; ако се направи сметка на вложения труд от тютюнопроизводителя и от членовете на неговото семейство, защото, както ви казах, там вземат участие в брачното, в елпезирането и денкирането на тютюна и децата от 8-годишна възраст и нагоре; като се оцени, казвам, трудът на тютюнопроизводителя и на членовете от семейството му, ще се види, че по миналогодишните цени, по каквито цени с внесения законопроект се предлага да стане изкупуването на тютюните от реколта 1946 г., този труд е подценен до степен да считаме, че почти не се плаща нищо срещу него.

Васил Мавриков (к): Тук направи малко демагогия.

Никола Певтичев (ЗНП): Вярно е, че някои от ораторите, които се изказаха по законопроекта за монопола на тютюна, подхвърлиха мисълта, какво на международния пазар имало вече тенденция за понижаване на цените на тютюна. Аз не зная, доколко това е вярно. Но даже и да е вярно, аз смятам, че за тютюните реколта 1946 г. поне за ония околини, за които преди малко ви казах, където населението разчита предимно, изключително на този отрасъл от производството, тия цени ще трябва да бъдат повишени. Защото аз смятам, че между цените, по които ще бъдат изкупени тия тютюни, даже и увеличени за тази година, и ония цени, по които тези тютюни, като манипулирани, впоследствие ще бъдат продадени, ще има една чувствителна разлика, и ако част от тази разлика ще трябва да отиде в уравнилния фонд, иска за тази година тя да не отива в уравнилния фонд, а да се даде като повишение на цените за тютюна реколта 1946 г.

Добри Терпешев (к): Уравнилния фонд тази година даде 4 милиарда лева.

Никола Певтичев (ЗНП): Г-н Терпешев! Вие сте председател на Върховния стопански съвет, и вие до известна степен сте опознати с условията в нашия край. Аз Ви моля, ако достатъчно грижливо не сте проучили законопроекта, да го проучите, защото то изисква много малко време. Говоря за четирите околини, които вие на два пъти посетихте.

Добри Терпешев (к): Да, посетих ги.

Никола Певтичев (ЗНП): Вие знаете, че средно нашият тютюнопроизводител има между 100—150 кгр. тютюн, срещу който ще получи тази година между 35—40 хиляди лева, 25.000 лв. той вече вземал под формата на аванс и разчита на още 10—15 хиляди лева за до октомври т. г. за изхранване на семейството си. Ако държавата няма възможност, от цените, по които ще се продаде тютюнът на международния пазар, да отдели нещо, за да се увеличат миналогодишните цени за тютюна реколта 1946 г., аз Ви моля, до колкото е във Вашата сила и обязаност, като председател на Върховния стопански съвет, да настояте пред почитаемия Министерски съвет не за друго, г-н Терпешев, а затова, защото това е въпиюща нужда да се увеличат тия цени с 40—50% от миналогодишните, дори за сметка на уравнилния фонд или за сметка на друг някой фонд, за да се предпази това население от глад. (Ръкоплескания от опозицията)

Добри Терпешев (к): Ако искате да знаете, тази година ще се платят 7 милиарда лева от уравнилния фонд, за да се поддържа населението там; това население, на което ние даваме пшеничен хляб 20 лв. килограм, хляб, какъвто то никога не е яло. Освен това даваме му и редица други индустриални продукти и можем да му дадем още. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Певтичев (ЗНП): Г-н Терпешев! Ще Ви отговоря.

Добри Терпешев (к): И това население трябва да бъде благодарно на нашата власт.

Никола Певтичев (ЗНП): Да, то е благодарно. — Но нашето население получава средно към 8—9 кгр. на глава брашно за един месец. И понеже това население, сред което аз живея 20 години, няма овце, няма масло, няма сирене, няма фасул, няма картофи, няма мазнини, не яде свинско месо, няма нищо, то консумира само хляб и затова е принудено да си служи с черна борса, за да си набавя хляб, плащайки по 1.200 лв. крина жито. То консумира, както казах, само хляб. Имаше по-рано по 2—3 кози, от които вадеше айрян и съхранеше с хляб и айрян — нищо друго. Затова аз казвам: даже ако тази година уравнилния фонд изразходва 7 милиарда лева, за да подкрепи това население, нека да изразходва 10 милиарда лева, но да се повишат цените на тютюна от реколта 1946 г. Това е в интерес и на властта, на Отечества фронт.

Аз съм длъжен да изнеса истинското положение в моя край. Смятам, че с това изпълнявам длъжността си като народен представител. По-нататък вие, мнозинството, как ще разрешите този въпрос, не зная.

Димитър Георгиев (к): Всеки знае това положение — не само Вие го знаете, и ние го знаем.

Никола Певтичев (ЗНП): Ето защо смятам, че внесенят за разглеждане законопроект...

Добри Терпешев (к): (Казва нещо)

Никола Певтичев (ЗНП): Ценовата политика има значение тогава, когато е съобразена с реалните стопански нужди. Когато тя не е съобразена с реалните стопански нужди и възможностите на населението, тя няма никакво значение.

Ето защо аз смятам, че на член единствен от този законопроект следва да се даде следната редакция: (Чете) „Наредбата-закон за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1944 г. („Държавен вестник“, брой 54, от 8 март 1945 г.), остава в сила и за покупките на тютюна реколта 1946 г. при цени с 50% по-високи от миналогодишните, определени от Министерския съвет по същата наредба“. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Когато станете министър Вие, тогава.

Никола Певтичев (ЗНП): Направете ме и аз ще го направя.

Димитър Георгиев (к): О-о, сигурно!

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Борис Чанджиев.

Борис Чанджиев (ЗНП): (От трибуната) Г-да народни представители и представителки! Настоящият законопроект, който ни се представя, има за цел да уреди въпроса с изкупуването на тютюневата реколта 1946 г. За тази цел нам се предлага да приемем същата наредба-закон, чрез която се уреждаше това за двете предшестващи реколти 1944 и 1945 г.

Тази наредба-закон, публикувана в „Държавен вестник“, брой 54 от 1945 г., в същност натоварва Българската земеделска и кооперативна банка да изкупи тютюна за сметка на държавата, като й се предоставя правото да организира в подробно и чакан по който ще става прибирането от производителя на тютюна, неговото манипулиране и приготвянето на същия във вид напълно готов за експорт. И второ, със същата наредба се определят и цените по райони, съобразно които ще се плаща на тютюнопроизводителите.

Техническата страна на въпроса много естествено е да се предостави да бъде уредена и организирана в детайл и от тази институция, в случая на Българската земеделска и кооперативна банка, който ще намери най-добрия и най-подходящ начин как да извърши възложената й задача.

Ние обаче не можем да отбегнем и да не изгъкнем тук, че в този период на прибиране, окръчване и изплащане на тютюна стават някои грешки и някои несъобразности, които създават недоволство в една голяма част от производителите, а също така нанасят се и доста големи загуби за народното стопанство.

Така например времето, през което започва прибирането на тютюните, е обикновено м. март, и то втората половина на същия месец, и се приключва едва до края на м. май. А това време е най-неудачното, защото точно по него време тютюните са в ферментация, едно състояние на тютюна, което изисква по-специални грижи, по-специални технически познания, с което нещо много производители не могат да се справят и това става причина много килограми тютюн да прогният или да чурудисат, както се казва на тютюнджийски език.

От друга страна, по това време производителите са най-много заети в полска работа, по приготвяне засаждането на новата реколта и нямат достатъчно време да наглеждат тютюна си, и когато той е по-тежък, по влажен, достатъчни са само един-два дена да бъдат пропуснати и да прогният целият максул. На трето място, болшинството от производителите нямат никакви благоприятни условия по домовете си, за да може да се извърши правилно ферментацията. Не са редки случаите, тютюневите бали да се складира в оборите при добитъка, влагата на които улеснява загиването им; или пък обикновено се държат по таваните и чардаците на открито, вследствие на което те се бърже изсушават и става възможно едно чувствително отрошване и даване на карантин. Като се има пред вид, че и в манипулационните складове, въпреки тяхното по-редовно наглеждане от специални техници, пак се дават чуруди по 1 до 2%, може да си представим, какво ще бъде това количество на чуруди в самите производители.

Изразено в цифри, при реколта 40.000.000 кг. и само 1% чуруди, по средна цена 250—300 лв. за килограм, това прави 100 до 120 милиона лева загуба за народното стопанство, а ако чурудите са 4—5%, загубата ще бъде около 2.000.000 кг. на стойност повече от 1/2 милиард лева, без да се държи сметка за труда, който би се вложил, и за данъците, които тежат на килограм тютюн. Изразено в цифри, това ще излезе повече от един милиард лева загуба за народното стопанство. Самите производители желаят да се освободят от тютюна си по-бърже, едно, за да не си губят времето, когато са така заети в полска работа и, второ, да не стане ферментацията в тях, тъй като след нея той дава фира и те губят от килограми. Те бързат да го предават в складовете, не се подчиняват на никакъв ред, става едно натрупване в салоните на последните; чак се със седмици един максул да бъде прегледан, оценен и приет и така се увеличава неуредицата в това болно за тютюна време. Безспорно увеличават се така и чурудите, а понякога това става причина и цели максули да прогният и се загубят.

Ето защо един голям въпрос е, тютюните от производителя да бъдат приети навреме и в никакъв случай не по-късно от края на м. март, за да могат същите да ферментират в манипулационните складове при по-благоприятни условия и при специални технически грижи, в какъвто случай ще се спестят в стотици милиони загуба за народното стопанство.

В миналото при търговските покупки търговците очакваха винаги ферментацията на тютюна да стане у производителите, защото така диктуваха техните интереси. На първо място те икономисаха грижите по отглеждането му и, второ, спестяваха фирата, която се дава при ферментацията. Днес обаче, когато държавата се е нагърбила с изкупуването на тютюна, този въпрос, за неговото навременно прибиране от производителите, трябва да бъде немедленно разрешен. Запитана, Българската земеделска и кооперативна банка вчера каза, че е готова, целият й апарат е готов да почне покупката. Трябва само отговорните фактори да отговорят, кога ще започне — дали ще чакат, както миналата година, да продължава тази работа през месеците март, април и май, докато ферментират тютюните у производителя и от това да се получи голямо загиване.

Второ, г-жи и г-да народни представители! Начинът, който се практикува, за определяне качеството и цената на максулите, е толкова несвършен, че при него и при най-голяма добросъвестност се правят чувствителни грешки и това става причина всяка година една голяма част от производителите да остават много недоволни и недовлетворени. Предвидената в такива случаи втора комисия за оплакване на недоволните също така не е в състояние да разрешава повдигнатите спорове задоволително.

Окръчването и определянето на цената стават по следващия начин. Разслабват се малко въжетата на балата и на око се определя колко килограма е първото качество, колко второто и т. н. до деветото качество. А разликата на цената от едното до другото качество е извънредно голяма, със стотици лева. По този начин неправилното определяне само на няколко килограма от едно за друго качество, или от едното в повече от другото дава големи различия в крайната, общата цена на максула. Има ли някой да върва сериозно и да допусне, че е възможно на око да се определя от кое качество колко килограма има във всяка една бала? Този начин на определяне цената става причина в един район при определено покупно кйме примерно от 290 лв. — да се плащат максули по 240, а други по 360 лв. за килограм, при една разлика повече от 100 лв., достигаща до 120 лв.

Тази система на определяне цената по нареждането на Българската земеделска и кооперативна банка се практикува от дълга от тютюневите кооперации и това ставаше причина на кооперациите да се нанасят най-големите морални удари, защото по този начин там е имало случаи да се определя цената на един масул по-ниско и от половината на най-ниската цена, каквато е дал чаканият търговец в даден район. Такива парадокси не са били редки.

Подобни резултати се получават, когато се работи и с най-голяма добросъвестност; когато обаче добросъвестността липсва, тогава резултатите са още повече отрицателни.

Нека да признаем, г-да народни представители и представителки, че чувството на справедливост в нашата действителност се твърде слабо проявява и недостатъчно уважава. В някой случай при всички обществени прояви ние делим гражданите на приятели и не, на наши и ваши, на управляващи и управляеми, на властимащи и опозиция, като всички привилегии, всички преимущества се резервират само за първата категория, а задълженията — за втората. Така е бил досега, а особено днес в отечественофронтовската ера това се нашироко и дебело подчертава. И можем да си представим, при недобросъвестното прилагане оценката на тютюна на втората категория граждани, какви ще бъдат и последствията за тях.

Ето защо тази система на оценка, употребявана толкова години вече от Българската земеделска и кооперативна банка и кооперациите, се оказва много непрактична, неразбираема и за самите производители, неточна, отваряща широко вратите за фаворизация, несправедлива.

Нека да признаем, че практиката за оценка на максулите, каквато прилагаша частните търговци, е много по-опростена и понятна за самите производители. При тях всеки максул се класираше в една от 4-те или 5-класи от първата до последната класа разликата в цената беше не повече от 10%. Примерно при 290 лв. кйме техните цени щяха да се движат между 280 до 310 лв. за килограм, с една разлика от 30 лв., а не, както сега се практикува, да се движат между 240 до 360 лв., или разликата да е 120 лв., както е днес.

Поддръжниците на системата да има голяма разлика от първото до последното качество я оправдават с това, че ще накара производителите да се стремят към висококачествено производство — нещо, което се опровергава от самата действителност. Всеки тютюнопроизводител се стреми и за най-малката разлика от няколко лева да произведе по-високо качество, но това последното съвсем не зависи от него, а от самата почва и от много други обстоятелства, които лежат извън неговата власт. При такъв случай, когато за едно и също производство по количество се влага един и същи труд, един производител да получи със 100 и повече лева по-голяма цена от друг, е социално несправедливо и е отrenchено от самите производители като порочно. От наредбата на Българската земеделска и кооперативна банка за тази година се вижда, че тя вече се отказва от първата си система и се приближава към по-малката разлика. Ще видим обаче какъв ще бъде тази година резултатът от тия оценки.

Най-после, г-жи и г-да, най-същественият въпрос, на който ние трябва да отдадем нужното внимание, това е цената, по която ще се изкупува тютюнът от производителите.

Съгласно представения ни проект тя ще бъде същата, каквато е била и миналата година, т. е. тази, каквато бе дадена и за реколта 1945 г.

Първия въпрос, който трябва да си зададем, е: достатъчна ли е тази цена, задоволява ли тя по един справедлив начин тези, които са дали труда си за това производство, в което са ангажирани 140 хиляди семейства с повече от 800 хиляди членове?

Аз не ще разгледам въпроса, достатъчна ли беше миналогодишната цена, доволни ли бяха производителите от нея и справе-

дливо ли бе заплатен техният труд. Но даже ако застнем на тази база от миналата година, ние пак не ще можем да поддържаме същите цени, защото животът в разстояние на тази година пак е отскочил нагоре и за много индустриални артикули цената е отбелязала едно повишение. И ако това е така, не следва ли да бъде повишена цената и на това производство?

Но за да имаме ясна представа доколко е реална цената, по която се заплаща килограм тютюн, нека да вземем за база 1939 г., която се взема като основа при изчисляване индекса на повишението на цените. Макар г-н финансовият министър да твърди, че индексът на повишението на цените бил 6.5 до 7, действителността ни показва, че той не е по-нисък от 10—12. През 1939 г. каймето общо за цяла България беше 44—67 лв. Според г-н министъра на финансите то днес трябва да бъде за цяла България 7 пъти увеличено, или 323 лв. — не 260, както е сега — а съгласно реалния индекс на повишението то трябва да бъде 440 лв., което ще рече, в най-доброкачествените райони, напр. македонския, тютюнът да се купува не по-малко от 550—600 лв.

При това, г-да и г-жи, нека отбележим, че по това време, 1939 г., тази цена се диктуваше единствено от германците, които имаха за задача да ограбват ний-безцеремонно българския производител и затова и тя не е такава, каквато би трябвало да бъде, а е по-ниска от действителната.

Нека да видим сега, какво биха получили средно производителите при цени съгласно представения законопроект. При една добра реколта обикновено имаме 35 до 40 милиона килограма — тази година е по-малко — или средно по 270 кг. на семейство, или по 55 до 60 хиляди лева на стопанство. И нека да забележим, че 85% от всички тютюнопроизводители не изнасят за продажба нищо на пазара от каквото и да е друго тяхно производство, защото не произвеждат в излишък такова, а са купувачи на храна и всичко необходимо за домакинството им, нито пък разполагат със свободен труд, за да упражняват и надничарство. Достатъчна ли е тогава тази сума, с която може да се купи само едно магаре, без да има възможност да се купи и една кола например? С тази сума тютюнопроизводителят трябва да плаща данъците си към държавата, да поддържа инвентара си и да вложи други суми като производствени разходи за новозасетия тютюн. От същата сума ще се плаща за храна, облекло и пр. и пр. С една дума целият бруто доход не е достатъчен за купуването и на един чифт волове. Ето, това е причината, щото 95% от производителите до продажбата да са заложили тютюна си в Българската земеделска и кооперативна банка, или в популярните банки, откъдето изтеглят по 100 до 150 лв. кредит за един килограм.

Тази картина е достатъчна, за да се види истинското състояние на тютюнопроизводителите. Цифрите говорят достатъчно красноречиво и място за разсъждение не остава. Цената на тютюна реколта 1946 г. трябва да бъде повишена, за да бъде справедливо възнаграден трудът на тютюнопроизводителя.

Възможно е да се постави въпросът: може ли държавата да даде една по-висока цена, и то в момента, когато острата криза за тютюн в европейския пазар започва да намалява, без с това да рискува една евентуална загуба? И на този въпрос без колебание може да се отговори в положителен смисъл, защото цената на нашия тютюн на вътрешния пазар зависи от два фактора: първо, от цените на международното тържище и, второ — от един друг факт, а именно — колко такси, бории и разни данъци тежат върху всеки килограм тютюн.

Аз имам под ръка една сметка, от която се вижда, какви са разните разходи, данъци и такси, които се плащат на всеки килограм изнесен тютюн в чужбина. Така например за реколта 1945 г., при средно покупно кайме 120.52 лв., платени на производителя, дадени са покупки разходи — комисионни, технически, заем на складове, амбалажи, застраховки, платени на истифии и пр. — 21.31 лв. Това прави 150.83 лв. При рандемин 82%, това прави 185.73 лв. За следващите разходи — манипулация, лихви, експедиция, транспорт, печалби на търговеца, общи разходи до 1946 г., защото тютюнът обикновено се продава на края на следващата година или в началото на по-следващата — още 180.62 лв., да всичко 366.35 лв. В тия 366.35 лв. са легнали общински данъци — I, II и III — 290 лв. Тук не се включват ония данъци, които самите общини направо налагат на тютюнопроизводителите при издаването на преносителните свидетелства, които са до 5 лв. Експортни данъци — „Червен кръст“, земеделски мероприятия, засяване митническите приходи, данъка по чл. 26 и чл. 26-а — 101.42 лв. И за уравнилния фонд 149.47 лв. Ще рече, че когато производителът получава 120.50 лв., за данъци и уравнилния фонд са отишли 253.79 лв.

Когато сега ни се възразява, че тази година уравнилния фонд не е реализирал такива суми, това не може да се вземе за истина, защото сега държавата прави сделки на компенсационни начала — изнасят се стоки и се внасят стоки. И в зависимост от това, какви ще бъдат цените на вносните и износните стоки, зависи дали ще има уравнилния фонд или няма да има. Но щом няма уравнилния фонд, значи стоките, които се внасят, се внасят на по-евтина цена, а на каква цена се продават на вътрешния пазар и какви печалби се реализират — това не ни е известно.

От тази представената сметка се вижда, че съотношението между цената, получена от производителя за неговия труд, и фискалните тежести, които са легнали върху него, е неоправдано. Държавата повече не може и не трябва да разчита на такива големи експортни данъци, нито на такива големи остатъци, отнасяни в изравнилния фонд, докато производителът, чийто труд е главният обект на тази търговия, не бъде достатъчно и справедливо възнаграден.

Това е причината, гдето всички нареждания, които досега се издаваха за увеличение площта на тютюнозасяването, не се изпълняваха. Когато тютюнопроизводството стане доходно занятие, тогава производителът не ще чака нареждане, за да увеличи площта на засяването. Това прави той сам и не само увеличава ко-

личеството, но се стреми и да го модернизира, като строи модерни сушилни, оре повече пъти нивата, дори и повече с изкуствен и естествен тор, с по-голямо внимание приготвя разсада, полага по-големи грижи за неговото засяване, бране, нязене, сушене, ел-пезиране и т. н., което нещо способствува и за подобренето на качеството.

Васил Мавриков (к): Ами ако е системно и планоно, не е ли по-хубаво?

Борис Чанджисв (ЗНП): Нека да вземем за пример времето след европейската война, когато цената на тютюна бърже се повиши до 4—5 пъти от дотогавашните цени. Това направи с неговото производство да се занимават не само селяните, а и бакалите, и търговците, и чиновниците и не бяха редки случаите, когато чиновник, адвокат, инженер, съдия, лично и заедно със семействата си, произвеждаха тютюн, защото този труд бе добре платен и количеството от 15 до 20 милиона килограма, колкото се произвеждаше до този момент, се покачи на повече от 52 милиона килограма. От това време остана и поговорката, която селяните дълго време и още поменават: „Има Стамболийски — има високи цени на тютюна, няма Стамболийски — няма високи цени на тютюна!“ (Ръкоплескание от опозицията)

Ако и днес ние оставим тютюнопроизводителя да не бъде доволен в цената на неговия тютюн, рискуваме това производство, което е гръбнакът на нашия износ, да го насочим към упадък и да го провалим, нещо, което ще хвърли в мизерия не само стотици хиляди селяни, но и народното стопанство ще понесе неизмерими загуби.

Не ще бъде безинтересно да спра вашето внимание в едри шрихи върху една малка сметка, за да стане ясно на всеки, какво се плаща като разход на килограм тютюн в труд и други производствени разходи.

Според ний-грижливите правени досега калкулации от органи на Министерството на земеделието и от агрономическите служби, за произвеждането на един килограм тютюн, от приготвяне на разсада до неговото елпезиране, са необходими, според сорта на тютюна, от 10 до 12 часа вложен труд, или средно 11 часа. Смятано това съобразно една обикновена надница от 300 лв. за 8 часа, показва, че за един килограм произведен тютюн е необходимо да бъде вложен само труд за 412 лв.

Остават неизчислени наемът на нивите, данъците, похабеният инвентар, трудът на добитъка, каналът, изкуственият тор, лихвите на заемите пари, нужни за производството, синият камък, осветлението и отоплението, амбалажът и т. н., което възлиза на не-малко от 70—100 лв. за килограм.

Тази представена сметка показва, че досега плащаната цена за реколта 1945 г., която е общо кайме за джебела 330 лв., за Македонския район — 262 лв. и за Южна България — 250 лв., или общо 260 лв. за цяла България, е съвършено недостатъчна и далеко под коштуемата производствена стойност.

Ето защо ще бъде един акт на социална справедливост, акт на добро разбиране интересите на народното стопанство, ако ние решим да удовлетвори справедливите искания на тютюнопроизводителите и цената на реколтата 1946 г. бъде поне приближена до цената на вложения труд и другите производствени материали, или, както предложиха преждеговоршият, да се увеличи поне с 50%. В такъв случай парламентарната група на БЗНС (Никола Петков) ще гласува за законопроекта. (Ръкоплескание от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми г-да народни представители и народни представители! На дневен ред е поставен един много ясен и прост въпрос: суровите тютюни от реколта 1946 г., трябва ли да бъдат изкупени по същия ред, както бяха изкупени тези от реколта 1945 г., при липсата на един организиран и дееспособен тютюнев монопол, който още не е узаконен, или не? Това е съвършено ясен въпрос и нямаше нужда да се говори толкова по него тук. (Възречения от опозицията) Няма какво да се говори тук и за цената, защото този въпрос не се урежда с предложения на вашето внимание законопроект. С предложението законопроект се иска само това: да се остави за покупката за тютюните от реколта 1946 г. същият режим, който е бил и за реколтите 1944 и 1945 г.

Един от опозицията: И същите цени.

Министър д-р Иван Стефанов: Същият режим — нищо друго няма.

Йордан Русев (ЗНП): В тоя режим може да са станали грешки, дефектите трябва да се изнесат.

Министър д-р Иван Стефанов: Това е друг въпрос. И за тях ще говорим сега. Но ясно и категорично се заяви от представителите на опозиционната парламентарна група на г-н Никола Петков...

Един от опозицията: На Земеделския съюз.

Министър д-р Иван Стефанов... че те по начало възприемат предложението законопроект и с това въпросът е уреден окончателно.

Аз не искам обаче да оставя без отговор изказаното тук, очевидно с някаква друга цел, а не с цел да се подобри режимът, който е бил в действие за покупката на реколта 1945 г.

Несъмнено е едно за всеки добросъвестен наблюдател, че реколтата 1945 г. се закупи по един начин много по-добър, много по-задоволителен, отколкото това станало с реколтата 1944 г. Преди всичко, при покупката на тютюните от реколта 1945 г. било изключено напълно участието на частния търговец. И това от тютюнопроизводителите — както знаят много добре онези от вас, които са избрани от тези райони — се посрещна, разбира се, с пъд-

но задоволство. Може ли да става дума да се изменя режимът за покупката на тютюните от реколта 1946 г. в обратен смисъл? Не може и дума да става, разбира се.

По въпроса за окачествяването на тютюните. При покупката на реколта 1945 г. това окачествяване се извърши по един много по-съвършен начин, отколкото при покупката на реколта 1944 г. Това е известно на всички, които са имали малко-много допир с тази работи, и никой не би могъл да твърди тук конкретно противното.

Благодарение на усилията, които направи Българската земеделска и кооперативна банка заедно с тютюневите кооперации, по всички места цената се определи при най-близкото участие на самите тютюнопроизводители. Така ще бъде и сега. И ако на някои отделни пунктове някаква нередовност е станала, бъдете уверени, че тая нередовност при сегашните покупки няма да се повтори, защото още при приключване кампанията за покупката на тютюните от реколта 1945 г. имашме съвещание с представителите на Българската земеделска и кооперативна банка, с представителите на тютюневите кооперации и се отчете както значителното, голямото подобрене на работата в сравнение с предходната година, така и това, че на някои отделни места, и в редки случаи, са станали не добри оценки, но не добри и в противоположната посока — че се е допуснало при приемането на тютюните да се извършат съвършено груби подиравки не само в качеството, а и в количеството във вреда на закупувача. И още тогава Българската земеделска кооперативна банка и тютюневите кооперации бяха натоварени от Министерството на финансите да подготвят своя апарат, съответните лица, които извършват тази работа, при покупка на тютюните от реколта 1946 г. да няма никакво отклонение от най-добросъвестното окачествяване и оценяване на тютюните. И тук не се изнесоха някои и други конкретни случаи на недобросъвестно отношение към производителя, към неговите интереси в по-широк мащаб.

Що се отнася до въпроса за цените на тютюна, тук се изнесе едно становище, като му се даде една невъзможна, абсурдна форма на допълнение към предложението законопроект, на което аз ще се спра по-нататък.

По въпроса за цените тук се изнесе — може смело да се каже — без оглед на общонародните интереси, без оглед на необходимостта да се стабилизира левът, без оглед на общите интереси и на тютюнопроизводителите, една теза за повишение на цените на тютюна.

Йордан Русев (ЗНП): И Божилков тъй приказваше.

Министър д-р Иван Стефанов: Оставете тези празни заклички. Какво значи наистина, г-н Русев, да се говори едновременно от тая трибуна от едни и същи хора и от хора на една и съща парламентарна група, че цените се покачват, че левът се опропастил, че той се опропастил напълно, че той се обезценил напълно, а от друга страна да се говори: давайте повишение на цените!

Един от мнозинството: И то наведнаж с 50%.

Министър д-р Иван Стефанов: Това е напълно безотговорно.

Рангел Даскалов (ЗНП): Оставяте да мрат гладни тези хора там. (Възгласи от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представителки! Правителствата на Отечествения фронт не с думи, а с дела са доказали, че не мислят и няма да оставят да мрат гладни производители на които и да е култура в нашето земеделско стопанство. (Ръкоплескания от мнозинството)

Защо? Защото при катастрофалната суша 1945 г., която засегна всички отрасли от земеделското стопанство, правителството взема конкретни практически мерки да подпомогне бедстващото население.

Рангел Даскалов (ЗНП): Но как е подпомогнато?

Министър д-р Иван Стефанов: Ако един народен представител не знае какви са били тези мерки и как се е подпомогнало населението, толкова по-зле за него.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие трябва да видите какъв хляб яде земеделското население в Родопския край.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Когато стрината трябва да внесе 50 милиона килограма храни, за да може да изхрани населението, очевидно е, че не може да бъде даден хляб в нужното количество и нужното качество до новата реколта. Ако иска г-н Рангел Даскалов да знае какво става, когато няма такива грижи, нека се поогледа малко в света и ще види такива примери.

Никола Петков (ЗНП): А защо изнасяте 1.000 вагона храни?

Министър д-р Иван Стефанов: Г-н Никола Петков! Когато правителството на България реши да изнесе или да не изнесе 1.000 вагона храни, то има чувството на отговорност и ще отговаря пред българския народ, а не пред вас в Парламента. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Положително ще отговаря.

Министър д-р Иван Стефанов: Ако вие искате с изнасянето на 1000 вагона храни да правите външнополитически диверсии, толкова по-зле за вас. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Не е никаква диверсия. Това е факт.

Христо Пунев (СД): Вие бяхте приятел на Филов.

Министър д-р Иван Стефанов: На въпроса. — Г-н Певтичев каза: не ме интересува, дали уравнилителният фонд плаща 7 милиарда или 10 милиарда лева, за да може да се покрие загубата от по-ниските цени на външния пазар.

Един от опозицията: Това е цялата стойност на тютюна, г-н министре!

Министър д-р Иван Стефанов: Това заявление, че не го интересува този въпрос, показва, колко малко се мисли за общите проблеми, които се поставят в областта на цените. За всеки едно нещо е ясно, че цената на отделната стока не е онзи, която се определя в сумата лева на единица количество, което се дава от тази стока, а се определя от съотношението на цената на тази стока към цените на другите стоки и съотношението на цените към доходите. Това е очевидно. Не може да има никакво съмнение върху тези основни неща.

Е добре, ако се предлага едно такова значително увеличаване цената на една стока, смята ли някой тук в тази зала, па и всеки съзнателен гражданин вън от тази зала, че това няма да се отрази върху общото ниво на цените? А как може да се защитава повишението на цената на една износна стока, без оглед на туй, каква цена може да добие вън или на каква цена трябва да се получат отвън стоките? Ами ако ние трябва да плащаме 7 или повече милиарда лева уравнилителен фонд за тютюна, ...

Един от опозицията: Това не е вярно.

Министър д-р Иван Стефанов: ... ние няма ли това нещо да го съберем от вносните стоки? Няма ли българският консуматор да бъде отежнен със съответно повишение цените на тези стоки?

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие неправилно оперирате с долара.

Министър д-р Иван Стефанов: Г-жи и г-да народни представители! Очевидно е, че не е защитник на народните интереси онзи, който иска покачване на цените, който иска повишение на пенсите без оглед общите интереси на народа.

Никола Петков (ЗНП): Вие ни псувахте, когато говорехме против повишаването на пенсите.

Министър д-р Иван Стефанов: А трябва да се разбере и да се осветли като защитник на народните интереси онзи, който има пред очите си и днешните, и утрешните, и другиденшните интереси и на тютюнопроизводителите, и на българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Само така се гледа сериозно на тези проблеми, само така се намират правилните решения на въпросите.

Никола Петков (ЗНП): Защо не си служите с тоя аргумент, когато защитавате класата, която представлявате тук? Когато е за работническата класа, тоя аргумент го няма, а щом е за селяните — служите си с този аргумент.

Министър д-р Иван Стефанов: Много добре, г-н Никола Петков. Тези Ваши думи трябва да бъдат афиширани. Нека да падне и последното заблуждение, че г-н Никола Петков и неговата партия са били за съюза между работници и селяни. Тези Ваши думи Ви разкриват напълно. (Ръкоплескания и възгласи „Позор!“ от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Правите класова политика и партийна политика тук.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представителки! Не може и дума да става за прекалено високи заплати на работници и чиновници у нас. Това могат да го кажат само хора, които са заслепени да не видят действителността такава, каквато е. (Възгласи от опозицията)

Един от мнозинството: Които са врагове!

Министър д-р Иван Стефанов: А що се отнася конкретно до цената на тютюна, трябва да знаят господата отлясно ... (Силни възгласи от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Аз искам да се удостовери и от председателството, и от всички присъстващи, че двамата оратори на опозицията говориха без никакво прекъсване, а аз тук съм прекъсван от 20 души.

Никола Петков (ЗНП): Вие винаги предизвиквате.

Министър д-р Иван Стефанов: Никога не съм предизвиквал, а вас ви предизвиква истината, изнасянето на истината. (Ръкоплескания от мнозинството. Възгласи от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представителки! Цената на тютюна в сравнение с 1939 г., общо взето, е порасла малко повече, отколкото е порасло общото ниво на земеделските произведения. Това е един факт, който може навсякъде да се провери. И ние ще се стремим именно към едно по-нататъшно нормализиране на съотношението на цените. Ние ще се стремим, щото цените на онези стоки, които показват едно по-голямо повишение, в никой случай повече да не се покачват и да получим едно прибиране на това ветрило на цените, което беше се разтворило, като вземем за основа съотношението от 1939 г. И това прибиране на ветрилото не е едно пожелание на правителството и на Отечествения фронт, това свиване е вече една действителност. От м. март 1945 г. до м. септември 1946 г. и до м. декември 1946 г. едно свиване на това ветрило на цените, едно

намаление на разсейването на цените се установява по безспорни научни методи, които се прилагат у нас и от Главната дирекция на статистиката, и от Института за стопански проучвания при Университета. Ние трябва да продължим тази политика, ние трябва да дойдем до едно все по-голямо нормализиране на цените, ние трябва на всяка цена да избегнем едно ново повдигане на цените у нас.

Петко Стоянов (нез): Съвършено вярно. Обаче това нормализиране да се прояви еднакво във всички сектори.

Министър д-р Иван Стефанов: Ние трябва да се стремим към едно, г-н Стоянов: съобразявайки цените на отделните стоки, да получим едно нормално съотношение, да нормализираме системата на цените у нас. Ето това е задачата, и тази задача ние ще я изпълним. (Ръкоплескания от мнозинството) Няма да се ръководим от никакво желание да правим евтина демагогия, да създаваме впечатление с предложения, които са във от настоящите условия в нашата страна, във от условията на международния пазар, и които не са в интерес на заздравяването на нашето стопанство.

Ето защо, уважаеми г-да народни представители и народни представителки, аз ви моля да гласувате единодушно представения законопроект за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г. Аз мисля, че законопроектът ще бъде гласуван и от опозицията.

Никола Петков (ЗНП): Законопроектът не е Ваш, а на проф. Петко Стоянов от 1945 г.

Министър д-р Иван Стефанов: Още по-добре. Затова гласувайте този законопроект, който е от времето на г-н Петко Стоянов. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат на първо четене законопроекта за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Министърът на финансите предлага, законопроектът да бъде гласуван и на второ четене. Които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„ЗАКОН

за временно уреждане въпроса с покупките на тютюна реколта 1946 г.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат заглавното на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете член единствен *)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме към точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия.

Г-да народни представители! В законопроекта е допусната грешка. В § 6 алинея втора, изречението: „В такъв случай отговорността за истинността на отчета остава върху министъра“ е погрешно вмъкнато. Моля да се смята, че не съществува.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия

Г-да народни представители! Практиката показва, че са необходими някои поправки и допълнения в закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия, които целят да обезпечат както учредяването, така и функционирането на самоиздържащите се предприятия.

Най-съществени от тях са изменението на сегашната алинея трета от чл. 6, с което изменение се определя един приспособим за всички предприятия критерий, за оценката на имуществата, които се предават от държавата на предприятията, както и допълнението на същия член с новите четвърта, пета и шеста алинеи, целящи да осигурят на предприятията оборотни средства. Както се вижда от текстовете на тия алинеи, първият начин за снабдяване на предприятията с оборотни средства и чрез залог на стоки, сурови и спомагателни материали. Само на второ място и при условие, че учреденият срещу залог кредит не ще е достатъчен, предприятията могат да прибегват до кредити под гаранцията на държавата. Това ще стане обаче след строга преценка от страна на министъра, под чието ведомство е предприятието, и на министъра на финансите, който получава оторизация и разрешава кредитите, както и пра-

вото да проверява във всяко време целесъобразността на разходването на тия кредити.

Друго съществено изменение представлява допълването на чл. 17, алинея втора, с израз: „за действията, при които не е проявил грижата на добър стопанин.“ Според сегашното състояние на текста директорът на предприятието като че ли остава отговорен за всяка несполука на предприятието, дори и когато тя се дължи на обективни причини. С предлаганата прибавка към текста отговорността на директора се установява върху субективното начало, което е напълно справедливо.

Във връзка с този въпрос стои отчитането на директора. В отнасяния се до този предмет чл. 23 от закона не е предвидено нищо досежно отчитането на директора. Ето защо наложи се създаването на нова алинея, предложена с законопроекта, която предвижда действието на одобряването на отчета, както и срока, в който одобряването трябва да бъде извършено. По такъв начин директорът ще може да държи погледа си напред, без да се разлюбява между бъдещата си дейност и неизвестността досежно отчитането му за миналата дейност.

Съображения на целесъобразност наложиха да се даде възможност на директора и счетоводителя да прехвърлят част от функциите си, по чл. 18 от закона, върху други длъжностни лица от предприятието, които ще работят, под своя и тази на изпълномощителите им отговорност.

Разпределението на печалбите според действащия чл. 24 не предвижда фонд за възстановяване на сгради, машини и пр. на самото предприятие. Поради това с законопроекта се предлага създаването на такъв фонд за всяко предприятие, който ще се подхранва с 10% от печалбата.

С цел да се поставят работниците от самоиздържащите се предприятия на равни начала, по отношение на трудовите закони, с работниците от частните предприятия, предвиденото в чл. 16 приравнение на първите с държавните служители се ограничава само досежно пенсионирането, наказателната им и дисциплинарна отговорност, както и досежно отговорността им по закона за финансовата инспекция.

На последно място, с две нови алинеи към членове 5 и 6 се предвижда освобождаване на предприятията от ония мита, такси, берни и гербов налог, които те би трябвало да внесат по силата на специални закони при регистрирането им или при придобиването собственоста по формален ред върху имотите, които държавата им отстъпва. Това освобождаване е напълно уместно, щом като държавата е тази, която учредява предприятията като свои създания.

Моля ви, г-да народни представители, да одобрите и гласувате предложения законопроект.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия.

§ 1. Към чл. 5 се добавя следната нова алинея:

Вписванията, които се правят при учредяването на предприятието, се освобождават от гербов налог, такси и берни.

§ 2. Алинея трета на чл. 6 се изменя така:

Оценката на стоки, полуфабрикати, сурови и спомагателни материали, вземания, ценни книжа, налични суми в касата или по банкови сметки и други подобни се извършва съгласно чл. 6 от закона за търговските книги.

Всички други с дългосрочна употреба предмети: непокрити недвижими имоти и дворни места, сгради, инсталации, машини, инструменти, мобили и др., се оценяват по средната им пазарна стойност в предприятието се задължава с 2/3 от тази оценка.

Към същия член се прибавят следните нови алинеи:

Обособените на самоиздържащи държавни и държавно-автономни стопански предприятия се снабдяват с оборотни средства от банкови институти, чрез кредит срещу залог на стоки, сурови и спомагателни материали.

Ако учреденият кредит срещу залог не е достатъчен за предприятието, по искане на последното чрез съответния министър, министърът на финансите разрешава кредит по сметката в определен банков институт, като определя както размера на кредита, така и условията за неговото плащане. Този кредит е под гаранцията на държавата и същият се регистрира при Главната дирекция на държавните дългове.

Министърът на финансите има право, чрез свои органи, по всяко време да проверява целесъобразността на разходването на гаранциите от държавата кредити.

Всички прехвърляния, които стават по този член и за действителността на които се изисква нотариален или друг акт, се освобождават от нотариални мита, такси, берни и гербов налог, както и от общински налози.

§ 3. Чл. 16 се допълва така: в края на първата алинея точката става запетая и се добавя следният текст:

„само досежно пенсионирането и наказателната и дисциплинарна отговорност, както и досежно отговорността им по закона за финансовата инспекция.“

§ 4. Чл. 17 се допълва така: в края на втората алинея точката се премахва и се добавя следният текст:

„за действията му, при които не е проявил грижата на добър стопанин.“

§ 5. Към чл. 18 се добавя следната нова алинея:

Ако службата налага и със съгласието на съответния министър, главният директор и главният счетоводител, съответно директорът и

*) За текста на чл. единствен виж първото четене в стр. 642.

началникът на счетоводната служба, могат да прехвърлят върху други длъжностни лица от предприемаческите си по този член.

§ 6. В края на алинея първа на чл. 23 точката се премахва и се прибавят думите „за одобрение от министъра.“

След алинея първа се прибавя следната алинея втора:

Одобряването на годишния отчет покрива отговорността на главния директор, съответно директора, по чл. 17, алинея втора, от настоящия закон за отчетната година, относно фактите и обстоятелствата, изложени в отчета. Ако министърът не се произнесе по отчета до 3 месеца след постъпване на доклада по същия, счита се, че отчетът е одобрен. В такъв случай отговорността за истинността на отчета остава върху министъра.

Алинея втора от същия член става алинея трета.

§ 7. В чл. 24 се добавя нова точка четвърта:

4. 10% за фонд възстановяване сгради, машини, инсталации, съоръжения, инструменти и др.

Точка 4, става точка 5.

§ 8. Към чл. 32 се добавя следната нова алинея:

Обособените на самоиздръжка предприятия, които по силата на закон или административни разпоредби са задължени да доставят предмет или услуги безплатно или по намалени цени, покриват съответните загуби до продажната цена по начин, определен в разпоредбата за даване на тези намаления.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към гласуване. Няма записани да гласуват. Ще се гласува. Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Ив. Стефанов: Понеже няма никакви възражения по законопроекта, моля, да бъде гласуван и на второ четене, по спешност.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни да гласуват законопроекта, по спешност, и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„ЗАКОН“

за изменение и допълнение на закона за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 1)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 2)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 3)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 4)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 5)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 6)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 7)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Илия Радков (з): (Чете § 8)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Преминуваме към точка шеста от дневния ред:

*) За текста на законопроекта виж първото четене на стр. 648.

Първо четене на законопроекта за учредяване на Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ“

към законопроекта за учредяване на Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България

Г-да народни представители! Нуждите от електрифициране, напояване и индустриализиране на Народната република България са толкова големи и толкова добре познати на всички ви, че не е потребна никаква особена аргументация на идеята, изпълнение на която се явява предложеният законопроект за учредяване на Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на страната.

Като вънеся този законопроект, правителството е убедено, че не ще остане напразна надеждата му в отзивчивостта на българските граждани към подетата инициатива и че в скоро време фондът ще нарастне до такова ниво, че ще даде възможност за осъществяване на задачите, за които се създава, без да бъдат отделени средства от редовния държавен бюджет.

В законопроекта са установени източниците на фонда, а също така са дадени и правила за техническата му организация. Управлението на фонда се поверява от Министерския съвет на един от неговите членове. На управляващия фонда се възлага да издава наредби за уреждане на подробностите по организацията и провеждането на акцията за набиране на доброволните пожертвувания в полза на фонда. Решението за изразходване на средствата на фонда се взема от Министерския съвет, който решава и преустановяване на подписката.

Моля ви, г-да народни представители, да одобрите и гласувате предложеният законопроект.

Гр. София, 3 февруари 1947 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за учредяване на Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България

Чл. 1. Учредява се при Българската народна банка „Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България.“

Чл. 2. Средствата на фонда се набират:

- а) чрез доброволна подписка;
- б) чрез особени марки, които се разпространяват между населението;
- в) чрез доброволни вноски на държавни ценни книжа, както и на злато и сребро в кюлче, монети, украшения и други предмети.

Чл. 3. Внесените суми, ценни книжа, златни предмети и др. за целите на фонда в други кредитни учреждения се прехвърлят незабавно по сметката на същия в Българската народна банка.

Чл. 4. Фондът се управлява от член на Министерския съвет, определен на същия.

Чл. 5. Разпоредбите досежно стойностите, формата и изображението на марките, както и досежно плаката и отчетането им, се издават от управляващия фонда.

Същият издава наредби за организацията и провеждането на подписката.

Чл. 6. С внесените в фонда държавни ценни книжа, златни и сребърни монети, предмети и други ще се постъпват съобразно наредбите, които ще издаде управляващият фонда.

Чл. 7. Набирането на средствата на фонда се преустановява с решение на Министерския съвет.

Средствата на фонда се използват съобразно решение на Министерския съвет.

И в двата случая Министерският съвет взема решенията си по доклад на управляващия фонда.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Цветан Капитанов.

Цветан Капитанов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Представен е законопроект за преценка, разрешение и становище по него, за учредяване Народен фонд за електрификация, индустриализация и напояване.

Нашите нарастващи нужди в стопанско, индустриално, земеделско и във всяко друго отношение налагат обмисляне на начините за тяхното задоволяване. Подпомогнати от добрите природни условия, които има нашата земя, с богати и изгодни първоизточници, ние сме потиквани към прогресивни начини за създаване съответните условия за по-редовен, правилен и плодотворен живот чрез едно планомерно, системно и рационално проучване на всички нужди и условия.

Разрешението на тия народостановни и от голямо значение за нашата страна проблеми — електрифициране, индустриализация, напояване и др. — ще има за резултат поставянето живота изобщо на по-съвременни, прогресивни начала.

Отечественофронтовската власт чрез своите смели реформаторски, технически и по всяка специалност дела, поставяйки си за разрешение конкретни задачи, не скрива трудностите, пред които се изправя. Въпреки това обаче тези трудности и пречки ще бъдат преодоляни, защото това се налага от платформата на Отечествен фронт и декларацията на отечественофронтовското правителство въз-

главявано от г-н министър-председателя — другаря Георги Димитров. (Ръкоплескания от мнозинството) По този начин се идва до продължение светлото дело на строителство от времето на великия, мъдър и умен български държавник Александър Стамболински (Ръкоплескания от мнозинството), чийто усилия и постижения от онова време бяха секнати от зле разбрани стопански интереси от следващите политически режими. Но все пак големите реформи — водни синдикати, трудова повинност, учебно дело, строителството изобщо от онова време — са оставили силен отпечатък у нас и отражение в чужбина.

След посочване и набелязване на мероприятията поставя се въпрос за възприемане начини и способности на строителство, за която цел всички погледи са обърнати към патриотичните годни за технически прояви лица и ръководители в нашия живот. При създаването вече идейно разрешение и създадените организации за възпитание при нашите условия идва се до живия организъм, до техническите лица в държавно-политически, технико-стопански организации, чрез усилията на които ще достигнем до реалния израз на тези облагодетелстващи нашия народ постижения: електрифициране на селищата и заместване газеника в селските стопанства с електрическата крушка и в работилниците на ръчния труд с електрическата енергия, за по-светъл ден при трудностите, при които бе и е поставено нашето село и много от нашите градове.

Използувайки нашите природни богатства и нашите водни сили за добиване на електрическа енергия, ние ще постигнем икономия на горивни и смазочни материали, електрификация на индустрията в страната, напояване и други изгоди, чрез които се цели благоденствието на орудения наш народ. Нужни са за всичко това, освен усилията на трудовия народ, още и тия на нашите специалисти — на нашите инженери, техници, агрономи и други стопански дейатели — които в желанието си за съревнование приемат за стопански, индустриален и земеделски възход и преследване на нашата млада демократична народна република. (Ръкоплескания от мнозинството)

Налице са и всички други условия, за да могат с усилията на трудовия народ да се осъществят големи и епохални за нашето време и за поколенията ни дела.

При тия перспективи за нашето стопанство, за нашата индустрия в държавния и частния сектор правилно е замислено с настоящия закон създаването на „Народен фонд за електрификация, индустриализация и напояване“, чрез набраните средства на който ще се подпомогнат тези ценни мероприятия.

Г-жи и г-да народни представители! На всички нам е известен вече двегодишният народостопански план. Според този план, за трайни инвестиции, т. е. трайни капиталовложения за изграждане на нашата електрификация, за нашата индустриализация, за язовири, железопътни и шосейни съобщения, за нашето земеделие и скотовъдство е предвидено в 1947 г. да се изразходват около 56.000.000.000 лв., а в 1948 г. — 70.000.000.000 лв. При организирания възможности на нашия държавен бюджет и след като нашият народ е претоварен с едно голямо данъчно бреме, ние трябва да потърсим и други възможности за набиране на средства за финансиране на тези големи строежи.

Според плана държавата ще даде едва 10 милиарда лева от редовния бюджет за трайни инвестиции за цялата 1947 г., а останалите 46 милиарда лева ще се потърсят по други пътища. Част от тези средства ние ще получим по пътя на вътрешен заем — около 13 милиарда лева, както предвижда планът — а другите — с заеми от местни банки и от чужбина, с които ще платим поръчаните машини за подобряване на нашето наистина хаосно и тежко стопанско и индустриално положение в нашата страна, резултат на един лош режим и плод на такива политически прояви, каквито имаше до 9 септември 1944 г.

Отлолу в масите се появи инициативата за образуване чрез дарения на Народен фонд за електрификация, индустриализация и напояване на страната. Готовността за доброволна жертва от нашия народ потикна изготвянето на този законопроект, който днес ние разглеждаме.

Истинно, ако ние депутатите, нашите учреждения, нашите комитети, общински власти, масови и низови организации се задемем с активизирането на целия наш народ около тази акция за събиране на средства, ние можем да разчитаме на един прекрасен резултат. Още по-добър ще бъде същият, ако учредим фонда с три отделни сметки: за електрификация, за индустриализация и за напояване, защото нашият народ желае да знае конкретно за какво дава средства, и той ще дава съответно на реалните нужди по райони и селища — на едно място ще даде повече за електрификация, на друго място повече за индустриализация и на трето, според условията, за напояване. С така набраните средства трябва да изградим най-напред нашата електрификация, защото и сега имаме индустриални предприятия, които не работят поради липса на електрическа енергия. Крещящ е примерът с пещта за чугун в Перник, която не работи поради липса на енергия, а също такъв е случаят с нашата карбидна фабрика в с. Илечичи при София.

Ако следваме този път, ние положително ще успеем да реализираме плана за трайни инвестиции, който след няколко години, след като нуснем в ход новите предприятия, ще увеличи производителността на труда и ще изгради материалното и културно благоденствие на нашия народ. А това значи — да затвърди нашата народна власт и нашата народна република.

Изтъкнатите мотиви в законопроекта са правдиви, целесъобразни и по тоя начин с общите усилия на всички ще се дойде до пости-

жения, които ще охарактеризират тоя период на управление като пръв етап на творческия възход в първите дни на създаването с ощи жертви на народната демократична република България.

По всеки друг въпрос, засягащ нашите интереси, са допустими увлечения и издребнявания, съзнателно и несъзнателно, за политика дребнава, но по тия така важни въпроси за благоденствието ни се желаят усилията на всички ни. В това Велико народно събрание трябва да бъдат събрани всички сили, като един общ организъм, със своите отделни органи в извършване на функции само полезни и с характер на ценно наследство.

Премайки присърце колосалните мероприятия, нека подпомогнем тази инициатива на другаря министър на финансите Иван Стефанов за създаване на народен фонд за тия цели. Нека издигнем грамата от средства и усилия на трудовия ни народ, по който начин ще улесним и самата държава. С общата наша отговорност да насочим народните усилия към създаване на ценни блага и постижения, потребни за задоволяване нуждите на народ, държава и поколения, към изграждане щастлива, благоденстваща републиканска България. (Ръкоплескания от мнозинството)

По този единствен път на строителство нека разгнем своите творчески сили и усилията на всички ни за подем и възход на всички следващи след нас поколения.

От името на земеделската парламентарна група заявявам, че със съзнанието на отговорност за по-добри дни на народа и държавата приемаме законопроекта, защото той цели само добруване, като в комисията ще препоръчаме някои добавки от значение. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Георги Василиев.

Георги Василиев (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! По внесения законопроект за учредяване фонд за индустриализация, напояване и електрификация аз ида да изкажа становището на нашата парламентарна група.

Преди всичко аз трябва да заявя, че ще разгледам въпросите постепенно: индустриализация, напояване и електрификация.

Известно ви е, г-да и г-жи народни представители, че напоследък в печата, из събрания, на митинги много се шуми за индустриализацията на нашата страна. От всичко това, което се върши от 1945 г. до сега, безпристрастният и невящ наблюдател, който слуша и чете нашата преса, особено правителствената, може да извади заключение, че нашата страна е една съвършено неиндустриална страна, че в нея няма почти никаква индустрия и затова ще трябва сега, след 9 септември, в ерата на отечественофронтовското управление, да се напънат всички сили, за да се създаде индустрия.

Обаче това съвсем не е така, г-жи и г-да народни представители. Нашата страна съвсем не е неиндустриална, както искат някои да кажат. За честта на нашия народ и предприемчивостта на нашия народ, все пак нашата страна е доста индустриализирана. (Оживление и веселост сред мнозинството)

Аз ще ви съобща сведения — без да се смеете — които съм събрал от официални места, дадени ми от официални лица, служещи на днешното управление, и ще се убедите, че ние действително го сме такава индустриална страна, каквато се представя на пръв поглед нашата страна. Аз ще ви дам известни сведения, от които ще видите, че твърдението ми е основателно. (Оживление сред мнозинството) Сведенията съм ги взел от Министерството на индустрията, от негови чиновници, и са достоверни.

Ще почна от метернологичната индустрия. Метернологичната индустрия има 137 предприятия.

Димитър Котев (к): Няма такава индустрия.

Георги Василиев (ЗНП): Има такава. Идете и се научете, че има. — Тя задоволява нуждите на нашето стопанство. Добивът от тая индустрия е един милиард и половина лева. В нея са ангажирани 5.624 работника. (Оживление сред мнозинството) Моля, това са сведения, които ми даде д-р Герасимов. Ако вие се съмнявате в тия сведения, идете и него опровергайте.

Един от мнозинството: Вие се съмнявате.

Георги Василиев (ЗНП): Искам да кажа, че вие искате да представите пред българската общественост, че нашата страна е съвсем неиндустриална. И ще се допълня в последствие какво искам да кажа. Проследете мисълта ми.

Васил Мавриков (к): Никой не е казвал това. Има индустрия неразвита, която тепърва ще се доразвие.

Георги Василиев (ЗНП): Моля, моля. Машинно-строителна индустрия. Добивът от нея е 328 милиона лева годишно и са ангажирани в нея 1.498 работника. Има 61 предприятия. Недостатъчна е само по отношение на земеделски сечива — изработване на плугове, грапи и пр.

Керамичната индустрия. Дава добив 2.700.000.000 лв. В нея са ангажирани 6.776 работника. Има 209 предприятия. Задоволява нуждите на страната.

Един от мнозинството: Не е вярно.

Георги Василиев (ЗНП): Ще ида да проверя, както казах, при д-р Герасимов. — Дървопреработвателна индустрия. Има 609 предприятия.

Един от мнозинството: Малко са.

Георги Василиев (ЗНП): Дава добив 2.400.000.000 лв. Задоволява нуждите на България, като с едно малко разместване и рационализация може да задоволи дори нуждите на целия Балкански полуостров.

От мнозинството: Ей-й-й!

Георги Василиев (ЗНП): Текстилната индустрия. Текстилната индустрия има 568 заведения. Почти задоволява нуждите, с изключение на фабриките за фина прежда. Нашата текстилна индустрия изработва 15 милиона килограма памучни прежди и около 8 милиона килограма непрапа вълна.

Един от мнозинството: Първата индустрия каква беше?

Георги Василиев (ЗНП): Кожаро-кожухарската индустрия има 120 предприятия. Задоволява напълно нуждите, с изключение индустрията, която произвежда народни обувки. Дава добив 1.500.000.000 лв. и са ангажирани в нея 1.677 работници.

Един от мнозинството: Достатъчна ли е?

Георги Василиев (ЗНП): Каучуковата индустрия има 48 предприятия. Задоволява нуждите. Липсва само фабрика за синтетичен каучук.

Един от мнозинството: Защо няма цървули?

Георги Василиев (ЗНП): Храни и тютюн. Тази индустрия има 1.898 предприятия. Задоволява нуждите на страната и дава добив 26.000.000.000 лв.; в предприятията на тази индустрия са ангажирани 34.027 работници.

Химическата индустрия дава добив 2.200.000.000 лв. В нея са ангажирани 2.974 работници. Има 300 предприятия. В някои сектори тя е незадоволителна, например в секторите за произвеждане на химически торове, анилинови бои, калцирана сода и някои други незначителни артикули, необходими на нашето стопанство. (Възражения от мнозинството)

Хартиената индустрия е също така добре развита. Задоволява нашите нужди. Има 22 предприятия, от които шест-седем са производствени, а другите са преработвателни.

Христо Юруков (р): Нашето стопанство има нужда от индустриализация. Вие знаете ли това?

Георги Василиев (ЗНП): Какво казвате?

Христо Юруков (р): Приказвате на аба.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): Каквото приказвам, ще отидеш да го провериш. — Прочее, г-жи и г-да народни представители, с тези данни, които внесох от това място, аз искам да кажа, че нашата страна не е в толкова плачевно положение по отношение на индустриализацията, както се представя тук.

Един от мнозинството: Кой не го знае това?

Георги Василиев (ЗНП): Защото от известно време се спекулира с индустриализирането на нашата страна. От известно време се говори за създаване в нашата страна на високи пещи, докато и самите специалисти са на мнение, че в нашата страна не може да се създадат високи пещи. (Възражения от мнозинството) Вие знаете, че за тези високи пещи, за които се говореше в села и градове, се създадоха и випове. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Кой ги съчини?

Георги Василиев (ЗНП): Народната мъдрост.

Един от мнозинството: Вие ги създавате.

Димитър Котев (к): Вие създавате една нова „метеорологична“ индустрия. Има металургична индустрия, а не метеорологична.

Георги Василиев (ЗНП): Да, металургична.

Димитър Котев (к): Метеори ние не правим!

Георги Василиев (ЗНП): Моля! Следователно нашата страна, с малки изключения, е индустриализирана. Поставя се въпрос, г-жи и г-да народни представители, в какъв мащаб индустриализацията трябва да създадем в нашата страна: дали в мащаб да задоволим нуждите на нашето стопанство, или в такъв мащаб, че да се превърне нашата страна в индустриална страна, да се яви конкурентно-способна на външните пазари, да конкурираме големите индустриални страни?

Много пъти като пример тук се навежда строителството и индустриализацията във великия Съветски съюз. Вярно е, във великия Съветски съюз има подем в индустриализирането и ние можем само да се удивяваме на него. Но ние трябва да имаме пред вид грамадността на Съветския съюз. Той съставлява 1/6 от земното кълбо, с повече от 200 милиона души население. Следователно, ако вървим в този път, ще изпаднаме в положението на жабата и

бивола — жабата, като видяла бивола да се кове, вдигнала и тя крак да я подкова! (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Какво ще кажеш за белгийската индустрия?

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): Вие искате, г-жи и г-да народни представители, да изместите същината на нашето стопанство. Аз ще ви дам и други данни. Докато в индустриалните предприятия у нас са ангажирани само 5% от българските граждани, 82% от тях са ангажирани в земеделието; затова нашите грижи трябва да бъдат отправени именно към подобрене на земеделското стопанство. (Ръкоплескания от опозицията)

Д-р Иван Пашов (к): И немците така говореха: няма нужда от индустриализация!

Христо Юруков (р): В България са внесени през 1945—1946 г. 100.000.000 килограма метали. Това известно ли ви е?

Георги Василиев (ЗНП): Ако можем да създадем индустрия конкурентноспособна на външния пазар, нямам нищо против. Но действителността говори съвсем друго. Нашият национален доход възлиза на 242.000.000.000 и няколко стотин милиона лева. От тях на земеделското стопанство се падат 190 милиарда лева, а на индустрията се падат само 24 милиарда лева. Това налага, нашите усилия да бъдат насочени там, где то е ангажиран поминъкът на мнозинството от българските граждани. (Ръкоплескания от опозицията) А в това отношение, г-да народни представители и народни представители, ние най-малко сме направили.

Още през 1920 г. водачът на Земеделския съюз Александър Стамболийски предвиди, като пророк, че за да се повдигне поминъкът на населението, трябва преди всичко земята да бъде напоена и оросена. Но от 1920 г. досега в това отношение е направено съвършено малко. Ще ми позволите да ви кажа данните, които съм събрал в това отношение.

В нашата страна могат да бъдат напоени 10 милиона декара земя, но в напоителната площ са включени само 2.400.000 декара — или 1/4 от декарите, които трябва да бъдат напоени. От тях 2.400.000 декара, включени в напоителната площ, се напояват едва 400 и няколко хиляди декара.

Христо Юруков (р): Нашето стопанство има нужда средно годишно от 20 милиона килограма химикали, и ги внасяме. Знаеш ли ти това? Нищо не знаеш. (Смях сред мнозинството)

Георги Василиев (ЗНП): Ще ме научиш.

Един от мнозинството: Торове и син камък трябва.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): Аз не казвам, че не трябва торове и син камък, но трябва да имаме пред вид какъв е поминъкът на нашето население, което е изключително земеделско. Затова ние не трябва да обръщаме внимание най-много на земеделското стопанство, а след това на другите отрасли от нашия поминък.

Димитър Котев (к): Трактори трябва, плугове трябва

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): В България има 74 водни синдикати, които имат за обект напояването на 2.651.000 декара, обаче имайте пред вид, че през 1946 г. са напоени само 746.790 декара. Какво представлява това в сравнение с 10-те милиона декара, които могат да се напоят у нас!

Следователно първите и най-големи усилия на държавата трябва да бъдат насочени именно към поминъка на мнозинството от населението, а именно — земеделското стопанство, а което са ангажирани над 3 милиона души. Ние трябва да градираме нуждите на нашето стопанство.

Като имаме пред вид до известна степен индустриализацията на нашата страна, като имаме пред вид до известна степен и електрификацията, защото аз твърдя, че ние сме добре електрифицирани, ...

От мнозинството: А-а-а!

Георги Василиев (ЗНП): ... защото 50% от нашите населени места са електрифицирани. ...

От мнозинството: Ей-й-й!

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): Аз ще ви го докажа това с данни.

Един от мнозинството: Недей с твоите данни! Срамота е!

Георги Василиев (ЗНП): Недейте се въдмука! Г-да народни представители и народни представители! Аз ще ви докажа това с данни, а пред цифрите и боговете мълчат, нали?

Христо Юруков (р): Тази тема не е за тебе.

Георги Василиев (ЗНП): Имаме 176 електрически централи, които произвеждат 120.000 киловатчаса. От тези станции водни са 48 с 48.000 киловата; парни са 19 с 65.000 киловата; дизелови са 56 с 15.000 киловата. Те са разпределени по области: в Бургаска област една централа с 5.000 киловата; в Старозагорска област една централа с 6.400 киловата, плюс дребни с 1.500 киловата; в Пловдивска област — една водна с 7.600 киловата и други с 11.000 киловата. Северна България въобще е по-малко електрифицирана. Това се дължи на обстоятелството, че природните условия там са по-лоши и не позволяват да се пристъпи бързо към електрификация. (Възбуждения от мнозинството) Обаче ние в селата сме електрифицирани. Ние сме електрифицирали 1.100.000 села и градове с население 3.400.000 души. Следователно ние сме електрифицирали 50% от селищата, обаче 50% от земята не сме напоили. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Един милион селища! Откъде ги измисли!

Георги Василиев (ЗНП): 1.100 селища. Ако не чувате, кой е виновен.

Васил Мавриков (к): Ами електричество има ли за всички?

Станка Христова (к): Трябва да отидеш в Южна България, за да ти кажат работниците дали имат нужда от енергия.

Димитър Котев (к): И в Пловдив, и в Сливен трябва да отидеш.

Георги Василиев (ЗНП): Аз не казвам, че ние сме завършили електрификацията напълно, аз не казвам, че ние сме извършили индустриализацията напълно, но аз твърдя, че ние нищо не сме направили за подобрене на земеделското стопанство (Ръкоплескания от опозицията. Възбуждения от мнозинството) и следователно нашите усилия трябва да бъдат насочени предимно там.

Димитър Котев (к): Тук няма ли някой редактор на „Стършел“?

Димитър Димов (к): Вие няма да го направите никога. Ние ще го направим.

Георги Василиев (ЗНП): Кои сте вие?

Димитър Димов (к): Представителите на българския народ, на работниците, селяните и интелигенцията. (Ръкоплескания от мнозинството)

Георги Василиев (ЗНП): А ние какво сме?

Димитър Димов (к): Вие сте представители на реакцията.

Георги Василиев (ЗНП): Ние сме част от този народ и ние ще го направим. Ние ще творим и ще създаваме. Вие не можете да го направите.

Христо Юруков (р): Индустриализацията е преди всичко за селото.

Георги Василиев (ЗНП): Добре, че се намери да ми го кажеш! И така, г-да и г-жи народни представители, от данните, които внесох пред вас, явства, че в миналото нееднакво се е процедирало, че в миналото нееднакво са се полагали грижи за отделните отрасли на нашето стопанство. И затова сега, когато се трябва и се гърми, че трябва да има координация, ние ще трябва да почнем оттам, където най-малко са положени усилия и грижи за издигането на нашите стопански отрасли.

Следователно аз се солидаризирам с преждеговорившия, че фондовете, които се предвиждат в законопроекта, трябва да бъдат разделени — да има отделен фонд за напояване, отделен фонд за индустриализация и отделен фонд за електрификация. (Възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: Ти не си го чул.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Георги Василиев (ЗНП): Моля! И понеже подписката ще бъде доброволна, аз ще пиша: давам за напояване; друг ще пише за индустриализация, трети — за електрификация. По този начин събраните фондове ще се изразходват според желанието и волята на доброволните вносители.

Освен това, г-жи и г-да народни представители, в чл. 2 се казва,

Един от мнозинството: Я стига, че се умори бе!

Георги Василиев (ЗНП): . . . (Чете)

„Средствата на фонда се набират:

а) чрез доброволна подписка;

б) чрез особени марки, които се разпространяват между населението;

в) чрез доброволни вноски на държавни ценни книжа, както и в злато и сребро в кюлче, монети, украшения и други предмети.“

Да не би, г-жи и г-да народни представители, тези вноски да излизат толкова доброволно, както съобщава председателят на Сдружението на индустриалците в Бургас г-н Стефан Димитров.

Яни Янев (з): Цялото ще го прочетеш.

От мнозинството: Цялото, цялото!

Георги Василиев (ЗНП): Ще ви го прочета. Вие знаете отговора на министър-председателя. Ще ви прочета и него. Телеграфически се оплаква на министър-председателя за събиране на вноски за фонд „Индустриализация и електрификация“ принудително.

Яни Янев (з): Чети ясно, да се чува!

Георги Василиев (ЗНП): Министър-председателят Георги Димитров отговаря със следната телеграма. Вие сте я чели. Ще цитирам само един пасаж.

От мнозинството: А-а-а!

Яни Янев (з): Не сме я чели. Прочети я!

Георги Василиев (ЗНП): (Чете) „За жалост има подобни случаи. Те би трябвало да ми се съобщават, за да бъдат привлечени под отговорност виновните. Скоро ще бъде приет от Великото народно събрание закон за фонд „Индустриализация и електрификация.“

Яни Янев (з): Чети, чети до края!

Георги Василиев (ЗНП): Няма какво да ви чета.

От мнозинството: А-а-а!

Георги Василиев (ЗНП): Защо да ви чета?

От мнозинството: Чети, чети!

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Един от опозицията: Който иска, да си я прочете.

Васил Мавриков (к): Няма да хитруваш!

Никола Петков (ЗНП): Той се документира.

Яни Янев (з): Познаваш ли Стефан Димитров? Стефан Димитров доброволно — в кавички — ограби цялата Странджа!

Георги Василиев (ЗНП): Не го знам кой е.

Яни Янев (з): Не плачи за него!

Георги Василиев (ЗНП): В проекта не е казано кой и по какъв начин ще събира тези средства, кой ще бъде събирачът на тези средства? Не е ясно. Ние искаме да се внесе една яснота в това отношение в законопроекта. Искане да се каже в него как ще се провежда тази доброволна подписка и кой ще я провежда.

Яни Янев (з): Народът.

Георги Василиев (ЗНП): Кой народ? Ще трябва да има някой, който да я провежда. Как народът! Кой ще събира вноски и кой ще провежда подписката? Освен това искаме да знаем по какъв начин ще се пласират тия особени марки, които ще бъдат издадени.

Министър д-р Иван Стефанов: Ще се продават.

Георги Василиев (ЗНП): Ще се продават. Но доброволно ли?

Министър д-р Иван Стефанов: Да.

Георги Василиев (ЗНП): Да не би да се налагат! (Смех сред мнозинството) Защото ние знаем доброволния начин на събиране.

От мнозинството: А-а-а!

Георги Василиев (ЗНП): Вие знаете много добре това.

Министър д-р Иван Стефанов: Както се събираха за подпомагане на политзатворниците.

Георги Василиев (ЗНП): Зная, зная, г-н Стефанов. Но там доброволно се дадох. Ако бъде запазен този принцип — добре.

Никола Петков (ЗНП): Доброволен беше и заемът на свободата, но сега правите амнистия на ония, които не са внесли.

Георги Василиев (ЗНП): И така, нашата парламентарна група, . . .

Един от мнозинството: Коя група?

Георги Василиев (ЗНП): . . . на Българския земеделски народен съюз със секретар Никола Петков (Смех сред мнозинството), стои на становището, че набавянето на средства за тия отделни стопански мероприятия трябва да бъде разделено и желаещите доброволно да запишат кой в който фонд иска.

Второ. Нашата парламентарна група стои на становището: цялото внимание на правителството да бъде насочено към подобрене на земеделското стопанство, като най-важен фактор в нашата страна.

Димитър Котев (к): Без индустрия?

Георги Василиев (ЗНП): Като най-главен фактор! Защото, когато

създадем здраво земеделско стопанство, то ще създаде суровини за индустрията и тя ще може да работи.

Яни Янев (з): Какво ще прави един земеделец с 15 декара земя?

Георги Василиев (ЗНП): Вие чухте моя колега Певтичев, който каза, че с 8 декара индустриални растения може да живее едно семейство.

От мнозинството: А-а-а!

Георги Василиев (ЗНП): Само трябва да му дадете един по-справедлив и реален ценя.

С тези корекции и поправки нашата парламентарна група ще гласува законопроекта. (Ръкоплескания от опозицията. Иронични възгласи „Браво!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Тодор Иванов Найденов.

Тодор Иванов Найденов (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители и представители! Внесеният от финансовия министър законопроект за учредяване фонд за индустриализация, напояване и електрификация на република България е още един принос на отечественофронтовското правителство за поставяне на нашето народно стопанство на здрави, а най-важното — и на чисто демократически основи. Частната инициатива у нас, макар и след повече от двегодишен живот на народната ни република, мъчно може да разбере от какво огромно значение е за нашия народ, па и за самата нея, оня з вой, който трябва да се направи след 9 септември 1944 г. Трудният български народ непосредствено след тази велика дата и сега продължава да прави и ще прави доста скъпи жертви, за да може нашата страна да излезе от бедственото положение, в което я бяха тикнали миналите фашистки режими. Свободни политическия хомот, който редица години тежеше върху изтерзания му организъм, той пожела да облекчи и своето икономическо положение, поставяйки народното ни стопанство на чисто демократически начала — положение, което биле очертано още на 17 септември 1944 г. в правителствената програма. Основно начало днес в новите демократически страни се явява както развитието на промишлеността, така и на селското стопанство с прилагане на технически усъвършенствувания и рационализация.

Такъв род развитие, без съмнение, изисква, от една страна, големи капитални и, от друга страна, активно участие на всички българи, независимо от тяхното социално положение. Това развитие трябва да бъде тикнато в такава насока, че да предизвика една коренна промяна в структурата на нашето народно републиканско строителство.

Обаче ние, комунистите, не си правим илюзии. Това, което ние днес вършим и чертаем по пътя на законодателството, е само началото на една нова система, провеждането на която ще трае може би един по-дълъг период време. Чрез днешните мероприятия ние искаме да вътрегнем творческите сили на честномислещите и искрени патриотични среди от нашата общественост за полагане здравите основи на народното ни стопанско развитие. Ние искаме да вдъхнем вяра в силите на нашия народ, да събудим у него порива за икономически възход и да укрепим също така убеждението му и за политическа независимост и национален суверенитет. А това той ще разбере, когато по пътя на нашето законодателство му поставим инициативи от огромно значение за него и неговото бъдеще.

Но въпреки по този път ние не трябва да скриваме от него ония трудности, които той ще срещне по пътя на тяхното реализиране. Ние ще трябва да го осветляваме всеотранно по всички въпроси, за да може с пълна яснота той да се отладе на тези инициативи и осъществяването. Ние можем да бъдем спокойни, че всичко необходимо за това нашият народ го има.

Миналите фашистки режими, които бяха далеч от този народ, които не познаваха неговата душа и неговата творческа съкровищница, не можеха, без съмнение, да вътрегнат неговата инициатива за прогрес на нашата родина, а го използваха за ограбване и трупане несметни богатства. Безсистемността, с която напите минали режими провеждаха стопанската политика, честото променяне курса на нейното приложение, постоянните лутания и новаторствуване по чужди образци не само че не можаха да променят шо годе нашата стопанска действителност, но и оставиха на едно стъпало, което държеше в робство нашия трудолюбив народ. Фашистките режими на миналото нямаха абсолютно никаква икономическа база, от която да изхождат в развитие на своите програмни мероприятия.

И тази изостаналост, това слабо стопанско развитие в нашата страна дава своите отражения сега, след 9 септември. То затруднява всички мероприятия на отечественофронтовското правителство в различните сектори на нашия икономически живот. И разбира се, тя, която искат да правят политика срещу днешната власт, стоварват всички криви дърва върху Отечествения фронт и върху неговото правителство.

Това показва обаче, че те нищо ново не са научили и нищо старо не са забравили. Това показва, че по своите родствени връзки те искат да защитават миналите фашистки режими. Даже в своето озлобление срещу днешното отечественофронтовско правителство те искат да припишат нему двете последователни неплодородни вследствие сушата години. От висотата на професорското звание се намират хора, които, говорейки за финансовото положение на страната — което е отражение на състоянието на нашето народно стопанство — не искат да вземат под внимание това тягостно из-

следствие и тая суша. Но те са последователни на себе си, те са издънка на стария прогнил дънер от нашата минала действителност.

но може ли пък и да бъде друго? Кога тия хора след 9 септември са чувствували, че новата демократична държава е била и тяхна? Кога те са дали своите съвети за излизане от тягостното положение, което ние наследихме? Кога — както те се изразяват, да вземем тяхната терминология — са упражнявали някаква конструктивна критика върху някое мероприятие от който и да е сектор на нашия стопански живот? Никога. Вие имате случай да чуете току що говорившия оратор от тази трибуна, представител на тия, които стоят в дясно, до говори по един законопроект, който нанстина, разгледан от едно сериозно гледище, представлява твърдо голям интерес за нашето бъдеще. Но нека ми бъде позволено да кажа, че с оная лекота, с която представителите на хората отдясно излизат да третират тези въпроси, със същата лекота те поглеждат на всички ония обществени и политически въпроси, които се поставят за разрешение пред днешната отечественофронтовска власт, и в своята критика те не само че не са конструктивни, но те са напълно деструктивни, напълно реакционни, напълно отричащи делото на Отечествения фронт, служейки не само на нашата, но и на международната реакция. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Изтъркана плоча!

Тодор Иванов Найденов (к): И ако ние се вгледаме във всичко онова, което представителят на г-н Никола Петков, който се обажда сега, изнесе тук по отношение на нашата индустриализация, по отношение на нашата електрификация и по отношение на напояването, ще видим — нека си го признаем открито — че той не само че няма хабер от индустриализация, но той надали е ализал в някоя селска работилница, където има два чакърка, които се въртат с електричество. (Ръкоплескания от мнозинството) Когато говори за текстилна индустрия, когато говори за метална индустрия, когато говори за химическа индустрия, той ще трябва да има пред вид, че това са наистина основните индустриални браншове в нашия стопански живот, но че те сами по себе си не могат да работят без всеобщо усъвършенствуване на целия индустриален процес, който трябва да бъде завършен в нашата страна. И когато той от името на Земеделския съюз говореше, че трябва да се вслушаме в техните съвети и да насочваме вниманието си към земеделието, той не може да ни обясни къде и в коя насока ние ще трябва да насочим нашето внимание. Той не ни каза, ще трябва ли да продължаваме българският селянин да оре със старото Адамово рало, ще трябва ли с едно магаре, с шейна зимно време да изнася конски тор на своята нива, ще трябва ли да живее със стария сърп и да върнее със старата диканя. С това ли ние ще увеличим добива на декар и ще подобрим бита на българския земеделец? Ако наистина той плаче за тия минали времена, ако наистина той застава от името на своята парламентарна група на трибуната на Великото народно събрание и иска да защитаваш това становище, това показва, че той не само е останал твърде далеч не само от онова, което се пише днес в отечественофронтовската преса и което се говори в отечественофронтовските събрания, . .

Райко Дамянов (к): Назад теглят те.

Тодор Иванов Найденов (к): . . . но той наистина върви, тогли назад — което издава техните реакционни позиции и по въпросите, за които те претендират да са единствени изразители. (Ръкоплескания от мнозинството) Той каза: „Шуми се много, че нашата страна била слабо индустриализирана.“ Като че ли той не е обикалял нашата страна и не познава условията, при които сме поставени да работим днес. Като че ли той не знае, че благодарение на капитета на нашата индустрия ние имаме това стопанско положение — на което, разбира се, те ще се явяват защитници, защото единствено върху слабата произволителност на индустрията, върху слабия неин капацитет те градят своите атаки и своите обвинения срещу правителството на Отечествения фронт; затуй защото една силна индустрия в нашата страна, едно силно развито машиностроение и електрифицирано земеделие, задоволяващо всеотранните нужди на българския народ, ще отнеме и последния крз от ръцете на тия, които стоят вдясно. („Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Разбира се, те са, както казах, последователни на своята политика. Те говорят и пишат в своите вестници редица статии подред, защо е беден нашият селянин. Но те търсят, както се казва, под вола теле. Те търсят повърхностно обяснение на нещата, като го обръщат изключително срещу селянина. Като че ли българският работник, българският занаятчия, българският чиновник и пензионер са много задоволени, а само българският селянин бил беден и следователно единствената вина за това положение е в правителството на Отечествения фронт, в неговата финансова система и косвените облагания и т. н., както иска да изтъкне г-н Йордан Русев в своите писания напоследък в „Зеленото знаме.“

Райко Дамянов (к): Насъскват, насъскват.

Тодор Иванов Найденов (к): — Разбира се, това не е нищо друго, освен да се поддържат низките страсти на българския селянин и да се насъсква той срещу правителството на Отечествения фронт.

Райко Дамянов (к): И срещу работниците.

Тодор Иванов Найденов (к): Те навреждат пишат думите на д-р. Георги Димитров, че наистина за опозицията са гласували 1.200.000

души, които не били никакви опозиционери и реакционери. Да, те не са опозиционери и реакционери, но те са хора, които слабо познават тия стопански и политически въпроси. (Ръкоплескания от мнозинството) Разбира се, когато представител на опозицията излиза тук да говори, че е безсмислено по-нататъшното развитие на нашата индустрия, той е последователен на средата, от която излиза. Аз казвам, че няма сигурен напредък без развита химическа индустрия, без развита машинна индустрия в нашата страна, даже — както той иска да се подиграе — и без създаването на високи пещи, които са основата на едра машинна индустрия, които ще тикне напред в нашата лека промишленост, в нашето земеделие, в нашите занаяти. Това ще отнеме и последната възможност за критика срещу делата на правителството на Отечествения фронт в продължение може би на десетки години.

Затова ние днес, когато разглеждаме този законопроект, ще трябва да излизаме от тягостното положение, което наследихме. Ако не искаме да продължаваме да тъпчим на едно място, както се казва, ако наистина искаме да избаним страната от това положение, в което се намира сега и в което я оставиха миналите фашистки режими, ние ще трябва да обединим творческите усилия на целия български народ и да подедем общото национално дело за индустриализация, за електрификация и напояване на нашата страна.

Господата отидяно в своята критика срещу правителството на Отечествения фронт разправят, че националният доход от земеделието се явява с доста големи колебания. Добре, ние възприемаме тяхната теза и се питаме: ако наистина националният доход от земеделието се явява с доста големи колебания, какво ще трябва да се направи, за да се премахнат тия колебания? Какво ще трябва да се направи, за да се увеличи доходът от нашето земеделие? Вие критикувате кооперативното обработване на земята с злорада и яростта на ранен зябар. Вие ще се противопоставите на всяка рационализация, само защото инициативата излиза от днешното отечественофронтно правителство. Вие критикувате с злоба и яд делото на язовирите, които ще оросят плодородната наша земя, ще дадат двигателна сила за вкарване машината в земеделието и ще засилят нашата индустрия. Вие само критикувате и отричате, отричате и критикувате. Ние никъде не видяхме вашата конструктивна критика, която да се изрази в една определена и ясно казана на българския народ програма за нашето земеделие, за нашата индустрия, за нашата електрификация, изобщо за целия наш стопански живот.

А в досегашната своя дейност Отечественият фронт даде и продължава да дава доказателства, че по пътя на стопанското творчество, макар и в рамките на своите слаби възможности, води страната по оня път, който ще я изведе от положението, в което бяха я оставили монархо-фашистките клики у нас. Започнатите строежи на язовири, създадените трудови земеделски кооперативни стопанства, създаването завод за изкуствени торове, син камък и пр. и пр. — всичко това не следва ли за една нова ера в нашето народно стопанство? За всичко това, знаем, са необходими средства. Държавата при другите свои нужди, при новото пеложение, създадено от репарационни задължения по силата на сключения вече мирен договор, може да се принуди да удължи срока за реализирането на тия мероприятия. Законопроектът обаче, който нашият министър на финансите ни предлага на обсъждане, си поставя за главна задача: набране чрез един народен фонд средства за индустриализация, напояване и електрификация на нашата млада република България.

Аз няма да ви говоря тук, каква е програмата по реализиране на обектите, които се предлагат, със средствата на този фонд. Остава да си спомните хубавата и аргументирана реч на нашия многоуважаван министър на електрификацията, водите и природните богатства, другарят инженер Сакарлов, произнесена тук, във Великото народно събрание, във връзка с правителствената декларация. В нея той, владейки своите обширни познания по повдигнатите въпроси от областта на неговия ресор, начерта всички мероприятия за повдигане нашето народно стопанство — които мероприятия са обект, цел и задача на предвидения в законопроекта фонд.

Г-жи и г-да народни представители и представители! Г-н министър на финансите, който ни предлага на обсъждане внесенния законопроект, както се вижда и от мотивите към него, смята, че нуждите от електрификация, напояване и индустриализация в нашата страна са тъй големи, належащи и очевидни, че не е счел за нужно да ни убеждава надълго и широко в това. Всички ние, които сме дошли тук с пълното съзнание за работата, която ни предстои, и отговорностите, които носим пред българския народ, с доверието, което ни е дал, ще трябва да погледнем с нужната сериозност на предложения ни за разглеждане законопроект.

Новото тук, което ще трябва да отбележим е, че с този законопроект се поставя вече едно ново начало при изграждането на нашето народно стопанство. Докато за други законоположения във връзка с нашето народно стопанство инициативата е изхождала от тая или онай социална група от българската общественост, с този законопроект се цели да се въпрегне целият български народ, неговата инициатива, саможертва и готовност за строеж на нова демократична републиканска България. (Ръкоплескания от мнозинството) Тук ние имаме случая да чуем представителя на опозицията да изказва съмнение, че вноските в народния фонд — може би той има пред вид някои случаи в Бургас във връзка с внасянето вноските по народния заем — щели да бъдат наложени на българските граждани.

Стоян Кърлов (ЗНП): Има причини за това.

Тодор Иванов Найденов (к): Г-жи и г-да народни представители! Осмелям на свободата доказа, че цялостния на българския народ не помогат, че тогава когато той доброволно поема инициатива за своето благо, може не само сто на сто да ги реализира, но и да ги надвигне. (Ръкоплескания от мнозинството) И днес аз съм

убеден, че пускайки подписа за Народния фонд за индустриализация, електрификация и напояване — иска това се запомни, а това аз лично съм дълбоко убеден — ще започнат известни шумукарии и агитации по кръчми и кафенета против този народен фонд, но въпреки всичко това народът от села и градове ще се отзове, затуй защото той знае, че този фонд е негово дело, че този фонд ще гарантира неговото съществуване и съществуването на неговите поколения. Българският народ с пълна готовност ще се отзове. Аз допускам, че в известни случаи от страна на опозицията ще има такива прояви, допускам, ...

От опозицията: А-а-а!

Тодор Иванов Найденов (к): ... но огромното болшинство от българския народ, който към всяка акция, към всяка инициатива на правителството на Отечествения фронт се отзовава доброволно, ще се отзове и тук с пълна готовност и саможертва. Може ли вие от единичните случаи да правите стрели срещу правителството на Отечествения фронт? Ако правите такива стрели, това показва, че вие от дребнавостите, които се срещат във всекидневното, ковете козини срещу правителството и делата на Отечествения фронт. Разбира се, голяма няма да ви помогне и ние сме сто на сто убедени, че делото за Народния фонд за електрификация ще преуспее и ще пребъде, тъй както всяко начинание в всяко дело на Отечествения фронт досега е преуспявало и пребъвало. (Ръкоплескания от мнозинството)

Докато при други законоположения само известни среди от нашата общественост понасят тежестите, днес с този законопроект се цели да се въпрегне всецяло активът на целия български народ, честномислещият, истински патриотичен, независимо от становищата, които се вземат отидяно, и агитацията, която ще се проведе още отсега. Ние имаме данни, ние имаме доказателства, ние имаме факти от самата действителност. Ето, представител на дясната опозиция за вчера, в неделя, отивайки в габровските села да говори, казвали, че и другите държави, освен Русия, искали да внасят стоки у нас, но правителството на Отечествения фронт не позволявало, затуй защото те щели да конкурират българската индустрия и нямало да дадат възможност на правителството да реализира своите индустриални мероприятия — т. е. не можело правителството на Отечествения фронт да се бори с външната конкуренция и затова не се позволявало внасянето на чужди стоки, както те са кизвъли, например от Англия, от Америка или от други държави, защото били много по-конкурентноспособни и можели да убият нашата индустрия и всички начинания за индустриализацията на нашата страна.

Това са теории и становища, които безсъмнено целят уязвяване общата стопанска политика и мероприятията, които се чертаят от страна на правителството на Отечествения фронт, за да се насъска българския народ срещу правителството на Отечествения фронт в настоящия момент. Като че ли те не знаят, или даже не допускат, че правителството на Отечествения фронт няма такова намерение! Но дайте средствата, дайте чуждите девизи, с които ние в настоящия момент, поне засега, бихме могли да задоволим тия нужди чрез покупката на стоки отвън, от други държави! Те знаят много добре какво е положението на българската държава, какво е положението на българските финанси, но тия това не ги интересува. Тях ги интересуват по-скоро демагогските съображения за насъскване на българския народ срещу правителството на Отечествения фронт, за да могат по тоя начин да оправдаят в своето съществуване като опозиция на днешното правителство.

Стоян Кърлов (ЗНП): Демагогията — това е вашата специалност.

Тодор Иванов Найденов (к): Докато при други законоположения ние имаме въпрегне само на известни слоеве от нашата общественост, днес с този законопроект правителството на Отечествения фронт желае да въпрегне цялата българска общественост, за да може делото на народния фонд да стане наистина народно дело.

Българският народ даде вече доказателство за жертвоготовност с заема на свободата. Той отдели от своя зальк, от залька на своите деца, за да закрепи нашата монетна единица, да покрие част от разходите на отечествената война и задълженията по примиренето. Сега, след като вече има налице делата на Отечествения фронт, той няма да се спре пред никакви жертви, за да изгради щастие и благоденствие на своята родина. Против това негово дело обаче ще се обият остатъците на фашизма у нас, реставраторските и реакционни елементи, които искат да върнат колелото на историята и които бленуват за миналите времена. Напразни ще бъдат техните надежди!

Новото, което ние наблюдаваме в този законопроект, е увеличаването на целия български народ за участие в този народен фонд, сближенето на всички съсловия и отправянето им към една върховна цел — благоденствието на целия български народ.

Аз не се съмнявам, че както тук, тъй и навън по събрания, митинги и шумукарии на уху, ще се намерят хора, които ще кажат: вие изсмуквате и последните жизнени сокове на нашия народ, вие създадохте закон за конфискация имотите на незаконно забогателите и ще отидете отново да искате от тях.

Създавайки всички тия мероприятия чрез този народен фонд, ние ще създадем условия на тия господа отново да печелят, отново да творят, но не по старите маниери на тяхната стопанска дейност, за ограбване и оголване на българския работник, селянин, чиновник или пенсионер, а да творят за общото благо преди всичко и тогава за себе си.

Разглеждайки отделните членове на законопроекта, особено чл. 2, който се отнася до набрането на средства за фонда, ще се намерят може би хора, които подигравателно ще подхвърлят мисълта, че и напредмето Мусолини при фашисткия режим в Италия събираше

пръстените и накитите на своите поданици. Обаче като се има пред вид политиката, която Мусолини, фашистка Италия водеше, и дума за сравнение не може да става с фашистка Италия при събирането на пръстените, на златото и на накитите в нашата страна. Всеки пръстен, всяко злато, внесено като ценност в народния фонд, ще бъде принос за благоденствието на българския селянин, на българския работник, на българския трудов гражданин.

Създаването на големи индустриални предприятия ще даде възможност за по-голямо и по-евтино производство, за премахване на нередностите и недоволствата при разпределението на нарядите. Закрепването на нашето стопанство ще даде и закрепване на нашата политическа независимост и на нашия държавен суверенитет. Цялото това положение ще убие апетита на чуждите капитали да проникват в нашия стопански живот и да ни държат под своята икономическа, а заедно с това и политическа зависимост.

Индустриализацията, електрификацията и напояването на нашата страна в води към всеобщо и съвършено демократизиране. Заедно с това ние способствуваме и за цялостното демократизиране на балканските народи — единственият залог за установяване на траен и продължителен мир. А при установени демократически правителства в съседните балкански страни изпълнението на постите задължения по мирния договор, в зависимост от взаимноотносителната на тия балкански държави, може да бъде твърде лесно уредено. Пълното и всеобщо демократизиране на нашата родина и съседните ней държави носи смърт за монархо-фашистките клики, виновници за тежките условия по мирния договор България и трудолюбивият български народ от това нищо няма да загубят, а само ще спечелят, защото разбирателството по спорните въпроси се по-лесно постига с едно народно демократично, отколкото с едно монархо-фашистко и мегаломанско правителство.

Г-жи и г-да народни представители! Може би някои от нас не схващат големите последици, които предлаганият ни законопроект носи за нашата република. С пълното индустриализиране, електрифициране и напояване нашата страна ще се отнеме, както вече го казах, възможността на чужди капитали да се настанят в нашето народно стопанство и да обират плодовете от труда на работливия български народ. С развитието на индустрията ще се създаде работа за скритите безработни в селото, ще се създадат условия за всеобщо културно и просветно развитие на нашия народ. А това ще бъде най-здравият залог за независимостта на нова републиканска България. Тогава няма да се пишат статии „Защо е беден нашият селянин“, няма да се говори за „трета катастрофа“, няма да се пише за „Ден на скръб за България“, няма да се говори и пише, че вместо радост 10 февруари 1947 г. носи за българския народ икономическо робство — може би на някои да им се иска това — защото тогава българският свободен и демократичен народ няма да чака от реакционните монархо-фашистски и империалистически клики да му признаят неговата справедлива кауза, а той сам по пътя на упоритото стопанско изграждане и демократично развитие ще я наложи въпреки всичко.

Тук искам да се спра и на един последен въпрос, който повдигнаха, както представителят на Българския земеделски народен съюз, така също и представителят на опозицията — на въпроса за разделянето на сметките по фонда, който ще се създаде. Аз смятам, че това е съвършено неудобно, защото то ще създаде преди всичко един антагонизъм, едно съсловно разделение и възможност, българският селянин да бъде противопоставен на българския работник и на българския гражданин, или обратното. Фондът е народен и ние не можем да делим българския народ на селяни и на граждани. Българският народ, трудовият български народ е единен и следователно той ще трябва да участва единно в покриване на подписката за Народния фонд за индустриализация, електрификация и напояване на нашата страна.

След всичко това, от името на парламентарната група на Българската Работническа партия — комунисти аз декларирам, че ние ще гласуваме предложението на законопроект по принцип и след като той стане закон ще вложим всичките си сили и ще съдействуваме за неговото пълно приложение в живота. (Ръкопляскания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представителки! Преди всичко трябва да подчертая, че инициативата, починът за създаването на този народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация на нашата страна дойде отдолу. Правителството само реши да поеме този почин отдолу и да го издигне като едно всенародно дело. Не вярвам тук някой да е против това действие на правителството. Напротив, както видяхте, представителят на опозиционната парламентарна група тук заяви, че по принцип те одобряват законопроекта.

На второ място искам да подчертая — за да няма никакво съмнение и никакво място за известно замъгляване на работата, за всяване смут между гражданите — това, което нашият министър-председател Георги Димитров подчерта в своята телеграма до един индустриалец в Бургас — че вноските в фонда са абсолютно доброволни. За по-значителните вноски се използва пътят на подписката. За да могат обаче всички наши съграждани в селата и градовете да участвуват, според възможността си, и с най-малка вноска в фонда, ще се използват и специалните марки, такива марки, каквито се употребяваха през време на фашистката диктатура, например за събиране на помощи за подкрепа на политическите затворници. Тия марки ще се предлагат и всеки може да купи колкото иска. С продажбата на марките се отчита внасянето на съответните суми в фонда за индустриализация, напояване и електрификация.

И най-сетне, за да се даде възможност за най-широко участие в фонда, предвижда се това участие да може да става и с даването, подаряването на държавата на ценни държавни книги, на златни и сребърни предмети, монети, кюлчета, украшения и т. н.

Ефрем Митев (с): Обици, часовници и тям подобни.

Министър д-р Иван Стефанов: Драги народни представители! Не ще съмнение, че не всички еднакво ще се отнесат към този фонд. Едни, и то тези, които имат повече, вероятно ще се по-въздържат, няма да участвуват по достоинство. Но ние смятаме, че както по времето на акцията за заема на свободата, така и сега по акцията за този фонд, трудолюбите се в нашата страна, в градовете и селата, пак ще дадат урок на заможните, как трябва от тях да се участвува по достоинство в едно народно дело.

А делото на фонда за индустриализация, напояване и електрификация е наистина народно дело. Напразни ще бъдат всички опити да се представи това дело като такова в интереса на една или друга категория от нашето население, като нещо, което било в интереса, да кажем, на градското население против интереса на селското население.

Та кой не знае, че в нашата страна тези две последователни суши през 1945 г. и през 1946 г. нямаше да имат тия последици, които имаха, ако една по-значителна площ от нашата земя беше под изкуствено напояване? Та кой не знае, че с изкуственото напояване не само ще се избегнат такива щети от природната стихия — сушата, но ще се удвои, утрои и повече пъти даже увеличат доходът от единица площ, като се прави тя годна да бъде използвана за интензивни култури, а тези площи, които сега се използват за такива култури, да дават по-голям добив! Това всички го знаем. Може ли да има съмнение в това, че всяко дело, което се почне сега в областта на напояването, е в интереса преди всичко на онези производители, в чийто район се прави? Може ли да има съмнение в това, че планираните язовири са тъкмо от най-непосредствен интерес за производителите-селяни? Не може да има.

Но напояването, ако се остави да бъде използвано само като напояване, ще има една цена; ако обаче бъде свързано с електрификация, ако към всеки язовир се построи съответният брой електростанции и се използва събраната вода не само за да се напоява площта, но и за да се използва електрическата енергия, то тогава работата се облекчава. А електрификацията е нещо, което също така много отблизо засяга нашето селско население. В Министерството на електрификацията има множество искания да се даде ток, да се свърже дадено населено място с най-близката електрическа мрежа. Аз бях напоследък в с. Слатина тъкмо в деня, когато се пуска електрическият ток в селото, и видях каква радост беше това за населението. В много места населението е положило големи усилия, дало е доста жертви, за да си осъществи час по-скоро докарването на електрическа енергия в селото. И бакъри дават — не само стари, но и нови. Цялата работа по поставянето на коловозите и по поставянето на мрежата се извършва от населението с голяма готовност.

Е добре, при досегашното положение на производство на електрическата енергия в страната ние нямаме достатъчно електрически ток нито за индустрията, нито за жилищно осветление, нито за улично осветление в населените места. Ние трябва да увеличим производството на електрическа енергия в нашата страна. Тук колежата Георги Василев направи една грешка, като смяташе, че като се говори сега за индустриализация, отрича се това, което досега е постигнато в тази област. Нищо подобно! Ние знаем много добре какво представлява индустриализацията като процес в нашето народно стопанство. Ние знаем какъв напредък е осъществен в индустриализацията у нас. Ние знаем и какъв напредък е осъществен в земеделското стопанство с въвеждането на някои интензивни култури и пр. и пр. Но кой ще отрече, че в нашата стопанска действителност индустриализацията още не е достатъчна? Кой ще отрече, че целият напредък в нашето стопанство не е достатъчен, за да обезпечи на целия български народ едно по-високо жизнено ниво, един по-голям доход на глава от населението?

Е добре, как ще осъществим ние едно повдигане жизненото ниво на българския народ? Безспорно — като дадем възможност, повече от природните източници в нашата страна да бъдат използвани икономически, като развием производителните сили на страната, като направим труда на българския народ по-производителен. Само по този начин ние можем да повдигнем жизненото ниво на българския народ.

С заеми откъде можем да ускорим този процес, но тези заеми откъде ние трябва да ги плащаме. С тях ние поемаме едно бреме в настоящето за бъдещето. Каквото и значение да имат заемите откъде за ускоряване на този процес, те не могат да премахнат основния стимул, който трябва да има вътре в страната — да се изчерпят всички възможности, които има в нашата страна, като материални средства, като парични средства, като трудови сили, които могат да бъдат използвани.

Ето затова делото на Народния фонд за индустриализация, напояване и електрификация е едно истинско народно дело, едно голямо дело, което ще изиграе своята роля, като допринесе съществено, значително за ускоряването на този процес на повдигане жизненото ниво на българските трудещи се маси чрез язовири, напояване, електрификация на страната и чрез индустриализация.

Върху това не може да има съмнение. И затова трябва да се очаква, че всички ние ще се заплетнем да популяризираме, да разясним на всички наши съграждани и съотечественици, какво е значението на този фонд и действително да получим оня подем на ентузиазъм, на жертвоготовност, който да даде в фонда за индустриализация, напояването и електрификацията на нашата страна всички свободни средства, които могат да бъдат намерени в отделните категории от нашето население.

Що се отнася до отделните практически предложения, ще кажа следното. Аз разбрах предложението на г-н Капитанова в този смисъл, че фондът е единен, но може да има отделни сметки в него, за да се изсочват средствата един път към една, друг път към другата цел. Аз споделям мисълта, която се изказва тук, че по този начин се дава един аванс, подхранва се онова желание, което би искало да използва и тук случая за политическа агитация, противопоставяща една част от населението срещу друга. Но аз искам да подчертая и друго едно обстоятелство, което от практично гледище е много съществено. Не можем ние да отделяме средствата за напояването от средствата за електрификацията.

Георги Васманев (ЗНП): Да се издават отделни марки.

Министър д-р Иван Стефанов: Не може. И ще ви кажа защо. Когато казваме на нашите съграждани и на нашите съотечественици „Давайте пари“, ние не можем да им кажем: „Давайте пари само за напояването“, защото това ще бъде престъпление спрямо интересите на българския народ, спрямо нашето икономическо развитие, ако ние оставим макар един единствен по-значителен извор без електростанция. Не може това да стане, това ще бъде едно престъпление. Затуй не бива да става това разделяне. А каква индустриализация и електрификация ще правите, когато вие ще разделите, ще разграничавате средствата? Тъй че вижда ми се съвсем нецелесъобразно и практически ненужно да се прави такова едно разграничение.

Най-сетне правителството, което ще разполага с тия средства, то ще отговаря преди всичко пред вас, пред българския Парламент за цялата тази политика, която провежда. Ако това правителство ще увлече в някаква си посока, ако не държи сметка за общонародните интереси, за интересите на развитието на цялото народно стопанство, българският Парламент винаги ще бъде в състояние да констатира такива увлечения, да изправи една кръва линия в това отношение и да поиска отговорности.

А освен това едно правителство, което има чувството на отговорност пред Парламента, пред Великото народно събрание, ще държи сметка за тия общонародни интереси и за интересите на целокупното стопанство.

Ето защо аз ви моля да гласувате еднодушно този законопроект за учредяване на фонда за индустриализация, напояване и електрификация в България. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ще поставя на гласуване.

Ония г-да народни представители, които приемат на първо четене законопроекта за учредяване Народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка тринадесета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за допълнение на наредбата-закон за заема на свободата.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Тодор Иванов (к): Г-жи и г-да народни представители! Комисията, разглеждайки законопроекта за допълнение на наредбата-закон за заема на свободата, не намери за необходимо да внесе някои изменения в него и затова го прие така, както той е представен от г-на министъра на финансите. (Чете)

ЗАКОН

за допълнение на наредбата-закон за заема на свободата.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на законопроекта така, както бе докладвано, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„§ 1. Към чл. 4 се прибавя нова алинея, както следва:

„Задълженията към Погасителната каса по условията на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, както и задълженията към държавата по заемите, отпуснати: а) по закона за настаняване на бежанците и обезпечаване на поминъка им от 1920 г.; б) по закона за постройка на икономически къщи за изсърчение на жилищния строеж от 1924 г.; в) по закона за селско-стопанското настаняване на бежанците от 1926 г., могат да бъдат изплащани до 31 декември 1948 г. с облигации от 5% държавен заем на свободата по номиналната им стойност.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с § 1 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„§ 2. Новата алинея, трета, към чл. 9 („Държавен вестник“, брой 175, от 31 юли 1945 г.) се изменя така:

„Невнесените в законните срокове суми по записаните подписки се обременяват с 1% месечна лихва или част от месеца лихва в полза на държавното съкровище и се събират по реда на преките данъци въз основа на сметка, представена от кредитното учреждение или общината, където е представена подписката. Събирането на вноските в населените места въз основа на данъчните управления се прехвърля върху съответните общински бюджети, под контрола на надлежните данъчни управления.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с § 2 от законопроекта така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„§ 3. След чл. 14 се прибавя нов член 15 със следното съдържание:

Министърът на финансите може да освобождава от задължението по подписката за заема немзадължителите се напълно подписници, когато се установи, че те, независимо от причината, са подписали суми, които нямат възможност напълно да изплатят или когато след подписване на сумите материалното им състояние е силно влошило, така што внасянето на подписаните суми става невъзможно.

Исканията за освобождаване или намаляване на задълженията по подписките за заема трябва да се направят пред Главната дирекция на държавните дългове в срок 30 дни след влизане в сила на този закон.

Наличността на условията, при които може да стане освобождаване или намаляване на задълженията по подписките за заема се установяват по начин, определен от министъра на финансите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с § 3 от законопроекта така, както бе докладвано, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка, четиринадесета, от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за наказателното съдопроизводство.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за наказателното съдопроизводство.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на законопроекта така, както бе докладвано, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): В § 1 комисията, след дълго обсъждане, направил едно изменение: премахнал първата алинея, касателно съкращаване на сроковете, защото в своя пълен състав комисията намери, че към намаляване на сроковете трябва да се пристъпи при едно по-цялостно изменение на закона за наказателното съдопроизводство. Поради това комисията прие § 1 със следната редакция: (Чете)

„§ 1. Към чл. 564 се прибавя следната нова алинея втора:

„Към жалбите и протестите се представят по два необгербвани преписа от тях — единият за прокурора, а другият за прилагане към преписа от решението на Касационния съд (чл. 579, алинея четвърта). В случай че такива преписи не са приложени, те се изготвят от канцеларията на Касационния съд; за следващите се разносят за преписите от касационната жалба (чл. 626), председателят на първоинстанционният съд разпорежда да се издаде изпълнителен лист, с който се приобщат и 300 лв. в полза на държавното съкровище.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с § 1, както бе докладвано, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 2. Алинея последна на чл. 565 се изменя така: „Залогът по касационна жалба, която е призната за основателна, се връща на лицето, което го е представило, а във всички други случаи той се внася за приход в държавното съкровище.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 2, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 3. В алинея втора на чл. 568 след думата „жалба“ на двете места се прибавят думите „или протест“; думите „от изтичане срока за обжалване“ се заменят с думите „от подаване на основните такива“, а думите „от касатора“ се заличават.

В алинея трета и четвърта след думите „жалби“ навсякъде се прибавят думите „и протести“.

Второто изречение на алинея четвърта се изменя така: „За тия жалби и протести се прилага съответно алинея втора на чл. 564“

Алинея пета и седма се отменят, а алинея шеста става алинея пета.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 3, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 4. Член 569а се изменя така:

Присъдата може да бъде отменена, освен по поводите, посочени в касационната жалба, в протеста или в устното заключение на прокурора, още и по основанията, които сам съдът намери.

Съдът не проверява фактическите положения, отнасящи се до престъпното деяние, освен ако са заявени от страните касационни поводи за изопачаване или необсъждане на данни и доводи по делото.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 4, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 5. Член 569б се изменя така: „Когато присъдата не е постановена от надлежен съд или наказателно преследване против подсъдимия не може да бъде възбудено или да продължи по някоя законна причина, касационният съд прекратява делото и обезсилва постановената присъда.“

В този случай присъдата се обезсилва и по отношение на онези подсъдими, които не са подали жалба, щом основанията за това ежат и за тях.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 5, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 6. Член 570 се отменява.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 6, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 7. В чл. 571 след думата „закона“ се прибавят думите „относно размера на наказанието.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 7, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 8. В чл. 573а буквата „г“ се заличава.

Алинея втора се изменя така: „В разпоредително заседание съдът се произнася и за прекратяване на делата, съгласно чл. 569б.“

В алинея последната думата „решават“ се заменя с думата „разглеждат“ и думите „без да се съставя подробно определение“ се заличават.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 8, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 9. Към чл. 579 се прибавят следните нови алинеи: втора, трета и четвърта:

В решението си касационният съд постановява: оставя ли в сила обжалваната присъда или я отменя, и излага правните съображения за това.

По касационните поводи на страните за изопачаване или необсъждане на данни или доводи, съдът само констатира дали те се оправдават от фактическа страна, без да излага други съображения за това.

В решението не се излагат заявления от страните касационни поводи; на инстанцията по същество те се съобщават чрез прилагане препис от касационната жалба или от протеста към преписа от решението на касационния съд.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 9, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 10. Алинея първа на чл. 581 се изменя така:

Когато касационният съд отмени обжалваната присъда, той връща делото на съда, който я е постановил, за да разгледа отново делото при друг състав или изпраща същото за ново разглеждане в друг близък съд. В този случай той не е длъжен да се произнася по ония касационни поводи, които не се отнасят до тълкуването на закона или до въпроси, които няма да имат съществено значение при повторното разглеждане на делото.“

Алинея втора на същия член се заличава, а алинея трета става алинея втора.

След алинея втора се прибавят следните нови алинеи:

Когато при производството на делото не са допуснати нарушения на обрядите и формите, които биха дали основание за отменяване на присъдата, но същата бъде отменена само поради неправилно прилагане на закона към приетите от съда по същество фактически положения, касационният съд не връща делото за ново разглеждане, а постановява сам присъда, като се основе на тия фактически положения:

1) ако подсъдимият следва да бъде признат за невиновен или да бъде освободен от наказание;

2) ако неправилно предложението от съда по същество изкон предвидено едноразово или по-малко наказание от онова, предвидено в закона, който е приложен за случая и ако наказанието на подсъдимия не би могло да бъде увеличено в случай че делото би било

върнато за ново разглеждане (чл. 583). В този случай касационният съд не може да измени наложеното с отменената присъда наказание, и

3) ако е неправилно приложен законът само относно допълнителните наказания.

В случаите на предходната алинея съдът не е длъжен да обсъжда всички заявления от страните касационни поводи

Когато отменената присъда се отнася и до други подсъдими, които не са подали касационна жалба, касационният съд постановява присъда и спрямо тях“.

Комисията ме натовари, г-да народни представители, да дам следното изявление, което да се впише в дневниците, за да се има пред вид при тълкуването на първа алинея на § 10 — че тази постановка се отнася и когато връща делото на същия съд или когато го изпраща на друг съд. Защото има една малка неяснота, тъй както е писано. Значи, трябва да се разбира в смисъл, че и да върне делото на същия съд и да го върне на друг близък съд, касационният съд не пише поводи и в двата случая, тъй както е определено в параграфа.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 10, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете)

„§ 11. Към чл. 594 се прибавя следната нова т. 4. Когато тя е поставена от Касационния съд съгласно чл. 581, алинея трета“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с § 11, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството предлага 20 минути отход за вечеря.

(След отхода)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Заседанието продължава.

Председателството предлага точка трета от дневния ред — Първо четене на законопроекта за шатните табели на държавните служители, да остане по-надире, а да се разгледа, точка петнадесета — второ четене на законопроекта за държавния монопол на тютюна; точка седма — одобрение предложението за одобрение 10-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10 януари 1947 г., протокол № 3, относно даването на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блага; точка единадесета — първо четене на законопроекта за закриване на погасителната каса, учредена с наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредити; точка девета — първо четене на законопроекта за Дирекция на цените; точка осма — първо четене на законопроекта за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти.

Когато г-да народни представители са съгласни с това пререждане на дневния ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва на

Второ четене законопроекта за държавния монопол на тютюна.

Докладчик Тодор Иванов (к): Г-жи и г-да народни представители! Комисията, след като разгледа законопроекта за държавния монопол за тютюна, внесе в него известни изменения и допълнения, които ще ви докладвам. (Чете)

„ЗАКОН

за държавния монопол на тютюна“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на законопроекта, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава I

Общи положения.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители които приемат заглавието на глава I, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 1. Създава се държавен монопол на тютюна в България, на който се възлага изключителното право за събиране, обработване (манипулиране) и търговия със суров и листа тютюн, както и фабрикации на тютюносуши изделия“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 2 Тютюневият монопол е автономно държавно предприятие и отделна юридическа личност със седалище в гр. София“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 3. Тютюневият монопол може да открива свои представителства в чужбина и клонове в страната.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 4. Своята дейност тютюневият монопол провежда и чрез свои агенти.“

Агентите се определят от управителния съвет, който определя и възнаграждението им.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 5. Постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятия и правилника за приложението му, както и тия по закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, не са задължителни за тютюневия монопол.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 6. Върховният контрол на тютюневия монопол се упражнява от Министерския съвет, чрез министъра на финансите.“

На първия ред на този член, „на“ се заменя с „върху“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 6, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава II

Дейност.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на глава II, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 7. Редът за приемането, окачествяването, оценката и изплащането на отделните макули на тютюнопроизводителите става по наредба на тютюневия монопол, одобрена от министъра на финансите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 8. Цената, по която ще се изплаща тютюнът на производителя, се определя от Министерския съвет, по предложение на ценовия институт и в съгласие с тютюневия монопол.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: По чл. 8 има едно предложение, което не е подписано.

Борис Чанджиев (ЗНП): Аз имам предложение по чл. 1, който мина много набързо. Отказвам се.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: От всички?

Борис Чанджиев (ЗНП): От всички се отказвам.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 8, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 9. Манипулацията и търговията на суровия на листа тютюн, както и фабриката и търговията с тютюневите изделия, става по наредба, изработена от управителния съвет и одобрена от министъра на финансите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава III

Устройство и управление.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на глава III, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 10. Общото управление на тютюневия монопол се поверява на управителния съвет, състоящ се от главния директор на тютюневия монопол и по един представител на: Министерството на финансите, Министерството на търговията и продоволствието, Министерството на земеделието и държавните имоти, Министерството на индустрията и занаятите, на Съюза на тютюнопроизводителите и Профсъюза на тютюноработниците в България.“

Заседанията на управителния съвет се председателствуват от главния директор на тютюневия монопол. Той заседава поне веднъж на тримесечие. Решенията се вземат по вишегласие. При равенство на гласовете, решаващ е гласът на председателя.“

В първата алинея, последния ред, пред „и“ се поставя запетая и се прибавят думите „на Съюза на тютюневите кооперации.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 11. Непосредственото управление на тютюневия монопол е поверено на един главен директор, подпомогнат от директорите на отделните дирекции.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 11, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 12. Управителният съвет, освен предвиденото в настоящия закон, има и следните права и задължения:

- 1) прави предложение за районите и засеваемите площи;
- 2) изработва таблица за длъжностите, заплатите, цензовете и възнагражденията на служителите при тютюневия монопол;
- 3) взема решение за откриване представителства и клонове на тютюневия монопол;
- 4) определя общите насоки на дейността на монопола и изготвя ежегоден производствено-финансов план, съобразен с общия държавен-стопански план;
- 5) изработва бюджета;
- 6) взема решение за участие в други дружества и предприятия;
- 7) прави предложение в ценовия институт за покупната цена на производителските тютюни;
- 8) изработва калькулация на костите на тютюните и тютюневите изделия и ги представя на министъра на финансите;
- 9) изработва правилник за извършване и оправдаване на разходите;
- 10) изработва правилници за службите при тютюневия монопол;
- 11) разглежда годишната дейност, равностметката, сметката, „загуби и печалби“ и изготвя годишен отчет по чл. 23 от настоящия закон;
- 12) представя проект за разпределение на чистата печалба, съгласно чл. 22 от настоящия закон.

Взетите решения по точки от 1 до 6 включително и 12 се одобряват от Министерския съвет, по доклад на министъра на финансите, а тия по точки 9 и 10 от министъра на финансите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 12, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 13 се направиха от комисията някои изменения и той добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 13. При тютюневия монопол се учредяват следните дирекции:

1. Техническо-търговска за събиране, преработване и търговия с манипулиран тютюн и износ на тютюневи изделия;
2. Промислена за фабриката на тютюневи изделия;
3. Финансово-административна.

Дейността на всяка дирекция и правата и задълженията на директорите се определя с правилник, изработен от управителния съвет и одобрен от Министерския съвет.

Числото на дирекциите може да бъде увеличавано или намалявано с решение на управителния съвет, одобрено от Министерския съвет.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 13, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 14 също се направиха някои изменения и той добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 14. Назначаването и уволняването на главния директор става от Министерския съвет, по предложение на министъра на финансите.“

Познававането и уволняването на директорите и на главния счетоводител става от министъра на финансите, по предложение на управителния съвет.

Останалият персонал при тютюневия монопол се назначава и уволнява от главния директор.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 14, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 15 се прибавя нова точка 3 и същият член добива следната редакция: (Чете)

Чл. 15. Тютюневият монопол се задължава с два подписа:
1. С подписите на главния директор и един от директорите;
2. С подписите на главния директор и друго длъжностно лице, определено от управителния съвет.

3. С подписите на главния директор и отговорния счетоводител. Главният директор може да делегира своите права на друго длъжностно лице от монопола.

Пред всички места и лица, тютюневият монопол се представлява от главния директор и от други лица, упълномощени от същия. По делата пред всички съдилища в страната, интересите на тютюневия монопол се застъпват от негов юриконсулт и държавните адвокати, съгласно закона за държавните адвокати.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 15, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 16. Шатните служители при тютюневия монопол имат правата и задълженията на държавни служители и получават заплати по таблица, утвърдена от Министерския съвет, по предложение на министъра на финансите.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 16, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 17. Нещатните служители и работниците получават заплати и възнаграждения, по общо установените в страната таблици, за заеите в този бранш лица, а положението им се урежда по закона за трудовия договор.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 17, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Глава IV

Средства.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат заглавието на глава IV, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 18. Тютюневият монопол използва собствени и чужди средства.

Собствени средства се набират от:

- 1) вноски от държавата;
- 2) остатъците от съдебния тютюнев фонд;
- 3) остатъците от тютюневия фонд при Б. з. и к. банка;
- 4) част от печалбите на тютюневия монопол, и
- 5) разни.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 18, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 19, алинея втора, се прибавят думите: „По решение на Министерския съвет“. Членът добива следната редакция. (Чете)

Чл. 19. Кредитирането на тютюневия монопол се извършва от Б. з. и к. банка.

При нужда, тия кредити се отпускат под гаранция на държавата по решение на Министерския съвет.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 19, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Глава V

Отчетност.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат заглавието на глава V, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 20. Тютюневият монопол води счетоводството си по правилата на двойното счетоводство, при което са задължителни постановленията на наредбата-закон за търговските книги.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 20, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 21. Отчетната година съвпада с календарната.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 21, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

Чл. 22. Чистата печалба се разпределя, както следва:

- 1) за резервен фонд;
- 2) за фонд „Покупка на движими и недвижими имоти“; 3) за фонд „Културни и социални мероприятия и подобрене бита на служителите и работниците при тютюневия монопол и на тютюнопроизводителите“; и
- 4) за държавата.

Разпределението се прави ежегодно от Министерския съвет по доклад на министъра на финансите.

Управлението на фонда по т. 3, става по правилник, одобрен от министъра на финансите.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-да народни представители! Постъпило е предложение от народния представител г-н Борис Чанджиев, който предлага следната редакция на чл. 22, а именно: (Чете) „Чистата печалба се разпределя, както следва:

1. За производителите — 60%;
2. Резервен фонд — 20%;
3. Фонд „Покупка на движими имоти“ — 2%;
4. Фонд „Културни и социални мероприятия и подобрене бита на производителите и работниците при тютюневия монопол — 2%;
5. За работниците и всички служещи — 8%;
6. За държавата — 8%.

Има думата народният представител г-н Борис Чанджиев.

Борис Чанджиев (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Каква ще бъде задачата на тютюневия монопол? От самите мотиви ние виждаме, че монополът има като първа цел да носи блага на тютюнопроизводителите, на работниците и на държавата. Какви ще бъдат обаче блага за производителите? Ние виждаме в чл. 22, как се разпределя чистата печалба. В този член на тютюнопроизводителите почти не е предвидено нищо. Предвижда се: първо, за резервен фонд, второ, за фонд „Покупка на движими и недвижими имоти“, трето, за фонд „Културни и социални мероприятия и подобрене бита на служителите и работниците при тютюневия монопол и на тютюнопроизводителите“ и четвърто, за държавата. В точка трета се говори за подобрене бита на тютюнопроизводителите, обаче в същност това е нерализируемо. Ние можем да повдигнем бита, да подобрим положението на чиновниците и на работниците с много решения, като например тютюневият монопол може да даде няколко заплати в повече, като създаде безплатни трапезарии и пр., обаче да подобрим социалното положение на тютюнопроизводителите е невъзможно. Това можем да постигнем само като заплатим по-скъпо труда на тютюнопроизводителите. Понеже при монопола на тютюна не е определена цената предварително, то трябва тютюнопроизводителът да взема участие при разпределяне на реализираните печалби. Това се налага и от самия характер на тютюневата търговия. Много често тук се случват изненади — например един тютюн да бъде взет да кажем на една цена, а след една година да се продаде на двойна цена, толкова повече, че от момента на покупката до момента на продажбата на тютюна, като изработен за експорт, минават по по-малко от 18 месеца и през това време цената на тютюна се силно колебае, възможността да се получи голяма печалба е твърде вероятна. Това се е случвало и ще се случва и занапред. Безспорно, и загубите също така могат да бъдат изненадващи и са вероятни. Обаче кой ще плаща загубите? Тия загуби ще бъдат плащани пак от тютюнопроизводителите или от резервния фонд, който ще бъде набран от тия печалби или ако бъде изчерпан, те ще бъдат платени от бъдещето намаление цената на тютюнопроизводителите. Така че загубата ще тежи и ще бъде изплатена само от тютюнопроизводителите, а в печалбата те не ще участвуват.

Много често четем, в пресата на отечественофронтското правителство, извления на отговорни фактори, предвидено е и в самата конституция, че ще се поддържа и ще се закриля особено трудовата частна собственост. Ние имаме един сектор, където Отечествоният фронт трябва да покаже на дело, че действително той ще закриля и ще дава особено предпочитания на трудовата частна собственост — това е производството на тютюн. Защото производството на един тютюнопроизводител, което представлява едногодишен труд на него и на цялото му семейство, е разехеленсе трудова частна собственост, за която той иска да намери защита. А тази защита той ще намери, като бъде предвидено участието му в разпределяне на печалбите.

Предлагам също така тия печалби да бъдат фиксирани, за да не би монополът да ги разпределя по свое усмотрение. Когато ние поставяме на тютюнопроизводителите да се дава 60% от печалбата, изхождаме от калкулацията, като се вземе пред вид какъв е положението на тютюна, какви са разходите, които производителът има при производството на своите тютюни. Аз казах преди малко, че 10 до 11 часа са необходими за производството на един килограм тютюн. А от момента, когато този тютюн се взема от ръцете на производителите до изготвяне за експорт, това се равнява на един час до един час и четвърт, което се разпределя между работниците, между чиновниците и т. н. Затова съотношението между 11 часа и 1 и четвърт часа не е точно 67, а 78, обаче предлагам тази редакция — производителите да получат 60%, а резервният фонд 20%, защото производителите са заинтересовани най-много и загубите ще бъдат платени от тях. За работниците и чиновниците предлагаме 8%, съобразно аложенния труд; за фонд покупка на движими и недвижими имоти е достатъчно 2%, защото при 100 милиона лева това прави 2 милиона лева и с течение на годините ще се набере достатъчен фонд, за да закупят необходимите здания и съоръжения за монопола. За социалните мероприятия

предвиждаме 2% и за държавата — 8%. Смятам, че това ще бъде акт на справедливост и ще дадем удовлетворение на производителите, защото тютюният монопол е обект на именно труда на производителите. (Ръкоплясканият ст опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Въпросът, повдигнат от г-н Чанджиев, биде обсъден повторно в комисията и тя възприе текста, който бе прочетен от докладчика. Тъкмо тия съображения, които Чанджиев изтъкна тук относно особеностите на търговията с тютюна, особено износа на тютюна, дават едно допълнително основание да се приеме текстът, който е поставен в законопроекта. Ние не бива в законопроекта да определяме едно или друго разпределение на печалбата, защото това е едно закостеняване, което няма да ни даде възможност да се съобразим с оная променлива конюнктура на пазара на тютюна, за която говори и г-н Чанджиев. Значи, по начало считам, че всякакви фиксирани на процентно разпределение на печалбата в законопроекта е нецелесъобразно, тъй като за едно такова предприятие, каквото е държавният тютюнев монопол.

Що се отнася до премията, която се предлага за тютюнопроизводителите, от изказванията на г-н Чанджиев днес както и в други изказвания от тая среда, (Сочи опозицията) винаги се подчертаваше известно недоверие към държавния монопол, към неговата дейност и към върховното ръководство на това предприятие от първостепенно значение за нашето стопанство от страна на правителството. Държавният монопол се създава с оглед на най-добрата, на най-пълната и на най-реалната защита интересите преди всичко на тютюнопроизводителите. Това ние ще го направим не с определяне на някакъв процент върху печалбата, а с ежедневната дейност на тютюневия монопол, с неговата организация, с режима на икономия в него и с най-своевременната и най-доброкачествена работа. Това е решавашото.

А що се отнася до премията, до възможността да получим по-голяма цена, както г-н Чанджиев сам подчерта това до голяма степен зависи от конюнктурата. Не е право по начало и не е вярно становището, че ако има някаква загуба, наложена от конюнктурата на световния пазар, за тютюневия монопол, че тази загуба ще трябва да бъде понесена само от тютюнопроизводителите. Тази загуба ще бъде понесена евентуално от цялото народно стопанство, от всички данъкоплатци. Тъкмо това е, което тютюневият монопол дава, като най-сигурна, най-реална и цялостна защита на тютюнопроизводителите, защото с всички свои възможности и държавата, и народното стопанство, и данъкоплатците могат да застанат зад тютюнопроизводителите.

По всички тези съображения аз смятам, че най-целесъобразна редакция е тази, дадена на чл. 22 в проект и моля, чл. 22 да бъде приет така, както е представен от комисията.

Искам обаче да обърна внимание на това, че тази редакция дава възможност за едно съществено, реално увеличение добива на тютюнопроизводителите и то по един по-резултатен начин, отколкото би било индивидуалното даване на няколко лева към цената на тютюна. С учредяването на един фонд, който ще обслужва подобрене бита, поддигане жизненото и културно ниво на тютюнопроизводителите, на работниците и служащите при монопола, ще може по-концентрирано, по-средоточено да се обслужват тия категории трудещи се у нас с една част от печалбата, отколкото по какъвто и да било друг начин. Отдавна се забелязва тази тенденция в развитието на напредналите, на истински демократичните страни — да се повдигне жизненото културно ниво на трудещите се маси по пътя на колективното им обслужване. Това нещо ние тук ще можем да проведем с много по-голяма възможност и с много по-големи средства. Затова, моля да бъде гласуван чл. 22 така, както е предложен.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към гласуване. Ще се гласува чл. 22 така, както е докладван от докладчика. Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 22 така, както се докладва от г-н докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 23. Тютюневият монопол представя баланс, годишна равностметка за „загубите и печалбите“ и отчет за дейността си през изтеклата година на министъра на финансите, най-късно до 31 март на следната година.

Освен това, същият представя на министъра на финансите и тримесечни отчети за дейността си, в срок 30 дни, след изтичане на тримесечието.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 24 са направени известни изменения и той получава следната редакция:

„Чл. 24. Проверката върху годишната стопанска и финансова дейност на тютюневия монопол се извършва от комисия, назначена от министъра на финансите, който се произнася в продължение на три месеца от деня, в който му се представи докладът за извършената проверка.

Одобряването на доклада освобождава управителния съвет на монопола от отговорност за дейността му през отчетното време.

Управителният съвет на монопола се освобождава от отговорност и в случая, когато министърът на финансите не се произнесе върху доклада в предвидения по-горе срок.

Освобождаването от отговорност има сила само по отношение на фактите и обстоятелствата, отбелязани в отчета на управителния съвет, „равностметката“ и сметката „загуби и печалби“, както и в доклада на комисията по първата алинея на този член.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 24 тъй, както се докладва от г-н докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава VI Отчуждавания.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавието на глава VI така, както се прочете, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 25 накрая се прибавят думите „и след тази дата“ и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 25. В срок 30 дни от обнародването на този закон, декларират се пред тютюневия монопол от собствениците или лицата, които ги заместват или представляват, всички налични движими и недвижими имоти, които са били по предназначение в услуга на държавата, изброени в чл. 1 към 1 януари 1944 г. и след тази дата.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 25 така, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 26 се прибавят думите: „и след тази дата“ и се прибавя нова алинея, която гласи: (Чете)

„Не се отчуждават тютюноотърговските складове на тютюневите кооперации и на техния съюз“. Членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 26. Обявява се от обществена полза отчуждаването на всички недвижими имоти които по природа, по предназначение или по предмета, до който се отнасят, са служили на тютюневите предприятия към 1 януари 1944 г. и след тази дата, за които и да е от означените в чл. 1 дейности и в които и ръце да се намират сега имотите.

Не се отчуждават тютюноотърговските складове на тютюневите кооперации и на техния съюз.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 26 така, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 27 се вмъква думата „безплатно“, а накрая се прибавя нова забележка: „По изключение тютюневият монопол, по решение на Министерския съвет, може да извърши отчуждаването и по взаимно споразумение“. Членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 27. Отчуждаването на имотите, предмет на предшествуващия член, се решава от управителния съвет на тютюневия монопол в срок една година от влизане на закона в сила, а се извършва с постановление на Министерския съвет, по доклад на министъра на финансите.

Отчужденият имот се описва подробно, като се означава и името на лицето, от което става отчуждаването. Този опис се съобщава на заинтересуваното лице, което може в срок от 15 дни да направи своите възражения пред министъра на финансите.

По тановлението на Министерския съвет, за отчуждаването не подлежи на никакво обжалване и влиза в сила след обнародването му в „Държавен вестник“. То се привежда веднага след това в изпълнение от тютюневия монопол. Същото служи вместо акт за собственост и се вписва безплатно в нотариалните книги при съответния нотариус.

Тютюневият монопол влиза във владение на отчуждения имот, веднага, независимо от процедурата по оценката.

В месечен срок от обнародването на постановлението, третите лица, които претендират вещи права върху отчуждения имот, са длъжни да заявят пред тютюневия монопол правата си, ако желаят да запазят права върху сумата на обезщетението.

Забележка. По изключение, тютюневият монопол, по решение на Министерския съвет, може да извършва отчуждаването и по взаимно споразумение.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 27, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 28. Цената на отчуждения имот се определя към датата на завземането от комисия, назначена от министъра на финансите. Определяната от комисията цена, подлежи на утвърждаване от същия министър.

Комисията поканва на заседанието си по извършване на оценката както лицето, на името на което е станало отчуждаването, така и третите лица, които са заявили вещи права върху отчуждения имот.

Определяната от комисията и утвърдена от министъра на финансите цена се съобщава на всички заинтересувани, които могат в месечен срок от съобщението, да подадат жалба до съответния съд според размера на разликата, която се търси. При повече от една жалба, подсъдността се определя според размера на най-високата търсена разлика. Определението на съда подлежи на обжалване пред Върховния административен съд, на общо основание.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 28, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 29. При заявено в срок по чл. 27 оспорване от трето лице, стойността на отчуждения имот се заплаща на онзи от спорещите, който представи безспорни доказателства за права върху сумата.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 29, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 30 се вмъква думата „дължимата“, последното изречение се зачерква и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 30. Запазените ипотечни права и възбрани се поемат от тютюневия монопол до размера на дължимата сума, според дължимата оценка, след изплащането на която отчуждените имоти се освобождават от всякакви тежести.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 30, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): Първата алинея на чл. 31 се премахва. В алинея втора думите „4%“ се заменят с „3%“ и „1948“ се заменя с „1950“, а думите „и от същия ден“ се заличават. Прибавя се нова четвърта алинея, и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 31. От влезлите в законна сила оценки се правят за в полза на тютюневия монопол следните намаления:

За частта от 1.000.000 лв. до 10.000.000 лв.	10%
„ „ 10.000.000 лв. до 20.000.000 лв.	15%
„ „ 20.000.000 лв. до 30.000.000 лв.	20%
„ „ 30.000.000 лв. до 40.000.000 лв.	30%
„ „ 40.000.000 лв. до 50.000.000 лв.	40%
„ „ 50.000.000 лв. нагоре	50%

Така установените оценки се изплащат: първите 1.000.000 лв. в пари, а останалите в облигации.

Облигациите се приемат задължително от кредиторите по номиналната им стойност за погасяване на ипотечните им вземания.

Облигациите са безименни и се издават от тютюневия монопол под гаранция на държавата.

Те носят 3% лихва, начиная от 1 януари 1950 г. Същата лихва се плаща и за дължимата сума в пари. Облигациите са платими в течение на 20 години на равни части. Този срок е в полза на тютюневия монопол.

При изплащане на дължимите от монопола суми в пари на бившия собственик се задържат дължимите от последния държавни и общински данъци.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 31, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 32 след думите: „1 януари 1944 г.“ се прибавят думите: „и след тази дата“ и членът добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 32. Наличните движими вещи, които по предназначение са служили към 1 януари 1944 г. и след тази дата на тютюневите предприятия, занимавали се с означените в чл. 1 дейности, може да бъдат изкупени от тютюневия монопол принудително, в чието и ръце да се намират, в течение на една година от обнародването на този закон.“

Собственикът е длъжен да предаде вещта на тютюневия монопол, макар и да не е приел предложената му от последния цена.

За тютюневия монопол, собственикът на движимите вещи е лицето, в чието владение се намират те по време на отчуждаването им. Третите лица, които претендират за някакви права върху тези вещи, могат в срок от един месец да заявят тези права пред тютюневия монопол, подкрепени с безспорни доказателства.

Изкупуването на движимости става по решение на управителния съвет на тютюневия монопол, утвърдено от министъра на финансите. Със същото решение се назначава и комисия за оценката на нещата. Оценките подлежат на утвърждение от министъра на финансите.

Недоволните от оценката, могат да обжалват по реда за обжалване на оценките на недвижимите имоти.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 32, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 33. Дължимата сума по влезли в законна сила оценки по предшествувашия член, се изплаща от тютюневия монопол по реда на чл. 31.“

Кредиторите с право на залог върху отчуждени движимости, ако държат същите по силата на залог, установен с автентична дата преди 1 юли 1943 г., се удовлетворяват в пари. За залоите след тази дата, дължимата сума се плаща на кредиторите по реда на чл. 31.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 33, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже часът е 9, трябва Народното събрание да даде съгласието си за продължаване на заседанието.

Моля г-да народните представители, които са съгласни да продължи заседанието и след 9 часа, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава VII

Наказателни разпореждания.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава VII, както се прочете, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 34. Недекларираните в срок по членове 2 и 37 движими и недвижими имоти, се конфискуват в полза на тютюневия монопол, а лицата, които умишлено не са декларирали тези имоти, се наказват със строг тъмничен затвор от 5 до 10 години.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 34 от законопроекта, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 35. Собственици, ръководители, чиновници или работници от бивши тютюневи предприятия, които умишлено не изпълняват разпорежданията на чл. 36, или откажат да изпълнят нарежданията на управлението на тютюневия монопол, или на негов представител и с това станат причина за спиране или за разстройване работата, или за качествено влошаване на производството, в този или въобще в предприятията на тютюневия монопол, се наказват със строг тъмничен затвор до 5 години и заплащат причинените вреди и загуби.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 35 от законопроекта, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Глава VIII

Преходни разпореждания.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава VIII, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 36. Тютюневите предприятия държат необходимия персонал и работници и продължават работата си до окончателното предаване на предприятията на тютюневия монопол и до освобождаването им от същия, като се държат отговорни за всички повреди, перади умисъл или непредпазливост на машините и съоръженията, с които работят.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 36 от законопроекта, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): В чл. 37, алинея трета, се вмъкват думите: „по търгозските книги“ а думите „В костюмите цени се включват и всички данъци във връзка с продажбите на тютюните“ се заличават.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: По чл. 37 правя следното допълнение в алинея първа: след думите „наличните манипулирани и неманипулирани тютюни, намиращи се в тютюногъровците, се ликвидират от последните“ да се прибавят думите: „по реда, определен в наредбата за организиране и контрола покупките и износа на тютюните реколта 1943 г.“

Това допълнение има следния смисъл. С него се запазва режимът на продажбата на тютюните такъв, какъвто сега съществува. Ако този режим бъде изменен, това ще бъде едно неоснователно облагодетелстване на тютюногъровците. Ние като сме поставили първоначалния текст, сме имали пред вид, че тая наредба си остава в сила. И тога е така. Но понеже вече се явява съмнение и желание да се изтъкува иначе този текст, затова смятам, че ще бъде целесъобразно, ако това се каже изрично.

Докладчик Тодор Иванов (к): Тогава чл. 37 добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 37. Наличните манипулирани и неманипулирани тютюни, намиращи се в тютюногъровците, се ликвидират от последните по реда, определен в наредбата за организиране и контрола покупките и износа на тютюните реколта 1943 г.“

Намиращите се в тютюневите фабрики налични манипулирани и неманипулирани тютюни и тютюневи изделия, се декларират от собствениците им в срок, определен от министъра на финансите, и

се закупуват с пари от тютюневия монопол по костуемни цени, увеличени с 5%.

Костуемните цени се установяват по търговските книги от комисия, назначена от министъра на финансите, протоколът на която подлежи на утвърждаване от същия.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля ония г-да народни представители, които приемат чл. 37 така, както се докладва, с предложеното допълнение от г-н министъра на финансите, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 38. Всички движими и недвижими имоти на Б. з. и к. банка и на Министерството на земеделието и държавните имоти, обслужващи съхраняването и преработването (манипулирането) на тютюна, както и държавният тютюнев склад в гр. Дупница, се предават на тютюневия монопол безвъзмездно.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 38 от законопроекта, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 39. Всички досега съществували служби за покупка, манипулация и продажба на сурови на листа тютюни, при различните ведомства, се закриват или предават към тютюневия монопол.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Конто г-да народни представители приемат чл. 39, както се докладва, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 40. Фискалният контрол върху суровия на листа тютюн и тютюневите изделия се упражнява от Министерството на финансите — Дирекция на акцизите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Конто г-да народни представители приемат чл. 40, както се докладва, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 41. Тютюневият монопол, изработва специален правилник по прилагането на настоящия закон, който правилник се одобрява от Министерския съвет по доклад на министъра на финансите. До изработването на правилника по приложението на този закон управителният съвет на монопола издава наредби, одобрени от министъра на финансите.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Конто г-да народни представители приемат чл. 41, както се докладва, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 42. Настоящият закон отменява всички закони, правилници и наредби, специални и общи, които му противоречат.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Конто г-да народни представители приемат чл. 42, както се докладва, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред:

Одобрене предложението за одобрение 10, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10 януари 1947 г., протокол № 3, относно отдаването на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата.

Мисля г-н секретаря да докладва проекторешението.

Ранчо Кемечеджиев (к): Другарю председател! Понеже мотивите са известни, аз предлагам да не се четат.

Секретар Илия Радков (з): Мотивите са кратки. По-добре е проекторешението да не се чете.

Ранчо Кемечеджиев (к): Предлагам и проекторешението да не се чете.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение да не се четат мотивите и текстът на проекторешението, тъй като са известни. Ония г-да народни представители, които са съгласни да не се четат мотивите и текстът на проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(М О Т И В И)

към проекторешението за отдаване на концесия на районна скотовъдна млекарска кооперация „Овен“ от с. Бръшлян и скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“ от гр. Тутракан, тревните произведения от Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата за един период от десет години.

Г-да народни представители! Държавата е собственица на Бръшлянското и Тутраканското блатата, находящи се край река Дунав при граници: мера на гр. Тутракан, залесителен пояс на секията по залесяване и укрепяване на порончата по крайбрежието на река Дунав в землищата на селата: Старо село, Нова Черна, Бръшлян, Бабово и с. Ряхово, заемащи една площ от около 20.000 декара. Същите са записани в

книгите за непокритите имоти: Бръшлянското на стр. 1, под № 4 при Русенското околийско агрономство и Тутраканското на стр. 3, под № 27 при Тутраканското околийско агрономство.

С молба от 18 март 1946 година Районната скотовъдна млекарска кооп. „Овен“ от с. Бръшлян и скотовъдната млекарска кооп. „Добруджа“ гр. Тутракан, молят тревните произведения от горните блатата да им бъдат отдадени на концесия за един продължителен период от време, за да могат да подобрят количествено и качествено скотовъдството в този край.

Липсата на мера и пасища в хинтерланда на горните блатата се чувства твърде остро от овцевъдните кооператори, поради което скотовъдството е поставено на последно изпитание. Последното, за да се развие, ще трябва да бъде всеотдайно подпомогнато от държавата, която след 9 септември 1944 г. даде нови насоки на кооперативното движение за бързо ориентираше и постигане на високопродуктивност му задачи.

Досега тревните произведения се отдаваха под наем чрез тържур на наематели посредници, които винаги са търсели само чрезмерните печалби, без да се интересуват от съдбата на скотовъдството.

Като имам пред вид целите, за които се искат държавните блатата — качествено и количествено подобрене на скотовъдството, което ще се постави под научно наблюдение и ръководство и за отстраняване на посредниците-наематели, намирам за уместно да се удовлетвори искането на районната скотовъдна млекарска кооперация „Овен“ от с. Бръшлян и скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан, като им се дадат на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата за един период от десет години.

Моля ви прочее, г-да народни представители, да гласувате предложението ви проекторешение.

Гр. София, 1946 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Г. Трайков

РЕШЕНИЕ

за одобрение 10, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10 януари 1947 година, протокол № 3, относно отдаването на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата на районната скотовъдна и млекарска кооперация „Овен“, село Бръшлян, околия Тутраканска, и скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан

Чл. 1. Министерството на земеделието и държавните имоти отдава на концесия на скотовъдна млекарска кооперация „Овен“ село Бръшлян и скотовъдна млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан, двете действащи заедно използването на тревните произведения от Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата, находящи се между граници: мера на гр. Тутракан, залесителен пояс на секията по залесяване и укрепяване на порончата по крайбрежието на река Дунав в землищата на селата: Старо село, Нова Черна, Бръшлян, Бабово и село Ряхово. Блатата са записани в книгата за непокритите имоти: Бръшлянското на страница 1, под № 4 при Русенското околийско агрономство и Тутраканското на стр. 3, под № 27 при Тутраканското околийско агрономство. Концесията се сключва за срок от десет години, начинаей от предаването през 1943 година до . . . година.

Чл. 2. Имотът се отдава на концесия при положението и границите, в които го владее държавата в деня на предаването.

Чл. 3. Концесионерът няма право на никакви претенции по отношение държавата, когато последната сега и при отводняването на блатата причисля годишната за обработване земя към държавния фонд на т. п. с. разработвателната земя не влиза в обекта на използваемата площ от концесионера.

Чл. 4. Държавата получава 50% от brutния приход от тревните растения, пашата и каквито да било други доходи, които би получил концесионерът с изключение на прихода от сеното, за което важат членове 9 и 10. Сумата се внася на всяко първо число от месеца на чиновника по държавните имоти в съответното агрономство или Б. н. банка с вносен лист в приход на държавата по § наем от държавните имоти.

Чл. 5. Brutният приход ще се установява от счетоводството на кооперациите, които са длъжни да водят целия актив и пасив на предприятието в една сметка „Блато“.

Чл. 6. Ако концесионерът не внася съответната сума в предвидените срокове, за закъснялото време плаща и лихва в размер 8%. Ако вноските закъснят два месеца, кооператорите губят привилегиите по алинея втора към чл. 9 от настоящите поемни условия. Ако това бъде системно, постъпва се съгласно чл. 29 от настоящите поемни условия.

Забележка. Когато кампанията при прибирането на тревните произведения е приключена и поради сезонните промени няма парични постъпления, концесионерът е длъжен да съобщава писмено на Министерството на земеделието и държавните имоти, Дирекция държавни имоти, за да се знае причината и да не се сметне като нарушение на поемните условия.

Чл. 7. Концесионерът няма право да пренася отчасти изцяло или прехвърля своя договор другиму. Дали има пренасяне в смисъл на чл. 339 от закона за задълженията и договорите, се констатира с акт от органите на министерството.

Чл. 8. След сключването на договора става предаване на блатата на концесионера и присъстването на кметовете на селата: Бабово, Бръшлян, Нова Черна, Старо село, и гр. Тутракан. Предаването става с акт, в който се означават границите на блатата и предложението, в което се предават на концесионера. Разноските на комисията се заплащат от концесионера.

Чл. 9. Кооперациите имат право да се ползват от сеното за своите членове. Те са длъжни да позволят и на жителите да

гр. Тутракан, Старо село, Нова Черна, Сяново, Цар Самуил, Бръшлян, Голямо Враново и Бабово по списъци представени от кметовете на тези селища да косят тревните произведения според нуждите им, като заплащат следните максимални цени:

а) за един сноп папур сушен, мерен околоръст, по 60 лева за всеки 20 см.;

б) за всеки сноп каракоф, мерен околоръст, по 5 лева на всеки 20 см.,

в) за всеки сноп тръст (камъш) мерен околоръст, по 5 лева за всеки 20 см.;

г) за всяка кола, натоварена с обикновено сено, теглена от един чифт добитък се плаща по 500 лева, а теглена от един добитък по 300 лева;

д) за една натоварена обикновено с млада тръстика (стеля) и е) за една кола обикновено натоварена с останки от покосени тревни произведения се заплаща по 100 лева на кола.

Членовете на кооперацията се ползват с 50% намаление при получаване само на сено.

От така определените такси, държавата получава 50% от таксите за произведенията, по букви „а“, „б“ и „в“ и 30% от произведенията по буква „г“.

Членовете на кооперациите концесионери получават произведенията по буква „г“ срещу заплащане само установената такса за държавата и 20% на концесионера.

Забележка I. По горните такси могат да се ползват и жителите от други села, ако визиратите в чл. 9 селища са задоволени.

Забележка II. Заловените жители, от където и да са те, да продават покосени тревни произведения на други лица, се лишават от тях в полза на концесионера, без да му се връщат запластените такси.

Горните такси важат само за първите три години, след което за всеки следващ тригодишен период от време в началото му се определят нови такси, отговарящи на тогавашните пазарни цени. Таксите се определят от комисия в състав: председател, представител на Дирекция за държавните имоти и членове: Русенския областен инспектор по скотовъдството, представител на държавната финансови власт, представител на кооперациите концесионери и представител на Тутраканската община. Протоколът на комисията подлежи на одобрение от министъра на земеделието и държавните имоти. Разноските по комисията са за сметка на концесионера.

Чл. 10. Ако концесионерът постави кантори на съответните извозвателни пунктове на блатата вместо по 500 лева на кола сено, следва да взема по един лев на всеки килограм, от който такса 50% са в полза на държавата. Тия кантари ще се смятат като подобие на блатата и остават безвъзмездно в полза на държавата.

Членовете на кооперациите концесионери в такъв случай заплащат само 30 стотинки за държавата и 20 стотинки за концесионера.

Чл. 11. През концесионния период концесионерът няма право да събира по-високи такси за паша годишно от следните:

а) за едър добитък: волове, крави, биволици и юнци по 30 лева на глава;

б) за коне, кобили, магарета и катъри по 40 лева на глава;

в) за телци, малачета и кончета на възраст до 1 1/2 година, 10 лева на глава;

г) за овци и кози по 10 лева на глава;

д) за свине, отглеждани в земеделски стопанства, било за домашно потребление или за продаж по 20 лева на глава;

е) за свине, купени от търговци свинари, пуснати на паша, по 40 лева на глава;

ж) не се вземат такси за малки теленца, малачета, кончета, агнета и прасета, които са се отелили, ожребили и обажнили през годината.

Тези такси важат само за първите три години, като за всеки следващ тригодишен период от време същите се определят от комисията по чл. 9 заедно с другите такси с общ протокол.

Забележка. Концесионерът няма право да събира за елрия и дребен добитък такса след вдигането на сено, ако през пролетта веднаж е събрана.

Чл. 12. За всяко нарушение по членове 9, 10 и 11 от настоящите поемни условия се съставя акт от държавните и общински власти, който се подписва от двама свидетели. Въз основа на този акт околийският агроном глобява концесионера с детайлен размер на събраната такса, с колкото е превишил нормата. Освен това концесионерът е длъжен да върне разликата, която е събрал в повече на лицето, което е внесло сумата.

Чл. 13. За събраните такси от тревните произведения концесионерът издава квитанция от кочан, пронумериран, прошнурован, и подпечатан с печата на околийското агрономство. Квитанционните коци концесионерът си поставя сам за своя сметка и е длъжен да ги пази и предаде на Тутраканското околийско агрономство след изтичане на концесионния срок.

Чл. 14. Против лицата, които се хванат, че режат или косят тревни произведения без съгласието на концесионера, с цел да избегнат плащането на таксите се съставят актове от концесионера и неговите хора, подписани от двама свидетели, които актове се изпращат на околийския агроном за издаване на наказание по реда, посочен в закона за подобрене земеделското производство и опазване полските имоти. Тревните произведения, където и да се намират те, се конфискуват и остават в полза на концесионера.

Добитъкът, пуснат на паша с цел да се избегнат таксите по чл. 10, се залавя от концесионера и неговите хора и откарва в най-близката община, гдето се освобождава, след като бъде заплатена по съответствие глобата от стопанина в полза на концесионера. На такива нарушители се съставят актове от концесионера и неговите хора, подписани от двама свидетели, които се изпращат на околийския агроном за издаване на наказание по реда, предвиден в алинея първа на настоящия член.

Чл. 15. Концесионерът няма право определеното сено за кооператорите скотовъдци да окосява по-рано от това, което ще се даде на другото население. Косенето и прибирането на сено трябва да почне едновременно в цялото блато, като се прави изключение само за папура.

Чл. 16. За рационалното използване на тревните произведения от блатата, концесионерът е длъжен да внесе подобрене в съществуващите пътища и мостове и да построи нови такива, гдето е необходимо. Подобренятия остават в полза на държавата безвъзмездно и предварително се определят от комисия в състав: представител на Министерството на земеделието и държавните имоти, областния инспектор по скотовъдството и концесионера. Разноските на комисията са за сметка на концесионера.

Чл. 17. Концесионерът се задължава да създаде общо кооперативно стадо, което да бъде под грижите, ръководството и контрола на русенския областен инспектор по скотовъдството. 50% от есен-туалните чисти приходи, които биха се реализирали от предприятието, задължително да се употребяват за съоръжения, развъд и модернизирание на стадото. Този процент се отделя след извършване подобренятия по горния член.

Чл. 18. Концесионерът се задължава да следи и не пуска добитъка на околните села за водопой и паша, да търчат или замърсяват крайбрежната зона на тревните произведения на блатото.

Забележка. Концесионерът няма право на изключително ползване от съществуващия път за водопой на добитъка от с. Бръшлян от 400 м. ширина, който се използва от населението наравно с концесионера.

Чл. 19. По отношение риболовството в блатата, риболовците си запазват всички права, както на сушата, така и във водата на блатата, установени съгласно закона за рибарство, договорите за риболова, съществуващите традиции, практика и обичаи, включително и от безплатно ползване от папур и тръстика и други тревни произведения, необходими им за нуждите на риболова.

Чл. 20. В случай, че на държавата потребват части или цялото блато за задоволяване някои държавни или обществени нужди, Министерството на земеделието и държавните имоти отнема от концесионера потребната част във всяко време, когато това се наложи, без концесионерът да има право на каквито и да е претенции.

Чл. 21. Концесионерът е длъжен да дава съдействие на държавните чиновници, когато са командирани за проверка на книжата, семейния имот и всичко, свързано с експлоатацията на този имот. Той се задължава да държи във всяко време поемните условия на разположение на интересувашите се.

Чл. 22. За неизпълнение на членове 13, 15, 18, 19 и 20 от настоящите поемни условия концесионерът се глобява от 500 до 1000 лева. При повторно нарушение глобата се удвоява, а в случай на трето нарушение дадената привилегия за кооператорите по алинея втора към чл. 9 се отменя.

Чл. 23. Всички глоби и обезщетения, наложени за нарушения на настоящите поемни условия и договора, извършени било от концесионера, било от неговите хора, се плащат от концесионера.

Чл. 24. Построените сгради от концесионера, като жилища за пазачите, постройка за кантарите и кантарите, след изтичане на концесионния срок остават държавни, като на концесионера не се плаща нищо.

Чл. 25. След изтичане на концесионния срок блатата също се приемат с акт, както при предаването. Разноските се плащат от концесионера.

Чл. 26. Всички разноски по предприятието, като обгербването на поемните условия, договори и пр. са за сметка на концесионера. Всички данъци и върхнини, било държавни или общински, ако има такива през концесионния срок, както и данък занятие са в тежест на концесионера.

Чл. 27. Административните, милиционерски и митнически власти са длъжни да дават на концесионера и неговите хора нужното съдействие за запазване правата му, дадени по настоящите поемни условия и договора.

Чл. 28. Концесионерът внася гаранция за изпълнението на настоящите поемни условия в размер на 200.000 лв. съизмерно деловия капитал на кооперациите към 31 декември 1945 г.

Чл. 29. За всяко неизпълнение на поемните условия и договора министърът на земеделието и държавните имоти според нарушението конфискува частично или изцяло гаранцията, като концесионерът внася или допълва последната до пълния й размер в тридесет срок, в противен случай министърът на земеделието и държавните имоти с заповед по административен ред отнема концесията и отстранява концесионера от имота.

Чл. 30. Държавата може във всяко време да предприеме мероприятия като: пресушаване, напояване и каквито и да било мелiorации без концесионерът да има право на каквито и да било претенции.

ПОЕМНИ УСЛОВИЯ

за отдаване на концесия тревните произведения от Бръшлянското и Тутраканското блато на районната скотовъдна млекарска кооперация „Овен“, село Бръшлян, околия Тутраканска, и скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан.

Чл. 1. Министерството на земеделието и държавните имоти отдава на концесия на скотовъдно-млекарска кооперация „Овен“, село Бръшлян и скотовъдно-млекарска кооперация „Добруджа“ гр. Тутракан двете действащи заедно — използването на тревните произведения от Бръшлянското и Тутраканското държавни блато, належащи се между граници: мера на гр. Тутракан, залесителен пояс на секцията по залесяване и укрепяване на поронщата по крайбрежието на река Дунав, в землището на селата: Старо село, Нова Черна, Бръшлян, Бабово и село Ряхово. Блатата са записани в книгата за непокътнатите имоти: Бръшлянското на стр. I, под № 4 и

Русенското околийско агрономство и тутраканското на стр. 3, под № 27 при Тутраканското околийско агрономство. Концесията се сключва за срок от десет години, начина от предаването през 1947 година до година.

Чл. 2. Имотът се отдава на концесия при положението и границите, в които го владее държавата в деня на предаването.

Чл. 3. Концесионерът няма право на никакви претенции по отношение държавата, когато последната сега и при отводняване на блатата причисли годната за обработване земя към държавния фонд на т. п. с. Разработената земя не влиза в обекта на използваемата площ от концесионера.

Чл. 4. Държавата получава 50% от brutния приход от тревните растения, пашата и каквито и да било други доходи, които би получил концесионерът с изключение на приходите от сеното, за които влизат членове 9 и 10. Сумата се внася на всяко първо число от месеца на чинишката по държавните имоти в съответното агрономство или в Б. н. банка с вносен лист в приход на държавата по параграф наем от държавните имоти.

Чл. 5. Брутният доход се установява от счетоводството на кооперациите, които са длъжни да водят целия актив и пасив на предприятието в сметка „блато“.

Чл. 6. Ако концесионерът не внася съответната сума в предвидените срокове, за закъснялото време плаща и лихва в размер на 8%. Ако вносните закъсняват два месеца, кооператорите губят привилегиите по алинея втора към чл. 9 от настоящите поемни условия. Ако това бъде системно, постъпва се съгласно чл. 29 от настоящите поемни условия.

Забележка. Когато кампанията по прибирането на тревните произведения е приключена и поради сезонните промени няма причини постъпления, концесионерът е длъжен да съобщава писмено на Министерството на земеделието и държавните имоти—Дирекция държавни имоти, за да се знае причината и да не се сметне като нарушение на поемните условия.

Чл. 7. Концесионерът няма право да пренаема отчасти, изцяло или прехвърля своя договор другиму. Дали има пренаемане в смисъл на чл. 339 от закона за задълженията и договорите, се констатира с акт от органите на министерството.

Чл. 8. След сключването на договора става предаване на блатата на концесионера, в присъствието на кметовете на селата: Бабово, Бръшлян, Нова Черна, Старо село и гр. Тутракан. Предаването става с акт, с който се означават границите на блатата и положението, в което се предават на концесионера. Разносните на комисията се заплащат от концесионера.

Чл. 9. Кооперациите имат право да се ползват от сеното за своите членове. Те са длъжни да позволят и на жителите на: гр. Тутракан, Старо село, Нова Черна, Сяново, Цар Самуил, Бръшлян, Голямо Врагово и Бабово по списъци представени от кметовете на тези селища да се косят тревните произведения според нуждите им, като заплащат следните максимални цени:

а) за всеки сноп тръст (камъш), мерен околоръст, по 5 лева всеки 20 см.

б) за всеки сноп каракоф, мерен околоръст, по 5 лева на всеки 20 см.

в) за всеки сноп тръст (камъш), мерен околоръст, по 5 лева на всеки 20 см.

г) за една кола натоварена с обикновено сено, теглена от един чифт добитък се плаща 500 лева, а теглена от един добитък по 300 лева.

д) за една кола натоварена обикновено с млада тръстика (стеля) и е) за една кола обикновено натоварена с останки от покосени тревни произведения се заплащат по 100 лева на кола.

Членовете на кооперацията се ползват с 50% намаление при получаване само на сеното.

От така определените такси държавата получава 50% от таксата за произведенията по букви „а“, „б“, „в“, и 30% от произведенията по буква „г“.

Членовете на кооперациите концесионери получават произведенията по буква „г“ срещу заплащане само установената такса за държавата и 20% на концесионера.

Забележка 1. По горните такси могат да се ползват и жителите от други села, ако визиратите в чл. 9 селища са задоволени.

Забележка 2. Заловените жители, от където и да са те, да продават покосените тревни произведения на други лица, се лишават от тях в полза на концесионера, без да им се връщат заплатените такси.

Горните такси важат само за първите три години, след което за всеки следващ тригодишен период от време, в началото му се определят нови такси отговарящи на тогавашните пазарни цени. Таксите се определят от комисия в състав: председател, представител на Дирекцията за държавните имоти и членове: русенският областен инспектор по скотовъдството, представител на държавната финансова власт, представител на кооперациите-концесионери и представител на Тутраканската община. Протоколът на комисията подлежи на одобрение от министъра на земеделието и държавните имоти. Разносните по комисията са за сметка на концесионера.

Чл. 10. Ако концесионерът постави кантари на съответните извозвателни пунктове на блатата—вместо по 500 лева на кола сено, следва да вземе по един лев за всеки килограм, от която такса 50% са в полза на държавата. Тия кантари ще се сметнат като подобрения на блатата и остават безвъзмездно в полза на държавата.

Членовете на кооперациите концесионери в такъв случай заплащат само 30 стотинки за държавата и 20 стотинки за концесионера.

Чл. 11. През концесионния период концесионерът няма право да събира по-високи такси за паша годишно от следните:

а) за едър добитък: волове, крави, биволици и юнци по 30 лева на глава;

б) за коне, кобили, магарета и катъри по 40 лева на глава;

в) за телци, малачета и кончета на възраст до 1 1/2 година по 10 лева на глава;

г) за овце и кози по 10 лева на глава;

д) за свине, отглеждани в земеделски стопанства било за домашно потребление или за продаж, по 20 лева на глава;

е) за свине, купени от търговци свинари, пуснати на паша по 40 лева на глава;

ж) не се вземат такси за малки теленца, малачета, кончета, агнета и прасета, които са се отелили, ожребили, и обагнали през годината.

Тези такси важат също само за първите три години, като за всеки следващ тригодишен период от време, същите се определят от комисията по чл. 9 заедно с другите такси с общ протокол.

Забележка. Концесионерът няма право да събира за едрия и пребен добитък такса след вдигането на сеното, ако през пролетта, веднаж е събрана.

Чл. 12. За всяко нарушение по членове 9, 10 и 11 от настоящите поемни условия се съставя акт от държавните и общински власти, който се подписва от двама свидетели. Въз основа на този акт околийският агроном глобява концесионера с петорен размер на събраната такса, с колкото е превишил нормата. Освен това концесионерът е длъжен да върне разликата, която е събрал в повече на лицето, което е внесло сумата.

Чл. 13. За събраните такси от тревните произведения, концесионерът издава квитанция от кочан прономеруван, прошнурован и подпечатан с печата на околийското агрономство. Квитанционните кочан, концесионерът си доставя сам, за своя сметка и е длъжен да ги пази и предаде на тутраканското околийско агрономство след изтичане на концесионния срок.

Чл. 14. Против лицата, които се хванат, че режат или косят тревните произведения, без съгласието на концесионера, с цел да избягнат плащането на таксите, се съставят актове от концесионера и неговите хора, подписани от двама свидетели, които актове се изпращат на околийския агроном за налагане на наказания по реда, посочен в закона за подобрене земеделското производство и опазване полските имоти. Тревните произведения, където и да се намират те, се конфискуват и остават в полза на концесионера.

Добитъкът пуснат на паша с цел да се избегнат таксите по чл. 10, се залавя от концесионера и неговите хора и открива в най-близката община, гдето се освобождава, след като бъде заплатена по споразумение глобата от стопанина в полза на концесионера. На такива нарушители се съставят актове от концесионера и неговите хора, подписани от двама свидетели, които се изпращат на околийския агроном за налагане на наказания по реда, предвиден в алинея първа на настоящия член.

Чл. 15. Концесионерът няма право, определеното сено за кооператорите скотовъдци да окосяват по-рано от това, което ще се даде на другото население. Косенето и прибирането на сеното трябва да почне едновременно в цялото блато, като се прави изключение само на папура.

Чл. 16. За рационалното използване на тревните произведения от блатата, концесионерът е длъжен да внесе подобрене в съществуващите пътища и мостове и да построи нови такива, гдето е необходимо. Подобрененията остават в полза на държавата безвъзмездно и предварително се определят от комисия, в състав: представител на Министерството на земеделието и държавните имоти, областния инспектор по скотовъдството и концесионера. Разносните на комисията са за сметка на концесионера.

Чл. 17. Концесионерът се задължава да създаде общо кооперативно стадо, което да бъде под грижите, ръководството и контрола на русенския областен инспектор по скотовъдството. 50% от евентуалните чисти приходи, които биха се реализирали от предприятието, задължително да се употребяват за съоръжения, развъд и модернизиране на стадото. Този процент се отделя след извършване подобренията по горния член.

Чл. 18. Концесионерът се задължава да следи и не пуска добитъка на околните села за водопой и паша, да тъпчат или замърсяват крайбрежната зона на тревните произведения на блатото.

Забележка. Концесионерът няма право на изключително ползуване от съществуващия път за водопой на добитъка от с. Бръшлян от 400 метра ширина, който се използва от населението наравно с концесионера.

Чл. 19. По отношение на риболовството и блатата, риболовците си запазват всички права, както на сушата, така и във водата на блатата, установени съгласно закона за рибарството. Договорите за риболова, съществуващите традиции, практика и обичаи, включително и от безплатно ползуване от панур и тръстика и други тревни произведения, необходими им за нуждите на риболова.

Чл. 20. В случаи че на държавата потребят части или цялото блато за задоволяване няков държавни или обществени нужди, Министерството на земеделието и държавните имоти отнема от концесионера потребната част във всяко време, когато това се наложил, без концесионерът да има право на каквито и да е претенции.

Чл. 21. Концесионерът е длъжен да дава съдействие на държавните чиновници, когато са командировани за проверка на книгата, самият имот и всичко свързано с експлоатацията на този имот. Той се задължава да държи във всяко време поемните условия на разположение на интересувалите се.

Чл. 22. За неизпълнение на членове 13, 15, 18, 19 и 20 от настоящите поемни условия, концесионерът се глобява от 500 до 1000 лева. При повторно нарушение глобата се удвоява, а в случай на трето, изключително даден на привилегия за кооператорите по алинея втора към чл. 9 се отнема.

Чл. 23. Всички глоби и обезщетения, наложени за нарушение на настоящите поемни условия и договора, извършени било от концесионера, било от неговите хора, се заплащат от концесионера.

Чл. 24. Построените сгради от концесионера, като жилища за пазаците, постройки за кантарите и кантарите след изтичане концесионния срок остават държавни, като на концесионера не се плаща нищо.

Чл. 25. След изтичане на концесионния срок блатата също се приемат с акт, както при предаването. Разноските на комисията се плащат от концесионера.

Чл. 26. Всички разноски по предприемането, като обгербването на поемните условия, договори и пр., са за сметка на концесионера. Данъци, влогови, влогови, било държавни или общински, ако има такива през концесионния срок, както и данък занаят са в тежест на концесионера.

Чл. 27. Административните, милиционерски и митнически власти са длъжни да дават на концесионера и неговите хора нужното съдействие за запазване правата му, дадени по настоящите поемни условия и договора.

Чл. 28. Концесионерът внася гаранция за изпълнението на настоящите поемни условия в размер на 200.000 лв. съизмерно дялови капитал на кооперациите към 31 декември 1945 г.

Чл. 29. За всяко неизпълнение на поемните условия и договора министърът на земеделието и държавните имоти, според нарушението, конфискува частично или изцяло гаранцията, като концесионерът внася или допълва последната до пълния й размер в тридневен срок, в противен случай министърът на земеделието и държавните имоти е заповед по административен ред отнема концесията и отстранява концесионера от члота.

Чл. 30. Държавата може във всяко време да предприеме мероприятия като, пресушаване, напояване и каквито и да било мелiorация без концесионерът да има право на каквито и да било претенции.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Марин Личев.

Марин Личев (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Вземам думата по одобряване на това решение, за да се внесат някои поправки, защото в мотивите е казано, че е проското-решение, значи, не е още окончателно решение и в такъв случай може да се направят изменения. Най-напред трябва да направя бележка, че в мотивите е писано вместо „концесия“ — „консигнация“. Ако това не е поправено, следва да бъде поправено, защото е грешка, която ще остане в архивата незабелязана.

На второ място, в чл. 1 от решението е казано, че се отдава тази концесия за 10-годишен срок от 1943 г. Никъде не е пояснено дали това не е грешка, или се дава обратна сила на някакво друго решение, което не е поместено в настоящото. Според нас, следва да бъде поправено, че концесията се дава от момента на държавното на 10-то министерско постановление, от 10 януари 1947 г.

Има няколко въпроси, които не са никак обяснени и няма от къде да се вземат данни, за да може пред вас да се изложи до-колко може да има едно съотношение на отдаване под концесия двете блатата, Тутраканското и Бръшлянското, на концесионерите, районната кооперация „Овен“ и скотовъдната кооперация „Добруджа“, защото никъде в министерството няма броя на членовете на тия кооперации, нито има брой на добитъка, в който участвуват в кооперациите. Следователно не може да се направи едно подробно изчисление за съотношението на нуждите, които съществуват в този район. Може кооператорите да имат много добитък, в какъвто случай ще бъде много тягостно за останалите околни села, на които не се дава никаква привилегия, от една страна, или, от друга страна, може останалите села да имат повече добитък отколкото кооператорите в Бръшлян и в гр. Тутракан.

Смятам също така, че в чл. 1 не са определени границите на отдаваните под концесия блатата, защото се говори общо за блато, а под думата блато се разбират и тревните произведения, които влизат в него. Определени са двете блатата приблизително на 20.000 декара. Ако ние можем да знаем колко са само тревните произведения, в такъв случай щяхме да бъдем улеснени да знаем какви са нуждите на двете кооперации. Ние знаем принципа, че кооперациите трябва да бъдат подкрепени и че като се отдават на концесия сега тия тревни произведения стимулират и да печелат и да правят спекула кооперациите, а да се подкрепят чрез тия скотовъдците, които действително имат нужда от подкрепа.

Щом това е така, трябва да се ограничи използването на тревните произведения с оглед на нуждите, които имат скотовъдните кооператори, защото иначе ще попаднем в друго едно противоречие: вместо да печели предприемачът от тревните произведения, който ще се дават на този или онзи, да печелат кооператорите. В такъв случай може би те ще станат спекуланти, защото добитъците безконтролно тревни произведения ще бъдат продавани от тях на произволни цени. Самите скотовъдци, които се нуждаят от тревни произведения, но нямат условия да влизат да косят, ще купуват на много по-скъпи цени и следователно кооперациите може да се имат като спекуланти, което е в противоречие с основните начала на кооператизма, и да се изложат. Вместо да използва предприемачът, ще използва вече самият кооператор.

Един от мнозинството: Няма предприемач.

Марин Личев (ЗНП): Трябва да се определи, според мене, нуждата на глава добитък и колко кооператори участвуват. Трябва да се каже колко може да се изкоси за една овца и за се нанесе от блатото. Можем да приемем една цифра, която аз мисля за достатъчна, например 300 кгр. на овца, или за един добитък по 800 кгр.

на глава. Тогава ще бъдат удовлетворени нуждите на хората и няма да ги поставят в положение да спекулират. Ако това още уредено, ние нямаме да повдигаме абсолютно никакъв въпрос.

Но има, г-жи и г-да народни представители, още един изложен въпрос в самото решение. Това е въпросът за границите на блатото, които не са определени така, както трябва, за да няма конфликти било между частните собственици и концесионерите, било между тях и общините за общинските райони, които влизат в тези блатата. Вие знаете, че блатата нямат свои определени корита и не може да се каже, че това блато е постоянно точно в тези граници, определени тук. Трябва да се постави, най-малкото, едно обяснение в текста на това решение, като се каже: границите се определят съобразно със скицата, приложена тук, и при нормални води на коритото, в което блатото стои през по-голямата част от годината. Също така трябва да се допълни, че концесионерът има право да коси в тези граници, които са определени по скицата или от границите на нормалните води до изсъхналото място, защото често пъти водата в блатото няма да пресъхне напълно, ще става просмукване или припъване на води от дъждове, сняг и др. и може водата да стои по цяла година. В такъв случай ще се яви конфликт между концесионера и риболовците, на които се дават известни права в чл. 19.

Смятам, че в договора, който ще сключи държавата, респективно Министерството на земеделието и държавните имоти, трябва да бъдат обяснени по-конкретно границите на блатата, които се отдават под наем за експлоатация.

Ние смятаме също така, че ще бъде много по-добре, ако бъдат ограничени и самите кооператори в отдаването на тревните произведения, които биха им останали в излишък, защото в чл. 7 от проското-решението се посочва, че концесионерът не може под никакъв предлог да отстъпва, да предава другиму с договор използването на тревните произведения, но остава открит въпросът за кооператорите, не е казано, че тревните произведения не могат да бъдат продавани от тях. Значи, не сте дали достатъчна гаранция, че няма да има спекула вътре в кооперацията, че няма някой кооператор да използва намалените цени, които държавата е определила с 50% по-ниско от нормалните цени за всички други, които не са кооператори, да използва разликата в цената, да използва и цената на пазара, защото често пъти тревните произведения стават много скъпи. Тази поправка трябва да се нанесе, защото иначе, какво ви казах, това би изложило до известна степен самите кооператори и не ще се постигне целта на това решение.

Трябва да декларирам, че ние сме съгласни и нямаме нищо против да се отдадат под наем тревните произведения в тези блатата на кооперациите, но да се определят отношенията им с държавата и отношенията помежду им.

Също така, г-жи и г-да народни представители, вие трябва да гарантирате и съседните села, които са изброени в решението. Там има 7-8 села, границите на които опират в самите блатата. В решението е казано, че жителите на тези села могат да се ползват от тревните произведения по цените, които са определени в решението, обаче се предоставя на кметовете да съставят списъци. Тия списъци аз смятам, че не са най-полезното нещо в случая, по този начин не могат да се задоволят нуждите на всички, които се нуждаят от тревни произведения, тъй като хората или ще бъдат по работа и не ще могат да узнаят сроковете, в които ще трябва да се запечатат, или пък някой кмет ще се престарее и ще представи списък само на онези, които той намира, че трябва да бъдат вписани, или ще се прокара една партийна линия, безразлично коя ще бъде. Затуй, според нас, трябва да се определи процент на концесионера. Според нас, този процент трябва да бъде 40%, а останалите 60% да бъдат разпределени между селата, които граничат с тези блатата, защото и те трябва да са от блатата, и техните имоти се заливат, и техният добитък трябва да се ползва от тревните произведения в тях. Затуй намирам, че в това отношение трябва да се допълни решението, за да може да има справедливост при използването на блатата.

Количеството на декарите, които ще се използват за тревни произведения, е малко неопределено тук. Никой не може да каже дали са 20.000 декара или по-малко. Могат да бъдат 20.000 декара само тогава, когато блатото е пресъхнало, но ако не е пресъхнало площта на тревните произведения ще бъде по-малка. В такъв случай околните села ще се нуждаят от тревни произведения и ще има вече предпочитане на ония, които са се наместили там, а на другите хора от околните села концесионерите няма да дават нищо. Затуй смятам, че трябва да се определи един справедлив процент за концесионера, на който трябва да се даде предимство, но да не се изпускат из пред вид интересите и на ония села, на онези фаселения, което е около тях.

Не само това, г-жи и г-да народни представители! Поставя се на разрешение и друг един въпрос. Щом вие искате да поощрите кооперациите, трябва да дадете възможност на околните села, а които населението се занимава предимно със скотовъдство, да образуват кооперации или съюз на кооперации, щом пожелаят това. Този въпрос трябва да бъде уреден още сега, за да може действително да поощрите скотовъдството, за да може действително да потикнете създаването на кооперации, като се впише един нов параграф, в който да се каже, че ако се създадат кооперации, или съюз на кооперации в околните села — те са изброени в параграфа, да не ги чета — те ще се ползват с привилегиите, с които се ползва концесионерът. Смятам, че това е разумно, и ако се приеме, вие ще принесете само полза на кооперативното дело, което е за всички еднакво от нас и от нас.

Г-жи и г-да народни представители! Аз намирам, че трябва да се направят тия поправки, които казах, особено за годината 1947, освен ако разбира се, това не е печатна грешка. Това не може да

се оправдае с нищо. От 1943 г. досега имаме вече четири години. Четири години, значи, е използвано блатото без всякакъв договор от страна на държавата. Не сте представили никаква сметка, няма никаква сметка в министерството какво е постъпило през този период от време и колко добитък е могло да бъде поддържан от тревните произведения. Туй е една голяма непълнота, неяснота, която трябва да се поправи, за да може всички, когато одобригте това решение, да го одобрите със съзнание, че вършите една полезна работа.

— ЖИ и г-да народни представители! Заявявам от името на нашата парламентарна група, че ще гласуваме решението, след като се направят тия поправки, които аз изложих, като смятам, че се допринася общо за кооперативното дело и още един път докзваме, че ще работим заедно по ония въпроси, които са от полза за народа. (Ръкоплескания от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народния представител г-н Борис Стефанов.

Борис Стефанов (к): (От трибуната) Уважаеми народни представители и представители! Това проекторешение идва много навреме. То отнема от предприемачите експлоатиранието на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата и помага кооперациите „Овен“ и „Добруджа“, като се има пред вид грижата за поведението на скотовъдството в тази област. Относно границите на блатата е казано много ясно в решението — когато ще се предадат на концесионера, тогава ще се определят границите. Решението е много добро и много подробно, като запазва правата на всички. За скотовъдците и кооператорите е казано, че те ще отделият от чистия доход 50% за съоръжения, развъд и модернизиране на кооперативното стадо, което ще бъде под контрола на русенския областен инспектор по скотовъдството. Колкото до това дали другите селяни имат право да се ползват от тревните произведения, в решението е казано много ясно, че те ще се ползват при една определена много малка цена. Кооперациите-концесионери ще поставят на всички извозвателни пунктове кантари, ще се тегли сено и ще се плаща по 1 лв. на килограм, като за кооператорите ще се прави 50% отстъпка.

Запазени са и правата на рибарите. В друг един член се казва, че и рибарите, понеже и те използват блатото, водата и камъша, тръстиката, за рогозки и други, имат право да я режат, както досега, без да плащат нищо. Даже са запазени и правата не само на тия села, които са около блатата, но и на по-далечни, само че в решението е казано, че те ще се ползват само тогава, когато наистина нуждите на близките села са задоволени и може да се задоволят нуждите и на по-далечни села. Решението е много пълно, много подробно и много добре защитава интересите на държавата, като казва, че във всеки момент Министерството на земеделието може да вземе цялото блато или част от него за задоволяване на някоя обществена нужда.

Само едно нещо — ние смятаме, че трябва да се измени заглавието. Селото Нова Черна, в което има трудово-земеделска кооперация, с заявление иска и то да влезе като концесионер. Ние предлагаме, щото тези села, които са около блатото, да влязат като концесионери и да се измени заглавието на това решение в смисъл „отдаване на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата на районната скотовъдна и млекарска кооперация „Овен“ в с. Бръшлян, Тутраканска околия, скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан, трудово-земеделското кооперативно стопанство в Нова Черна и евентуално новообразуваните в периода на концесията трудови кооперативни земеделски стопанства в селата...“ Туй ще бъде едно окуражаване да се създадат и там трудови кооперативни земеделски стопанства. За нас е много важно да потикнем селяните към такова едно организиране. Затуй, ако това изменение се приеме, смятам, че законопроекът ще бъде по-точно приет и ще защити най-добре интересите на кооперациите. Нашата парламентарна група, на Българската работническа партия — комунисти, ще гласува решението с предложените изменения. (Ръкоплескания от комунистите)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на земеделието.

Министър Георги Трайков: Г-да народни представители! С писмо от Министерството на земеделието до председателството на Народното събрание ние сме поискали да се поправят допуснатите грешки при отпечатването на самото проекторешение. Така например на ред 13 от мотивите е казано „на консигнация“, а трябва да се чете „на концесия“. На края на чл. 1 от проекторешението, което е напечатано „1943“ г., молим да се чете „1947“ г. Тези грешки, допуснати при отпечатването, ние сме ги имали пред вид и със специално писмо молим да се коригират.

По предложението, което направил представителят на работническата парламентарна група, аз приемам тази корекция, тъй искане и моля Народното събрание да се съгласи. Нямам нищо против това, ако утре в района на тия блатата се открият някои трудови земеделски кооперативни стопанства и те да се ползват от тези привилегии, които ние даваме на кооперациите.

Един от мнозинството: Правилно.

Министър Георги Трайков: Аз смятам, че народното представителство е изясно по този въпрос. Касае се, тези блатата, които досега се даваха за използване от частни лица-предприемачи, които използват не само тревните произведения, но и камъша, и тръстиката, да се отнемат от тези частни лица и да се дават за кооперациите за използване. Нашата цел е да помирим сътовъдните кооперации. Следователно нямам нищо против това да се възпол-

зуват евентуално и други кооперации, които биха се организирали в района. Частните лица-предприемачи са използвали и риболъва, и камъша. Вам ви е известно, че не само тези блатата, но всички са отдавани на частни лица, които са ги използвали. Сега, вместо на частни лица, ние ги даваме на кооперативите.

Аз моля Народното събрание да се съгласи с това искане на Министерството на земеделието. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Никола Алексиев.

Никола Алексиев (зНП): Г-н министре! Искан да обрна вниманието на още една неяснота. Според чл. 9 таксата за натоварена кола със сено е 500 лв., обаче при тегленето на кантара ще се плаща по 1 лв. на килограм. Блатското сено се движи между 600—800 кгр. тежест на кола и ще излезе, че таксата е 500 лв., а ако има кантар, ще се плащат 800 лв. Като се има пред вид, че концесията е за 10 години, ако кооперацията постави такива кантари, кантарите ще се рентират не, ами ще се преизплатят. Затова смятам, че таксата трябва да бъде намалена от 1 лв. на килограм на 50 ст.

Министър Георги Трайков: Тук е казано: ако концесионерът постави кантари на съответните извозвателни пунктове на блатата, вместо по 500 лв. на кола сено, следва да се взема по 1 лв. на всеки килограм сено, от която такса 50% е в полза на държавата.

Никола Алексиев (зНП): Разбира се, че такса е едно, а кантар е друго.

Един от мнозинството: Колкото дойде.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-н Стефанов! Трябва да формулирате предложението си, за да можем да го гласуваме.

Един от мнозинството: Да отиде в комисията.

Министър Георги Трайков: Съгласен съм да отиде в комисията.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ще гласуваме проекторешението по принцип и да отиде в комисията. Съгласен ли сте, г-н министре?

Министър Георги Трайков: Да.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители които са съгласни по принцип с проекторешението за одобрение 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседание му от 10 януари 1947 г., протокол № 3, относно отдаването на концесия тревните произведения на Бръшлянското и Тутраканското държавни блатата на районната скотовъдна и млекарска кооперация „Овен“, село Бръшлян, околия Тутраканска, и скотовъдната млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан, исля, да влягнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Решението се изпраща в комисията, където ще се направят необходимите поправки.

Пристъпваме към точка осма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Яни Янев (р): Понеже мотивите и текстът на законопроекта ни са известни, правя предложение да не се четат.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от г-н Яни Янев, мотивите и текстът на законопроекта да не се четат, понеже са известни на г-да народните представители.

Който са съгласни с това предложение, моля, да влягнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(МОТИВИ)

към законопроекта за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти

Г-да народни представители!

Част I. — Предприятия

Възлагането на Министерството на земеделието и държавните имоти да издиря, завземе, управлява и ликвидира конфискуваните от Народния съд предприятия и участия в такива се прави с оглед на това, че на същото министерство е възложено с закона за държавните имоти да се грижи и управлява всички държавни имоти (чл. 1).

Държавата не би имала интерес от прякото стопанисване на всички тия предприятия и участие в такива както от народно-стопанско гледище, така и от социално и фискално такова. Това налага да се пристъпи към продажба на едноличните и дружествени търговски, индустриални и други предприятия и участия в тях от значителен характер, от прякото стопанисване на които държавата няма особен интерес, както и участието на държавата в дружествени предприятия от маловажен характер (интерес) (чл. 2).

Поради това, че всички тези предприятия са най-разнообразни по юридическа форма, предмет на дейност, размери на производството и значение за народното стопанство, предвижда се назначена от Министерството на земеделието и държавните имоти специална комисия, в която влизат представители на Върховния стопански съвет, Министерството на финансите, Министерството на земеде-

лието и държавните имоти, Министерството на търговията и промишлеността и Министерството на индустрията и занаятите, които да извършат индивидуална преценка за всяко от тези предприятия и с решение да се произнесе върху следното:

а) кои от предприятията или участието в такива и кои от недвижимите имоти, поради народостопанския им характер трябва да се запазят за стопанисване от държавата или с неинно участие;

б) кои да бъдат продадени или участието на държавата в тях да бъде ликвидирано, като определя и какво да стане с имотите, които ще останат след ликвидацията;

в) в кои предприятия или имоти, поради особения интерес на държавата, последната да изкупи останалите съучастия или само част от тях. В такъв случай комисията определя и обезщетението, което държавата предлага да заплати;

г) във всички случаи комисията определя и ведомството, на което предприятието или имотът трябва да се предадат за стопанисване и управление.

За да се коригират евентуално допуснатите от тази комисия грешки, предвижда се неините решения по горните въпроси да влизат в сила след одобрението им от Министерския съвет, по доклад на министъра на земеделието и държавните имоти.

За да се избягнат формалностите по отчуждаването в случаите, посочени в буква „д“ на предшествувания член, предвижда се, за улеснение, одобрението от Министерския съвет решение на комисията по чл. 2 да има отчуждително действие в полза на държавата, като на заинтересованите се дава право в едномесечен срок от деня на съобщението им да го обжалват пред областния съд, по мястото, где то се намира централното управление на предприятието или по местонахождението на имота, само досежно размера на предложено обезщетение.

Срещу определеното на съда се допуска само касационно обжалване пред Върховния административен съд в месечен срок от постановяването му (чл. 3).

Конфискуваните изцяло предприятия, както и недвижимите имоти, които са годни за експлоатация като отделни стопанства, след ликвидирани дълговете им по реда на този законопроект, а също така и ония предприятия и годни за отделни стопанства недвижими имоти, които са станали пълна собственост на държавата по описания по-горе ред, следва да се организират на принципа за самоиздръжката, по реда на закона за самоиздръжката на държавните, държавно-автономните стопански предприятия, защото по този начин на същите ще се даде възможност за самостоятелна и самостоятелност при отправление стопанската им дейност с оглед и на тяхното преуспяване (чл. 4).

Конфискуваните от Народния съд тютювени предприятия се предават с 18. министерско постановление („Държавен вестник“, брой 100 1945 г.) за управление и ликвидация на Българска земеделска и кооперативна банка.

Управлено и в интерес на фиска и банката да довърши тази започната от нея дейност в конфискуваните тютювени предприятия, с изключение на ония, в които държавата има само участие, с които ще се постъпи по общия ред, посочен в предложението законопроект.

Дискорезните предприятия и участия в такива е необходимо, в интереса на държавата и народното стопанство, да бъдат предадени за пряко стопанисване на Дирекцията за горите и дъра при Министерството на земеделието и държавните имоти, тъй като тази дирекция стопанисва всички държавни гори и държавни дискорезни и ще може най-рационално да използва тези предприятия (чл. 5).

Продажбата на предприятията и участията в тях се предвижда да бъде извършвана от органите на Министерството на земеделието и държавните имоти по реда на закона за преките данъци, като при продажби, в които са участвували общини и кооперации, се дава предпочитание на същите по указания в законопроекта ред, без това да е в ущърб на фиска.

Това предпочитание се прави в духа на платформата на О. Ф. и с него се цели да се даде възможност на първо място на кооперациите, като първостепенен стопански фактор и регулатор между производството и размяната, да навлязат по-бързо в стопанския живот на страната, а на второ място се дава възможност на общините, които по липса на кооперации, да поемат провеждането на тази стопанска дейност, за да могат да се заздравят финансово и улеснят по този начин своите социални и обществени мероприятия.

А при продажбата на кино-предприятията или участие в такова на първо място се дава предпочитание на читалищата, участващи в съответния, с оглед да се улеснят в тяхната народна, културно-просветна дейност, без да се засягат интересите на държавата (чл. 6).

При ликвидацията на предприятия или участия в такива се предвижда спазването на следните правила:

а) ликвидацията на участието на държавата в събирателни и командитни дружества да се извършва въз основа на баланси им към датата на ликвидиранието или към датата на конфискацията — според преценката на комисията по чл. 2, като имуществата по този баланс се оценяват съгласно чл. 6, буква „ж“, от наредбата-закон за търговските книги. В случай че останалите съдружници не пожелаят да изкупят частта на държавата по баланса или не посочат лице, което е готово да изкупи същата, предвижда се ликвидацията да бъде извършена по реда на търговския закон по молба на държавата;

б) продажбата на дяловете от дружества с ограничена отговорност и на акциите се предвижда да става по правилата на търговския закон и на закона за дружествата с ограничена отговорност.

Чл. 8 предвижда всички баланси и оценки, правени по този законопроект, на имуществата, подлежащи на ликвидация, да се извършват от министъра на земеделието и държавните имоти, в съгласие с министъра на финансите.

Тъй като голяма част от предприятията по силата на устава, договора или закона следва да бъдат ликвидирани със смъртта или осъждането на един от съдружниците, то за да не се разстрои стопанският живот с това значително ликвидирани на тези предприятия, налага се да се постанови, че в тези случаи предприятията не се прекратяват (чл. 9).

Понеже присъдените предприятия ще продължават дейността си като частни предприятия, а след преминаването на някои от тях пълно в собственост на държавата стопанисването им ще бъде изградено на принципа на автономността и самоиздръжката, предвижда се да се плащат всички видове данъци, такси, берии и др. на общо основание и за тях да не се прилага законът за б. о. п. (чл. 10).

За да се осигури редовното функциониране на предприятията, необходимо е да се запазят същите им ръководни и контролни органи, а това ще се постигне, като се запази досегашната правна форма на тях предприятия, като поемат задължения и правят плащания по общия ред, като в ония от тях, където участието на държавата в управлението им не е достатъчно обезпечено по общия ред на търговския закон или на закона за дружествата с ограничена отговорност, се назначават представители, когато участието на държавата е от 10 до 50%, включително. Участието на държавата под 10% е незначително и в такова предприятие не се предвижда назначаване на представители.

Представителите на държавата в събирателни и командитни дружества и дружества с ограничена отговорност, съгласно търговския закон и закона за дружествата с ограничена отговорност, имат права на управители, а при конфискувани изцяло еднолични предприятия се назначават управители. Назначените представители са членове по право на управителните съвети и имат права на втори директори.

До предаване на присъдените предприятия на съответното министерство (чл. 2), редовно е назначаването на управителите и представителите да става с заповед на министъра на земеделието и държавните имоти, понеже дотогава тях предприятия се управляват и стопанисват от Министерството на земеделието и държавните имоти, а възнагражденията им се изплащат от съответните предприятия в размер, определен в заповедта. След преминаване на тях предприятия към друго министерство, на същото основание правата на министъра на земеделието и държавните имоти следва да преминават върху съответния министър (чл. 10).

За да упражнява по ефикасен начин своите права в конфискуваните предприятия, държавата чрез съответния министър дава директиви за поведението и предложенията в общо събрание от страна на назначените от него представители на държавата (чл. 13).

За непосредствен контрол на присъдените предприятия, съответният министър може да възложи на своите органи да извършват ревизии, както и да иска извършване на финансова ревизия от органите на Министерството на финансите (чл. 13).

За управлението на присъдените предприятия и за оточняване на правата и задълженията на представителите и управителите се предвижда Министерството на земеделието и държавните имоти да изработи особен правилник, който се одобрява от Министерския съвет (чл. 14).

Понеже предложеният законопроект предвижда конфискуваните предприятия да бъдат организирани на принципа на автономията и самоиздръжката, налага се внесените, до влизане на закона в сила, суми в Дирекцията за държавните имоти, като печалби и др. от тези предприятия, да им се върнат, но без право на други претенции (чл. 13).

За да не бъде смущавана дейността на кооперациите, предвижда се в присъдените на държавата делове в тях да бъдат ликвидирани по реда на закона за кооперативните сдружвания или устава на съответните кооперации (чл. 16).

Понеже с конфискацията на имота на осъдените се цели да бъде обезщетена държавата за нанесените ѝ от осъдения вреди и загуби, държавата следва да отговаря за дълговете на осъдения най-много в размер на стойността на конфискувания имот. Това налага, всички суми, получени като печалба от присъдените предприятия или от продажбата на конфискуваните имоти, първоначално да се внасят поотделна чекова сметка (9480), където да се дължи сметка за сумите на всеки осъден отделно и едва след като неговите дългове бъдат изплатени, министърът на земеделието и държавните имоти вече разпорежда за преванованването на тях вноски по чекова сметка на Дирекцията за държавните имоти, като оставащите от нея сметки, както и последващите вноски се правят по съответния приходен параграф на държавния бюджет (чл. 17).

Част II — Плащане на дълговете

Както се казва и по-горе, с конфискацията се цели да бъде обезщетена държавата за нанесените ѝ от осъдения вреди и загуби чрез престъпното деяние, за което е осъден. Следователно държавата трябва да бъде предпазена от нови загуби, нанесени ѝ чрез същите конфискации. Затова в предложението законопроект се предвижда, че държавата ще отговаря за дълговете на осъдените лица в размера на присъдените ѝ техни имоти. А държавата трябва да поеме изплащането на тях дългове заедно с пасивите на евентуалните съдебни процеси, във връзка с тяхното установяване, защото ще е несправедливо държавата да се ошетява чрез въвеждане интересите на ония свои граждани, които нямат никакво участие в престъпните деяния на осъдените от Народния съд лица (чл. 18).

Все по тях съображения привилегированите на каквото и да е основание кредитори (привилегии, залози и ипотека) следва да запазят преимуществата си съгласно действащите закони, включително и върху сумите, добити от извършените посета продажби от администрацията на обременени с залог или ипотека вещи (чл. 20).

Понеже уреждането на създадените от конфискацията правоотношения между държавата и третите лица, кредиторите на осъдените, трябва да се ликвидират във възможно най-кратък срок, тъй като всяко забавяне създава опасност от увреждане интересите на държавата, предвижда се тримесечен срок от влизане в сила на предложени закон, в който кредиторите трябва да представят в Дирекцията за държавните имоти, направо или чрез най-близкото им данъчно управление, изпълнителните си листове или заповеди или удостоверения от съдилищата за висшките още дела, заведени по закона за правата на трети лица при конфискация, постановени от Народния съд.

В същия срок и на същите места се предвижда да бъдат представени и изпълнителните листове, издадени на основание съдебни решения, постановени до първи септември 1944 г., срещу осъдените от Народния съд (чл. 4 от наредбата-закон за правата на трети лица при конфискация от Народния съд).

Понеже е допустимо осъдените лица да са правили частични или пълни погашения на дълговете си, установени в представените от третите лица изпълнителни листове и заповеди, предвижда се третите лица при представяне на изпълнителните листове и заповеди да представят и писмена декларация, че не са получавали от длъжника никакви суми или да означат в тях размера на получените суми, които декларации имат сила на положена решителна клетка.

По изложените съображения следва неспазилите тримесечния срок кредитори да изгубват правото си на удовлетворение от държавата.

При представяне на вземанията си, предвижда се кредиторите да бъдат освободени от разпоредбите на закона за бюджета, отчетността и предприятията, който не е задължителен, ако те подирят вземанията си по реда на закона за гражданското съдопроизводство (чл. 21).

С чл. 22 от предложението законопроект се предвижда процедурата по разпределението между кредиторите на дължимата им от държавата сума в случаите, когато е недостатъчна да погаси целия дълг. Това разпределение ще бъде извършено от комисия, назначена от министъра на земеделието и държавните имоти.

Същият член предвижда и процедурата за определяне, кой имот измежду тия на осъдения, следва да се продаде, при липса на достатъчно парични суми за удовлетворение вземанията на кредиторите.

Част III. — Недвижими имоти

След задоволяване непосредствените нужди на държавните учреждения и стопанства с необходимите им имоти и, ако няма друго решение на комисията по чл. 3 от предложението законопроект, предвижда се останалите непокрити недвижими имоти да бъдат причислени към държавния поземлен фонд, съгласно закона за т. п. с., тъй като държавата няма възможност рационално да ги стопанисва по друг начин.

До започване на определената от комисията по чл. 2 експлоатация на непокритите недвижими имоти или до причисляването им към поземления фонд предвижда се същите да бъдат отдавани под наем от общинските комисии по т. п. с., като приходите от тях се внасят по чекова сметка № 9480 на името на Дирекцията за държавните имоти.

Понеже държавата няма възможност пряко или косвено да стопанисва рационално присъдените й покрити недвижими имоти, предвижда се, след задоволяване нуждите на държавата от такива имоти и ако няма друго решение на комисията по чл. 2, тия имоти да бъдат продадени по реда на закона за събиране на преките данъци, като добитите приходи се внасят също по сметка № 9480 на Дирекцията за държавните имоти.

За да не се допусне каквато и да било спекула с тия имоти, предвижда се купувачи на такива имоти да бъдат само: български поданици, жители на общината на местонахождението на имота и непритежаващи покрити имоти където и да било в страната.

В случаите на съсобственост върху покрити и непокрити недвижими имоти предвижда се същата да бъде ликвидирана по общия ред чрез съдебна продажба (чл. 26).

Част IV. — Движими имущества

Членове 27 и 28 предвиждат процедурата по издирването и изземването на присъдените движими имоти.

Чл. 29 предвижда при собственост на такива имоти завземането им да става след извършване на съдебната им продажба.

Чл. 30 предвижда потребните за обзавеждане на държавните учреждения движими вещи от присъдените такива да им се продават по оценка на предвидената комисия, а след задоволяване на тия нужди вещите да се продават на партийно-политическите, културно-просветните и професионалните организации за обзавеждане на канцеларните им.

Чл. 31 предвижда органите на данъчната власт да пристъпят незабавно към продажба на всички завзети движими вещи, с изключение на ценните художествени произведения, музикални ръкописи и др., които с 8-то постановление на Министерския съвет („Държавен вестник“, брой 77) са възложени на Министерството на информацията да ги съхранява и използва, както и за книгите, документите, архивните материали и частните библиотеки на осъдените, които с 9-то постановление на Министерския съвет („Държавен вестник“, брой 27 от 1945 г.) са предвидени на Народната библиотека.

Чл. 32 предвижда процедурата за продажба на присъдените движими вещи, която е съобразена с режима на разпределението и нормировката на цените.

Понеже стойността на ценните книжа обикновено е в зависимост с тяхното търсене и предлагане на борсата, предвижда се те да бъдат предадени на Българската народна банка, която има най-голяма възможност да следи тяхното котиране и да ги продаде при най-изгодни условия.

По същите съображения златото на кюлче и златните монети се предават на Българската народна банка (чл. 33).

Общи разпоредби

Чл. 34 предвижда разносните по опазването, изхранването и продажбата на присъдените животни и др. да се изплащат от съответния данъчен началник по сметка, призната от комисията по чл. 33 от закона за държавните имоти, защото тия въпроси най-леко могат да се уредят веднага и на самото място от посочените държавни органи.

Министър на земеделието и държавните имоти: Г. Трайков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти

I ПРЕДПРИЯТИЯ

Чл. 1. Всички придобити от държавата предприятия и участия от нея в такива се издирват и завземат от Министерството на земеделието и държавните имоти. Завземането на индустриалните предприятия става съгласно чл. 5 от този закон.

За имущественото състояние на предприятието се съставя опис от комисия, назначена от министъра на земеделието и държавните имоти, в състав: местния представител на Министерството на земеделието и държавните имоти, на данъчната власт и на общината и секретаря на профорганизацията в предприятието.

Такава комисия по отношение индустриалните предприятия се назначава от министъра на индустрията. Тя има същия състав.

Чл. 2. Комисия, назначена от министъра на земеделието и държавните имоти, в състав: представител на Върховния стопански съвет, на министъра на финансите, на министъра на земеделието и държавните имоти, на министъра на търговията и продоволствено и министъра на индустрията и занаятите, взема решение относно всички придобити предприятия (включително и индустриалните) за следното:

а) кои от предприятията или участието в такива поради стопанския им характер трябва да се запазят за стопанисване от държавата или с нейно участие;

б) кои предприятия, от прякото стопанисване на които държавата няма особен интерес, да бъдат продадени или участието на държавата в тях да бъде ликвидирано;

в) в кои предприятия, поради особения интерес на държавата, последната да изкупи останалите съучастия или само част от тях. В този случай комисията определя и обезщетението, което държавата предлага да заплати.

В този случай отчуждението става по спешност.

Комисията определя и ведомството, на което предприятието трябва да се предаде за стопанисване и управление. Относно индустриалните и тютюневите търговски предприятия важи чл. 5 от този закон.

Решенията на комисията влизат в сила след одобрението им от Министерския съвет по доклад на министъра на земеделието и държавните имоти.

Одобрено от Министерския съвет решение на комисията по буква „в“ на предшествувания член има отчуждително действие в полза на държавата.

Това решение може да бъде обжалвано само досежно размера на предложеното обезщетение в месечен срок от деня на съобщението му пред областния съд по мястото, където се намира местното управление на предприятието. Срему отсрещението на съда се допуска само касационно обжалване пред Върховния административен съд в месечен срок от постановяването му. Производството пред съдилищата е безплатно.

Чл. 4. Придобитите изцяло предприятия, а също така и ония предприятия, които ще станат пълна собственост на държавата по реда на настоящия закон, се обособяват на началата на самостоятелна държава и се организират съгласно закона за самостоятелната държавна и държавно-автономните стопански предприятия.

Чл. 5. Всички придобити от държавата индустриални предприятия и участие в такива се поемат веднага от Министерството на индустрията и занаятите, което организира административното и техническо ръководство на производството им.

Управлението на всички тютюневи предприятия се поема от Българската земеделска и кооперативна банка.

Дискретните предприятия се предават за пряко стопанисване на предприятието „Държавни гори“ при Министерството на земеделието и държавните имоти.

В предприятията по предходните алинеи, в които държавата има само участие, се постъпва съгласно чл. 10.

Чл. 6. Продажбата на предприятията и участието в тях се извършва от органите на Министерството на земеделието и държавните имоти.

При продажбите, в които като купувачи са участвували общини и кооперации, имотите се възлагат с предпочитание върху тях, ако същите в срок от 24 часа след приключване на състезанието заявят, че желаят да им се възложи предприятието или участието по по-висока цена.

Когато се заявят искания в горния срок от няколко конкуренти от тая категория, то продажбата се възлага на конкурента, който предложи най-висока цена за следващите 24 часа.

При продажбата на кино-предприятие или участие в такова на първо място се дава предпочитание на читалищата, участвували в съставянето по реда на предшестващите алинеи.

Чл. 7. Ликвидацията на участията на държавата в събирателни и командитни дружества се извършва въз основа на баланс към датата на ликвидирателното или към датата на придобиването по преценка на комисията по чл. 2. Имуществата по този баланс се оценяват съгласно чл. 6, буква „ж“, от наредбата-закон за търговските книги. Ако останалите съдружници не пожелаят да изкупят частта на държавата по баланса или не посочат лице, което е готово да изкупи същата, ликвидацията се извършва по реда на търговския закон по молба на държавата.

При съставянето на балансите от страна на държавата участвуват лица, посочени от министъра на финансите и назначени от министъра на земеделието и държавните имоти.

Чл. 8. Всички баланс и оценки, правени по този закон, придобиват задължителна сила след утвърждаването им от министъра на земеделието и държавните имоти, в съгласие с министъра на финансите.

Чл. 9. Не се прекратяват ония предприятия, които по силата на устава, договор или закон трябва да се прекратят със смъртта или лишаването от права на осъденото лице, чийто дял в дружеството е бил придобит.

Чл. 10. Предприятията, в които държавата има само участие, продължава дейността си в същата юридическа форма, в която са съществували преди конфискацията, като поемат задължения и правят плащания по общия ред.

В предприятията, в които участието на държавата е от 10 до 50%, се назначават нейни представители. Назначените представители в събирателни и командитни дружества и в дружества с ограничена отговорност имат правата на управители, а в дружества с управителен съвет те са членове на този съвет.

До предаването на предприятието на съответното министерство назначаването на представители става с заповед на министъра на земеделието и държавните имоти, а възнагражденията им се плащат от предприятието в размери, определени от същия.

След предаването на предприятията към съответното министерство тези функции преминават към неговия титуляр.

Представителите на държавата в изброените в чл. 5 на закона предприятия се назначават от министъра, към чието ведомство са предадени.

Чл. 11. Всички предприятия, предмет на чл. 10, плащат всички видове данъци, такси, берки и др. на общо основание.

Чл. 12. В събирателни, командитни и акционерни дружества и дружества с ограничена отговорност държавата участва като съдружник със своите дялове и акции, под контрола и управление на съответния министър.

Чл. 13. Предприятията се ревизират от органите на съответното министерство, към което са припадени от органите на Министерството на финансите, по реда на закона за финансовата инспекция.

Чл. 14. За управлението на предприятията и за правата и задълженията на представителите и управителите се изработва особен правилник, който се одобрява от съответния министър в съгласие с министъра на финансите.

Чл. 15. Внесените от предприятията суми в Дирекцията на държавните имоти до влизането на този закон в сила, като оценки дяловете на техните бивши собственици, се връщат на предприятието без право на други претенции.

Чл. 16. Придобитите дялове в кооперативни сдружения се ликвидират по закона за кооперативните сдружения или устава на съответното кооперативно сдружение.

Чл. 17. Припадащата се на държавата част печалба от придобитите чрез конфискация предприятия, които не са станали пълна собственост на държавата, както и на добитите от продажбата на същата суми, се внасят по чекова сметка на Дирекцията на държавните имоти най-късно един месец след приключване на годишния баланс, или след завършване на продажбата, с обозначение произхода на сумата, източника, от който е добита, и името на бившия собственик. По същата чекова сметка и същите данни се внасят и сумите, добити от експлоатацията и продажбата на движимите и недвижими имоти. Министърът на земеделието и държавните имоти разпоредба за преустановяването на тях вноски по чекова сметка на Дирекцията за държавните имоти след изплащането на дълговете, след което както остатъците по отделните сметки, така и всички последващи вноски се правят по съответния приходен параграф на държавния бюджет.

II. Плащане на дългове при конфискациите, постановени от Народния съд

Чл. 18. Държавата изплаща сумите, включително съдебните и деловодни разходи, присъдени в решение на съдилищата по делата, водени съгласно наредбата-закон за правата на трети лица при конфискации, постановени от Народния съд, само до стойността на конфискуваното имущество по време постановяването на присъдата.

Чл. 19. Държавата отговаря за дълговете на лицето, имотите на което са конфискувани, само ако останалите неконфискувани имоти не стигат за удовлетворението им. В този случай държавата отговаря до размер на конфискуването.

Чл. 20. Привилегированите на каквото и да е основание кредитори запазват преимуществата си съгласно действащите закони, включително и върху сумите, добити от извършени по реда на продажби от администрацията на обременени в залог или ипотека вещи.

Чл. 21. Кредиторите са длъжни да представят в шестмесечен срок от обнародването на този закон в Дирекцията за държавните имоти при Министерството на земеделието и държавните имоти, или в най-близкото им данъчно управление, за препращане в същата дирекция — изпълнителните листове или заповеди, издадени им от съдилищата, включително и тях, с които са присъдени само съдебни и деловодни разходи по делата, водени съгласно наредбата-закон за правата на трети лица при конфискация, постановена от Народния съд или удостоверения от същата изпълнител акс листове са образувани в изпълнителни дела, в съдържанието на които трябва да бъдат указани размерът на дълга и на предените по него плащания.

Във всички случаи кредиторите трябва да представят и писмени декларации, че те не са получили от длъжника никакви суми или да означат размера на получените суми. Тази декларация има сила на положена решителна клетка.

Неспазилите срока кредитори губят право на удовлетворение от държавата.

При представяне на вземането, съгласно този член разпоредбите на чл. 114 от закона за б. о. п. не се спазват.

Чл. 22. Разпределението на сумите между кредиторите на първоначалния длъжник се върши в Дирекцията за държавните имоти от назначена за целта комисия от министъра на земеделието и държавните имоти.

III. Недвижими имоти

Чл. 23. За недвижимите имоти се прилагат съответно членове 1—3.

Чл. 24. След задоволяване непосредствените нужди на държавните учреждения и стопанства и ако няма друго решение на комисията по чл. 2 непокритите недвижими имоти се причисляват към държавния поземлен фонд, съгласно закона за т. п. с.

До започването на експлоатацията на непокритите полски имоти или до причисляването им към поземления фонд същите се отдават под наем от общинската комисия за т. п. с., като приходите се внасят съгласно чл. 17.

Чл. 25. Ако няма друго решение на комисията по чл. 2, покритите недвижими имоти се продават, като добитите от продажбата суми се внасят съгласно чл. 17.

Чл. 26. Съсобствеността на покритите и непокрите недвижими имоти се ликвидира чрез делба по съдебен ред.

IV. Движими имущества

Чл. 27. Придобитите от държавата движими имоти, включително жив и мъртъв инвентар, се издирват и завземат от органите на данъчните власти по реда на закона за събиране на преките данъци. Завземането става с акт за вещите на всеки бивш собственик поотделно, с описание и оценка на всяка вещь поотделно след освобождаването на тях по чл. 5 от наредбата-закон за привеждане в изпълнение на конфискациите, постановени от Народния съд. Препис от акта се изпраща незабавно в Дирекцията за държавните имоти при Министерството на земеделието и държавните имоти.

Чл. 28. Вещите, за които има предявени искове от трети лица, се завземат след разрешаване на спора от съда, ако те се владеят от третите лица.

Чл. 29. При съсобственост на движими имоти съответният данъчен началник поисква веднага чрез държавния адвокат съдебна делба на описаното имущество.

Чл. 30. Потребните на държавни учреждения за обезпечаване движимости се предават на същите съгласно разпоредбите на закона за държавните имоти — чл. 17, по оценка на комисия, назначена от данъчния началник, в състав: местните представители на Министерството на земеделието и държавните имоти, на финансовите власти и общината.

След задоволяване на нуждите на държавните учреждения същата комисия продава вещите за обезпечаване канцеларните на партийно-политическите, културно-просветни и професионални организации по пазарни цени. При конкуренция на няколко партийни или културно-просветни и професионални организации вещта се продава на смети от тях, която даде най-висока цена.

Чл. 31. Органите на данъчната власт пристъпват незабавно към продажба на всички завзети движими вещи, с изключение на всички ценни художествени произведения, както и музикални и други ръкописи, книги, книжа, документи и архивни материали.

Чл. 32. При продажбата на стоки се спазват следните правила: а) ако са под режим на разпределение — по наред, даден от комисарството по нормирани цени;

б) ако не са наредни, но имат нормирани цени — по нормираните цени с предпочитание на кооперации и общини;

в) ако са монополни — по определената цена на съответния приемник;

г) останалите — на търг по реда на закона за събиране на преките данъци.

По този ред се продават и стоките на едноличните занаятчийски и търговски предприятия от незначителен интерес, които се уреждат, съгласно 11 постановление на Министерския съвет, от 31 май 1945 г., протокол № 94, „Държавен вестник“, брой 130, от 8. VI. 1945 г.

Чл. 33. Книжните книжа се продават на Българската народна банка, която ги продава по най-изгодните цени, като добитата стойност от продажбата и инакспраните купони се внасят по реда на чл. 17.

V. Последни разпоредби

Чл. 34. Разносните по продажбата, заплащането, възнаграждението на пазачи, съхранение на имущества, изхранване на животни и пр. по сметка, призната от комисията по чл. 33 на закона за държавните имоти, се изплащат от данъчния началник от доходите при продажбата сума.

Чл. 35. За изпълнението на този закон се изработва правилник, който се одобрява от министъра на земеделието и държавните имоти.

Чл. 36. Настоящият закон отменя всички досега издадени наредби, закони, постановления на Министерския съвет, които му противоречат.)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Иван Копринков.

Иван Копринков (сЛ): (От трибуната) Г-да народни представители! Предложеният законопроект за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти на лицата, осъдени от Народния съд, е един закон, от който имаме нужда и трябваше още преди две години да бъде гласуван, тъй като вече близо две години откакто народните съдилища са ликвидирали с осъдените и имотите им са конфискувани, обаче закон както за управлението, така и за ликвидацията им няма, а всичко ставаше по временни наредби, издавани от Дирекцията на държавните имоти при Министерството на земеделието, по отделни хрумвания на този или онзи орган от тази Дирекция. Спомням си, че още през м. май или юни преди две години имаме един проект, създаден от бившия министър на земеделието г-н Асен Павлов, който проект след неговото напускане остана в архивите на министерството, и две години след това иде настоящият законопроект. Затова аз считам, че той иде с едно много голямо закъснение. Тъкъв един закон беше необходимост, той трябваше отдавна да бъде приет, за да имаме едно правилно управление и ликвидация на тези имоти, които не са малко и които представляват една голяма ценност за държавата.

Днес, когато се внася този законопроект за управление и ликвидация на тези имоти, ние имаме голяма част от тях, движимите специално, разграбени, унищожени, повредени, а друга част, каквито са индустриалните предприятия, занаятчийските предприятия и търговските предприятия, са в един застой, ако не в едно самозаждане, вследствие на това, че нямаше такъв закон, при който те биха могли правилно да отпраздват своята стопанска дейност. Поради различните форми на тези предприятия — един акционерни дружества, други о. о. дружества, трети събирателни дружества — те не можеха да действуват по силата на това, че отделни лица, било членове на тези дружества, било директори, било съдружници, са осъдени от Народния съд. Следователно спъва се твърде много дейността на тези стопански предприятия, тъй като техните членове бяха осъдени от Народния съд и техните било реални части, било идеални части бяха конфискувани по силата на закона. Много от тези предприятия, както казах, отиват към замиране, а всичко това е една голяма вреда за нашето народно стопанство. Имаше доста много индустриални предприятия, доста много занаятчийски предприятия, имаше търговски предприятия, които по силата на туй, че нямаше закон за управлението им и поради това, че според търговския закон след смъртта на един от съдружниците в събирателните дружества сдружението се прекратява, наследниците не могат да влязат в дружеството, губят права и предприятието функционира, но така, че то абсолютно нищо не допринася за народното стопанство, а изжда част от своя капитал.

На трето място, маса недвижими имоти на осъдени от Народния съд не се добре стопанисват. Поради това, че липсва закон за управление и ликвидация на тия недвижими имоти, някои лица са загубили един от тях без да плащат наем, други са ги повредили, не ги поддържат като добри стопани и т. н., вследствие на което се явява една грамадна загуба за народното стопанство.

Няма защо да споменавам и за това, че, както казах, маса движими вещи са разграбени, унищожени и повредени, а също така и маса недвижими имоти са повредени от отделни лица, които са ги заели даже, ако щете, без спазване постановлението на закона за жилищната криза.

И на последно място съм длъжен да подчертая, че с забавянето на този закон се даде възможност на някои недобросъвестни лица да използват тия имоти, даже без да плащат наеми. И сега има такива. Най-похит трябва да кажа, че така наречените управители на тези имоти, или наместници управители, които се назначиха от Дирекцията за държавните имоти, бяха само една тежест на предприятията. Тоя беше назначаване на синексурни длъжности на известни лица, които не вземаха никакво участие в управлението на имота, а отдадеч управляваха и получаваха грамадни заплати, като започнете от 10—12 хиляди лева месечно, та стигнете до 25 хиляди лева месечно на управители, които са засегнати, тук ще искат да кажат, че пак правим злостна опозиция. (Възражения от мнозинството) Истината е, че и днес има във вашето болшинство лица, които са управители, и в този момент, като народни представители, получават заплатата и като управители.

Министър Георги Трайков: Посочете ги.

Един от мнозинството: Има и опозиционера такъв — в Бургас.

Иван Копринков (сЛ): Ще ви ги посоча. Ще дойда отделно при Вас, г-н министре, и ще Ви дам списъка им. — Сие изобщо, г-да народни представители, аз казвам, че законопроектът е една необходимост, той е належащ и трябваше отдавна да дойде. Но

сега, когато ние го представяме, длъжен бих да направя тия бележки, затуй защото закъснението с нищо не е оправдано, освен ако е имало съображения и мотиви, които аз казах — за разпореждане на дадено имущество, за лошо управление, за заваляване на недвижими имоти, особено на жилищата и използването им не по ония начини, които законът предвижда в полза на държавата. Когато дойде да разглеждаме бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти, тогава аз ще запитам г-н министър колко са приходите от наематели на сградите на тези лица, които са осъдени, защото сведенията са, че една голяма част от тези лица и до този момент живеят без наем — не плащат такъв.

Специално за законопроекта, който казвам, че е належащ и даже иде с закъснение, заявявам, че по принцип ще го гласуваме, но че в него ще трябва да бъдат направени малки редакционни поправки, които предполагам, че комисията ще възприеме, защото с тях именно законопроектът ще се направи по-целесъобразен, по-практичен и по-полезен както за самите предприятия, така и за държавата. Например, конкретно, където се говори за ликвидация на предприятията, пропуснато е да се каже, че на о. о. дружествата се дава правото, тъй както се дава право при събирателните дружества, за изкупуване на съответната идеална част на осъденото от Народния съд лице. Тък както се дава това право при събирателното дружество, да се даде същото право на другите участници в о. о. дружеството — те да изкупуват частта на осъденото от Народния съд лице, за да не се разтури предприятието.

Също така ще трябва да се направи една корекция и подобрение на закона по отношение продажбата на недвижими движими имоти — да се даде право най-малко наследниците да изкупуват имота на осъдения.

От мнозинството: Не плачи за наследниците.

Иван Копринков (сЛ): Какво ще плача, г-да народни представители! Ако едно лице е извършило едно престъпление, каква вина имат неговите деца, че да останат без имот? Плача за ония, които са останали бедни, сираци вследствие злоупотребата и лошата политика на своя баща. Проклятието на бащата не трябва да се отразява върху децата. Вие ще дойдете до положението да разберете, че действително имот право неговите наследници да изкупуват преимуствено или при равни условия — една привилегия да им се даде, както се дава обикновено в други случаи — да могат по същата цена, по която биха го получили други лица, да го вземат те.

Същото нещо се отнася за някои движими вещи, които могат да представляват домашна ценност на съпругата или на някоя дъщеря или син, които нямат нищо общо с престъплението на бащата, но вещите са признати като такива на бащата и ще трябва да бъдат продадени на търг. При равна цена, по която биха получили тези стоки или вещи други лица, да се даде право на техните наследници да ги вземат, защото от това държавата нищо не губи.

Ето защо аз смятам, че с някои и други редакционни поправки, които биха могли да бъдат приети в комисията, както казах, за едно по-целесъобразно приложение на закона, законопроектът е належащ, той е добър, трябва да се приеме и ние по принцип ще го гласуваме. (Ръкоплескания от опозицията.)

(В залата влиза министър-председателят Георги Димитров, посрещнат със ставане на крака и с продължителни ръкоплескания от бюрото, министрите и народните представители от мнозинството.)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министърът на земеделието.

Министър Георги Трайков: Г-да народни представители! Законопроектът, който ви предлагам за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти, има за задача да ликвидира, да постави в ред не само ония имоти, които държавата е получила по закона за Народния съд, но и тия имоти, които тя придобива по закона за конфискации на имотите на незаконно агитаторите, по закона за цените, а така също и по всички ония закони, които дават възможност на държавата, чрез известна конфискация, да придобива имоти. Предлаганият законопроект има изобщо тая задача — да уреди по какъв начин тия имоти могат да бъдат ликвидирани.

По въпроса за индустриалните предприятия, за които говори г-н Копринков. Със специално постановление на Министерския съвет неотдавна се реши тия предприятия да се предадат на Министерството на индустрията и те вече са предадени. Така че фабричните предприятия, конфискувани по закона за Народния съд, вече не ги управлява Министерството на земеделието, а ги управлява Министерството на индустрията.

Също така със специално министерско постановление се въведи въпросът за наемите на известни движими или недвижими имущества. Няма нито едно държавно имущество, било мебел или апартамент, което да се дава на когото и да било без наем. А пом-г-н Копринков желее да говорим по този въпрос, когато се разглежда бюджетът на Министерството на земеделието, естествено тогава ще говорим по него. Но аз ви заявявам, че едно имотите и това, че имало някакви депутати и т. н. каквито и да било на служба в тия предприятия. Нека г-н Копринков да заяви тук имената на тия депутати и лица, които са на служба в такива предприятия, нека да ги знае цялото общество и да осъди и мен, ако има такива хора, които да получават заплати и като депутати и като управители на такива предприятия. (Ръкоплескания от мнозинството)

Кръстю Добрев (к): Да излезе той демагог да ги посочи.

Иван Копринков (СЛ): Допълнително ще се посочат.

Министър Георги Трайков: Аз говоря за Министерството на земеделието. Аз съм готов, когато пожелаете, посочете ги.

Георги Василиев (ЗНП): А какво става с непокрытите имоти, от които 1/4 са отнети от Народния съд, а другите не са?

Министър Георги Трайков: Държавата ще ги откупи другите.

Георги Василиев (ЗНП): В такъв случай ще стане едно масово раздробление на имотите. Ще се получат имоти, които няма да имат и 30 декара.

Министър Георги Трайков: Не се безпокой за раздроблението на имотите. Ние ще имаме пред вид преди всичко интересите на фиска. Няма да се ръковоим от сантименталности дали на този или на онези ще се даде това или онова предприятие. Нивите, които ще вземем, ще ги дадем на тези, които ще ги работят. (Ръкоплескания от мнозинството)

Фабричните предприятия ще се дадат на Министерството на индустрията, за да ги използва, а тези, които не могат да бъдат използвани, ще бъдат продавани на търг и тогава държавата ще вземе своето.

Георги Василиев (ЗНП): Но има случаи, когато съдът осъжда да се конфискува от един покрит имот 1/4, а другите 3/4 остават на наследниците. Тогава какво ще стане?

Министър Георги Трайков: Наследниците да се явят на търга и да откупят частта.

Георги Василиев (ЗНП): Но да се даде в такъв случай предпочитание на наследниците при равни цени.

Министър Георги Трайков: Защо ще даваме предпочитание. Тези, които са осъдени от Народния съд, са направили толкова много пакост на народа, че ние нямаме ни най-малко намерение да се ръководим от някаква сантименталност, когато ликвидираме с техните имоти. (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-да народни представители! Моля да гласувате законопроекта на първо четене. Той е много извратен и, най-важното, ще даде възможност на Министерството на земеделието, по-конкретно на Дирекцията на държавните имоти, да ликвидира чак по-скоро с тия движимости и да ги постави в ред, а другите предприятия, които имаме пред вид като държавни и фабрики, да можем да ги поставим при едно по-добро ръководство, за да бъдат поставени в услуга на нашето народно стопанство (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ще пристъпим към гласуване.

Тези г-да народни представители, които приемат на първо четене законопроекта за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за Дирекцията на цените.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за Дирекция на цените

Г-да народни представители! Досегашният опит ни показва, че повечето от слабостите и трудностите, които се срещат при провеждане на ценовата политика на Отечествен фронт, се дължат на обстоятелството, че изпълнението на тази сериозна задача е поверено на една малка, ограничена по своя състав служба. Това е отделът за цените при Министерството на търговията и продоволствието, работата на който поради споменатата по-горе причина е незадоволителна. Но защо се налага учредяването на една нова, специална Дирекция на цените, която да подобри методите на работа по провеждане на ценовата политика на правителството. Чрез привличането на необходимия по-широк брой служители, квалифицирани работници, дирекцията ще бъде в състояние да установява действителната себестойност на стоките, да упражнява необходимия контрол за спазването на веднаж определените цени, да разработва редица въпроси на ценообразуването и въобще да развие необходимите служби за едно твърдо и последователно провеждане на политиката на задържане и снижаване цените.

На второ място липсата на единство при провеждане на ценовата политика е причина за редица несъобразности в ценообразуването. Освен отдела за цените при Министерството на търговията и продоволствието, с определяне на цени се занимават и други ведомства. Така напр. Министерският съвет определя цените на редица земеделски произведения по доклад на Дирекция „Хранозиснос“ или някои от господата министрите. Главната дирекция на б. д. ж. определя цените на ж. п. транспорт; Дирекцията на автомобилните съобщения — цената на авто-транспорта и т. н. и т. н. В несъгласуваност с отдела за цените се разрешават и някои финансови и стопански въпроси, даващи отражение върху цените. Поради това, за да се постигне единоначалие и съгласуваност, на Дирекцията на цените трябва да се даде правото единствено тя да определя цените на всички стоки и услуги, цените на ж. п. и автомобилния транспорт, размерите на печалбите и комисионите, както и да дава мнение по

всички въпроси, засягащи размерите на митата, акцизите, надниците и други, които влияят върху цените, обаче се разрешават от други ведомства.

Това обстоятелство пък, че Дирекция на цените ще засяга работата и стопанския интерес на няколко министерства, налага, шото тя да не бъде причислена към някое отделно министерство, а да бъде подчинена пряко на Министерския съвет, като се причисли към Върховния стопански съвет.

На Дирекцията на цените с настоящия законопроект се отнежда не само власт и отговорност, но и един голям организационен апарат, който ще й даде възможност да се справи успешно с тежките и сериозни проблеми, които образуването на цените поставят все по-остро и по-настоятелно за разрешаване пред държавната власт.

Като излагам изкратко на просветеното ви внимание мотивите на по-главните постановления на законопроекта за Дирекция на цените, аз ви моля, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 31 януари 1947 г.

Министър, председател на Върховния стопански съвет:
Генерал-лейтенант: Д. Терпешев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за Дирекция на цените

Чл. 1. Учредява се Дирекция на цените при Върховния стопански съвет.

Чл. 2. Дирекцията на цените по отношение на стоките и услугите, поставени под режим на цените:

а) определя цените на стоки и материали, произведени у нас или внесени от чужбина, предназначени за консумация, за преработване или за износ;

б) определя цените на занаятчийските услуги и произведения;

в) определя размера на печалбите и комисионите в индустрията, търговията, посредничеството и възнагражденията за преработка на чужда сметка (иншлеми);

г) определя цените на железопътния, автомобилния, водния, въздушния, коларския и други видове товарни и пътнически превози. Никое лице и учреждение от друго ведомство не може да определя цени, печалби и възнаграждения.

Чл. 3. Дирекцията на цените:

а) дава мнение за съгласуване размерите на надниците, заплатите, възнагражденията, хонорарите и други с ценовата политика на правителството;

б) дава мнение за съгласуване размерите на данъците, берите, таксите и др. с оглед на ценообразуването;

в) дава мнение по определяне размера на камбиалните курсове и лихвените проценти;

г) дава мнение по изготвянето на производствените норми, норми на фирми и рандемени в производството и търговията.

Чл. 4. Дирекцията на цените управлява Изравнителния фонд на цените.

Чл. 5. Цените на особено важни от общо стопанско значение стоки и услуги се определят от Министерския съвет, по доклад на председателя на Върховния стопански съвет. Списъкът на тези стоки и услуги се определя от Министерския съвет.

Чл. 6. Разпореденията на дирекцията на цените, влизащи в обсега на поставените й задачи, са задължителни за всички учреждения, предприятия и лица.

Чл. 7. Всички законопроекти, наредби, заповеди и други разпоредения, засягащи размерите на надниците, заплатите, хонорарите, данъците, берите, таксите и други такива, които се отразяват на цените, се изпращат предварително от съответните министри на Дирекцията на цените за мнение и съгласуване с ценовата политика на правителството, преди да бъдат внесени в Министерския съвет или преди да бъдат поставени в действие, ако се касае за административни разпоредения.

Чл. 8. Всички лица, учреждения, предприятия и организации са длъжни да дават на Дирекцията на цените, на нейните органи и на упълномощените от нея лица всякакви сведения, които са необходими за изпълнението на възложената им работа.

Чл. 9. Дирекцията на цените се ръководи от директор, който се назначава с указ, по решение на Министерския съвет, взето по предложение на председателя на Върховния стопански съвет. Останалите служители при дирекцията се назначават от председателя на Върховния стопански съвет.

Чл. 10. Председателят на Върховния стопански съвет придобива и всички права, предвидени за министъра на търговията и продоволствието по наредбата-закон за снабдяването и цените относно определянето на цените, печалбите и възнагражденията.

Чл. 11. Комисариите по снабдяването и разпределението са органи на Дирекцията на цените, в кръга на нейните задачи. Комисариите по снабдяването и разпределението, които работят като органи на Дирекцията на цените, имат за задачи:

а) да определят местните цени на ония стоки и услуги, за които са им делегирани права от Дирекцията на цените.

Чл. 12. Контролът по цените се упражнява по начина и от органите, посочени в членове 10 и 11 на наредбата-закон за снабдяването и цените.

Чл. 13. Правилниците за приложението на този закон се изготвят от Дирекцията на цените и се одобряват от Министерския съвет по доклад на председателя на Върховния стопански съвет. Те влизат в сила след обнародването им в „Държавен вестник“.

Чл. 14. Всички служби в разните ведомства, които се занимават с определяне на цени, се закриват по решение на Министерския съвет.

Службата по Изравнителния фонд се прехвърля към Дирекцията на цените.

Чл. 15. Който не изпълни разпоредбата на чл. 8, откаже или отклони да се извърши проверка на производствения процес или на данните по счетоводството на предприятието, или даде неверни сведения с цел да попречи на органите по цените да изпълняват добросъвестно работата си, се наказва по чл. 30 от наредбата-закон за съдебната и пените.

Чл. 16. Настоящият закон влиза в сила от дана на обнародването му в „Държавен вестник“ и отменя всички законоположения, които му противоречат.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Тодор Тихолов.

Тодор Тихолов (с): (От трибуната) Г-да народни представители! Въпреки че законопроекът е съвършено ясен, ще ми позволите да кажа само няколко думи и да направя известни предложения за корекции в някои негови постановления.

Целта на вносителите на законопроекта, председателя на Върховния стопански съвет г-н Теофанов, е да се образува една Дирекция на цените. Безспорно това е една реформа, която е не само навременна, но с която, по моя преценка, се е и малко закъсняло.

Няма спор, уважаеми народни представители и представители, че досега имаше известна разхвърляност в тази материя. Освен службата за определяне на цените при Министерството на търговията, с определяне на цени се занимаваше и Министерският съвет по доклад на директора на „Храноизноса“ за някои зърнени произведения. С определяне на цени се занимаваше и Министерството на железниците, що се отнася до определяне цените на билетите, на транспорта и пр. А с определяне на цени се занимаваше и автомобилната дирекция, що се отнася до цените за автомобилния превоз и пр. и пр.

Тази Дирекция на цените, която сега се учредява, безспорно се цели тази служба да се постави в един ръце, да се концентрира в едно учреждение, което да определя цените на всички стоки за вътрешна консумация, на всички стоки, които от вън ще се внасят, на всички материали, които от вън ще се внасят за преработване, на всички занаятчийски услуги; тази дирекция ще определя печалбите на всички индустриални, на всички търговски предприятия и т. н. и т. н. Съвършено навременно е, следователно, а както казах и малко, сме закъснели, цялата тази служба да се концентрира в една дирекция, която да провежда ценовата политика на отечественофронтовското правителство.

Според законопроекта, същата дирекция ще дава и мнения относно определяне размера на заплатите, на възнагражденията, на всякакви хонорари, на данъци, на такси, на берии и пр. и пр., доколкото пряко или косвено те влияят върху отделните цени. И понеже тази дирекция борави с цени на стоки, услуги, служби и пр., за всякакви отделни министерства, според законопроекта, определено е тя да бъде учредена при Върховния стопански съвет. Аз мисля, че би било по-удобно, тя да бъде при Министерския съвет, точно така, както е бил първоначалният проект на г-н председателя на Върховния стопански съвет. Защо? По моя преценка, това ще бъде по-удобно, защото Върховният стопански съвет се занимава повече с контролна работа. Върховният стопански съвет е едно учреждение, което се занимава повече с контролни задачи, но не и с оперативни задачи, каквито в случая се възлагат на Дирекцията на цените.

Понеже в чл. 4 на законопроекта е казано, че Дирекцията на цените управлява Изравнителния фонд, което значи, че Изравнителният фонд минава под ведомството на Дирекцията на цените, би трябвало, по моя преценка, да се каже изрично, че Дирекцията на цените управлява Изравнителния фонд на цените и личният състав и всички решителни пособия на службите при същия преминават към Дирекцията на цените. По такъв начин цялата служба, която сега е към Министерството на търговията, ще премине с целия си персонал, с всичките си веществени пособия и пр. към Дирекцията на цените.

В законопроекта е казано, че начело на Дирекцията на цените отой един директор, който по представление на председателя на Върховния стопански съвет се назначава от Министерския съвет. По наша преценка, г-да народни представители и представители, това не е по силите на едно лице. Би трябвало да се възложи тая работа на една дирекция от трима души — един главен директор и двама помощници или един директор и поне двама негови съветници, специалисти — защото огромната задача, която се възлага на Дирекцията на цените, не е по силите на едно лице. Вие, г-да народни представители и народни представители, сте чели законопроекта и виждам сте се убедили в това. Касие се за една огромна материя, за една служба, която засяга изцяло стопанския живот във всичките му проявления. И ако само едно лице застане начело на тая дирекция, не ще бъде по неговите сили да изпълни задачите си така, както законът му я възлага. Би трябвало, по моя преценка, да се поставят начело на дирекцията поне три лица — както казах, един главен директор и двама помощници директори, или един директор и двама съветници, но във всеки случай специалисти, добре подготвени хора, квалифицирани — които да изпълнят възложената им задача така, както законът предвижда.

Г-да народни представители и представители! Без да говоря повече, аз считам, че Дирекцията на цените ще бъде в основата на бъдещото дирижирано стопанство на отечественофронтовското правителство, че тая дирекция ще подпомогне до максимум новия двегодишен стопански план, който в скоро време — утре, друг ден — ще бъде гласуван от Великото народно събрание. Тая дирекция безспорно ще изиграе своята роля при условия, че в нея влязат добре подготвени хора, специалисти, квалифицирани работници. При една добре организирана тя действително ще оправдае надеждите на нас и на цялото общество.

Аз заявявам от името на нашата парламентарна група, че ние ще гласуваме по принципи законопроекта, като в комисията ще по-

искаме да бъдат направени някои изменения в него, с оглед по-добрата организация на тая дирекция. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Дичо Тодоров.

Дичо Тодоров (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Предложеният законопроект представява доста голям интерес и аз трябва да изкажа съжалението си, че той се поставя на дневен ред в един момент, когато народното представителство е доста изморено

От мнозинството: Не сме изморени.

Дичо Тодоров (ЗНП): . . . и като че ли не сме имали възможност да направим една подробна и по-обективна критика на този законопроект.

Вярно е, че законопроекът е доста изчерпателен, но в чл. 2, буква „а“, се казва, малко общо, следното: „определя цените на стоки и материали, произведени у нас или внесени от чужбина, предназначени за консумация, за преработване или за износ“. Аз смятам, че тук трябва да се по-конкретно да се въвеждат и ония артикули, които са обект на нашето земеделско производство, трябва да се говори специално за цените на земеделските произведения. Вярно е, че това се разбира, но, както казах и преди малко, това понятие е общо изразено, не може от него добре да се разбере това, което аз искам да изтъкна. И по-голям въпрос в България от въпроса за определяне цените на земеделските произведения, които сигурно ще бъде обект на този законопроект, аз мисля, че няма.

Още при започване на войната, която завърши, фашистките режими, които управляваха през него време, обърнаха доста сериозно внимание върху производството на земеделски произведения, обаче и тогава — без достатъчен интерес към цените на земеделските произведения. Аз мисля, че на този тъй важен проблем за българското село ще трябва да се отдели по-голямо внимание, да се направи нещо по-съществено, което да ориентира навреме нашите земеделски производители да знаят, когато предстои сеитба, какво та ще очакват от това, което ще хвърлят в земята. Не бива цените на земеделските произведения да бъдат определяни, както беше досега: тогава когато вече околийските агрономи ще дадат доклад до съответното място какви са изгледите за реколтата, чак тогава да се замисли правителството за определяне цените на земеделските произведения.

Яни Янев (з): Както ги определяше Никола Захариев.

Дичо Тодоров (ЗНП): Аз тъкмо това казах, че не трябва да се върви по този път.

Яни Янев (з): Тогава Вие постоянно бихте с него.

Дичо Тодоров (ЗНП): Тъкмо този път и тази практика трябва да се изостави, защото тази практика не дава добри резултати.

Въпросът за цените на земеделските произведения доглася всецяло интереса на българския производител. Винаги, когато българските селяни ще подготвят своите ниви, когато ще подготвят своята оран, тях ги интересува и тормози въпросът за цените, каква цена ще добият, какво ще получат срещу труда, който те ще вложат в обработката на земята.

Аз не искам да се впускам в подробности и да отговарям на г-н Яни Янев, защото нямам ни най-малко дял в провеждането на фашистката политика тогава. Но това беше един очевиден дефект, който и сега още стои неотстранен.

Не бива една демократична власт, каквато всички вие претендирате, че днес има в България, да върви по същия път, по който вървяха фашистките режими. Ако Народното събрание отдели едно по-сериозно внимание по този въпрос, аз смятам, че и българското село ще бъде обнадено, ще разбере, че действително е частичка една промяна в провеждането на стопанската политика в тази страна.

Необходимо е, когато този законопроект ще отиде в комисията, да се постави в този пункт „а“ на чл. 2 специален текст за цената на земеделските произведения, изчерпателно това понятие да се определи, да се знае, че тази Дирекция на цените ще обгръща и определя цените на земеделските произведения. Даже трябва да се създаде и специален член, от който да се вижда, че цените на земеделските произведения ще бъдат определени не когато ще наближи грибирането на реколтата, а още преди да бъде хвърлено семеното в земята, за да може всеки селянин да прави предварително своята kalkulация какво той ще очаква да получи. Навистина не може да се знае какво ще получи земеделецът-стопанин от това, което той е хвърлил в земята, а зависи от посевите и от климатическите условия.

Пеко Таков (к): Тогава как ще се определят цените?

Дичо Тодоров (ЗНП): Приблизително може това да стане, отколкото да чака тези две неизвестности да му гарантират неговото препитание и неговия поминък. Това е един важен въпрос. Селяните винаги това ги най-много тормози: че когато приближават дните за подготвянето на почвата за посев, за хвърляне семеното в земята, на тях е неизвестно какво ще получат.

Конкретно, от името на парламентарната група на Земеделския съюз аз предлагам, когато тази дирекция ще се учреди, да има една ясна представа за цените на земеделските произведения. И ако за законопроектът действително може да бъде дадена една таква редакция, която да изчерпва този въпрос основно и който да приложи досегашната практика, която се следваше, ние ще гласуваме за него. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата председателстват на Върховния стопански съвет г-н Добри Терпешев.

Добри Терпешев (к): Г-да народни представители и представители на Правителството, вярно на своята декларация, че при сегашния етап на развитието на нашата икономика, то се обръща с много към стопанските въпроси, в редицата стопански въпроси, които имат постоянно пред нас, представя на вашето сериозно внимание и този много важен стопански въпрос — въпросът за цените.

В нашата практика от две години и половина насам ние се убедихме от нашия собствен опит, а ние от живота още по-добре сте се убедили, че ценовата политика се явява възлов момент в развитието на нашето стопанство. Всички, които произвеждат, се интересуват как ще продадат. Не е толкова трудно да произведеш, а по-трудно се явява, при сегашния стоков начин на производство, как именно ще добиеш цени, за да получиш необходимото възмездие, както се казва, да получиш възнаграждение за своя труд, да получиш равен продукт, необходим за възстановяване на твоите стопански и на твоите лични сили.

Досегашните правителства очевидно не са обръщали внимание както въобще на нашето стопанство, така и на въпросите, свързани с развитието на нашето стопанство. И затова ние сварихме такъв един хаос при образуването не, но при определянето на цените. Не е имало една служба, която специално да се занимава, да изучава образуването на цените за различните стоки, за различните браншове, за свързаните с тях размяна, услуги, печалби и пр. Всяко ведомство, изхождайки от свои ведомствени интереси, предлага цени из тия стоки, които се произвеждат по неговото ведомство. Независимо от това какво отражение тези цени ще окажат върху стоките по друго ведомство. Примерно Министерството на търговията понякога се занимава с търговията и то трябва да се интересува от печалбите на търговците и от ония стоки, които то позволява да излязат на пазара или да се внесат, но него не го особено интересуват цените на земеделските стоки. Министерството на земеделието има такава служба, която определя цените на известни земеделски стоки. То също така изхожда от свои ведомствени интереси, също така се стреми да даде цена на една или друга земеделска стока, която нашият земеделски стопанин изнася на пазара, без да се съобразява какво отражение ще даде това върху останалите стоки, които се внасят или изнасят, какво отражение ще даде върху заплатите на селските, на индустриалните работници, върху заплатите на служащите, върху нашата финансова политика, върху нашата монета и пр. и пр. И затова ние виждаме, досега се е вървяло по този път: определи се една цена, която се мъчи да догони другите цени, но тя по отношение на известни стоки надхвърля другите цени, или се мъчи да ги догони и така върви веригата, без да може да се установи една правилна ценова политика, която действително да регулира цените, така че да се получи едно справедливо разпределение на доходите на хората, било в заплати, било в печалби, комисии, или услуги, или било в добив на продукти за стопанството или за семейството.

Тази разпокъсаност и тази отделна заинтересованост не можеха повече да се търпят от нашият правителство, особено когато ние искаме да внесем плановост в нашия стопански живот, когато ние искаме да дадем възможност на всички хора да знаят наистина какво те ще работят и какво те ще получат, за да могат действително да бъдат сигурни за утрешния ден.

Старият начин на търгуване, старият начин на размяна на производство беше либералният, либералистичният, и пропадна. Фашисткия начин на дирижиране тоже пропадна. У нас се създава нов метод на плановост, на планиране, за да може да се избягват известни стопански кризи, за да може да се избягват ненужни прехосвания на нашия труд, да не се работи това, което е ненужно, да не се изработва повече, отколкото трябва, а да се произвежда това, което е нужно, толкова и такова качество, каквото трябва.

За да може именно нашият план да бъде проведен, трябва да има и специална ценова политика, която да бъде във връзка с нашата стопанска планова дейност. Не можеш да провеждаш такава ценова политика без плановост, не можеш да провеждаш планово стопанство, без да е свързано, без да имаш под ръка цените. Представите си сега такава положение. Ние запланираме такава и такава строителство. За тези обекти, които ние ще строим, трябва толкова желязо, толкова цимент, толкова тухли, толкова керемиди, толкова работна ръка, инженери и др. Ние смятаме, че едно здание трябва да ни излезе за три милиона лева и сме преценили строителен материал толкова, гредя толкова, желязо толкова, цимент толкова, работна ръка толкова. Всичко това трябва да бъде съгласувано, за да може в края на краищата като възложим на един строител за толкова пари да ни построи тази сграда, сметката да ни излезе точно според плана, ни повече ни по-малко. Ако ние изпуснем цената на строителния материал, нарушава се вече плановостта; ако ние изпуснем цената на житото, което смятаме да дадем като хляб на нашия работник, нарушава се заплатата на нашия работник; ако увеличим цената за обущари или на инструментите, също така се нарушава заплатата и трябва да търсим ново равновесие. Това съвсем не обръща нашия план. Няма да ви отнемам повече времето. Вие сте достатъчно убедени в необходимостта от централизирането на тази служба в един такъв институт, в който трябва да привлечем наистина специалисти, но не специалисти такива, които стоят във въздуха някъде и от там определят цените, а такива специалисти, които имат връзки със самия живот, където трябва постоянно кръв да се презалява и надолу. Такива специалисти ги има във всички ведомства: и в Министерството на железниците, където се урежда въпросът с транспорта, и в Дирекцията на автомобилните съобщения, и в Министерството на търговията, външна и вътрешна, в Министерството на земеделието, в Министерството на финансите и пр. Тези хора, които

непосредствено работят, самият Съюз на индустриалците, самите занаятчии, които непосредствено произвеждат, самото предприятие, където се създава стойността, където именно се образува цената, самите хора там трябва да ни кажат какви материали имат, колко материал отива за тази вещ, какво коштува този материал, колко разходи отиват за въглища, за електричество, какъв срок трябва, колко струва метър стока или килограм сол, изкарана от морето и пр. Тъй че този институт ще разполага с всички тези хора в производството. Затова в чл. 8 ми се струва се казва, че всички такива служби са длъжни да дават съдействия. Ние ще искаме техните мнения и ще ги туряме на преценка, ще ги сравняваме с другите мнения, самите ние ще проверяваме този институт. По такъв начин ще се добие една действително справедлива цена, ще се добие една комбинация на действително справедливи цени за всички предмети, услуги и пр., и ще може да се движи целият фронт на цените, така че ако трябва да се увеличи или намали цената на някоя стока, да се знае на коя именно стока трябва да се увеличи или намали цената. Но това да не става неорганизирано, безпланово, несистемно, а да става с оглед да се увеличи производството и благосъстоянието на народа.

Тук има такова възражение от първия оратор. Той е съгласен, че трябва да има такава дирекция, но тя да бъде към Министерския съвет, а не към Върховния стопански съвет. Защото Върховният стопански съвет се занимава с друга работа, планира, контролира, координира и съгласува стопанските дейности на разните стопански ведомства, а не да определя цени и норми. Да, точно заради това, защото Върховният стопански съвет не е оперативен орган, а е орган на правителството, един такъв, бих казал, помощен орган на правителството, затова се прие, тази дирекция да бъде при правителството. Но трябва един министър от правителството да завежда тази дирекция, да контролира този институт. Министерският съвет се спри, че такъв министър може да бъде председателят на Върховния стопански съвет, който и без това се занимава с всички стопански въпроси и е необходимо цените да бъдат контролирани от него. Затова приехме така да бъде. Иначе аз бих ви почерпил всички, ако ме освободите от тази дирекция. Защото това ще бъде такава голяма беля, но Министерският съвет с това не се съгласи. Утре може да бъде друг председател на Върховния стопански съвет, но понеже аз съм сега, да не мисли някой, че искам дирекцията да бъде при мене.

Дирекцията е отделна от Върховния стопански съвет. Аз искам това да се разбере от народните представители. Дирекцията не е един сектор при Върховния стопански съвет. Дирекцията е едно самостоятелно учреждение, но тя поддържа връзка с Министерския съвет посредством председателя на Върховния стопански съвет. Това е сега фактическото положение. Върховният стопански съвет си има други сектори: индустрия, земеделие, електрификация, които планира и пр. Те нямат нищо общо с Дирекцията на цените и дирекцията няма нищо общо с тях. Дирекцията е самостоятелно учреждение, институт, който се занимава изключително със своята специалност. Връзката тук е само, че председателят на Върховния стопански съвет свързва тази дейност, като докладва в Министерския съвет, и Министерският съвет взема решения по тези въпроси, които тук аз разработих.

Вторият въпрос е да бъде ли един директор или да бъде главен директор и двама поддиректори, помощници директори. По този въпрос също така ние мислихме. Имаше такова мнение и у нас, но ние сметнахме дирекцията да бъде само с главен директор. Освен това много се бояхме да правим бюрократическото учреждение с много директори. Ние искаме да има един директор, той да бъде отговорен. А що се отнася до това, да има помощници, разбира се, той може да има двама съветници и не само двама, а всички тези, които ще бъдат в това учреждение, в този институт, ще бъдат негови помощници. Той, разбира се, може да има двама помощници като референти-специалисти за разни по-специални области, но не поддиректори. В цята такава неща няма. Той ще бъде сигурно предложен на вас и ще си кажете думата. Ние предлагаме един съветник, един юрисконсулт и един директор — трима души, които ще образуват ръководство за съвещание. Тъй че, по този въпрос смятам, че можем така да се договорим с вас.

Що се отнася до другото предложение, в чл. 2 да се прибави и за цените на земеделските стоки, ако това не се разбира, за яснота можем да го прибавим, и свършено правилно е — понеже нашата страна е земеделска — ние, дирекцията да се занимава и с цените на земеделските стоки. Ние се занимаваме и ще се занимаваме. Правилно е и добре би било дирекцията предварително да определя цените, които земеделските стопани да знаят за дадена реколта, при такова количество и такова качество, какво биха получили на пазара. Това безспорно може и ние трябва да се стремим към него. Това значи планово стопанство. При планово стопанство, макар и не абсолютно, могат и трябва да се предвидят такива неща. Ето например сега ние трябва да засеем цвекло за захар, но стопаните искат да знаят каква цена ще има цвеклото в бъдеще, да бъдат сигурни и да знаят колко декара ще трябва да засеят. Ето искат да сеят тютюн. Те искат също да знаят, макар че за тютюна е трудно, каква ще бъде цената. Също и за някоя земеделска производения, каквато е например сусамът или пък да жемем конопът, който сега се чудим откъде да внесем, за да изтъчем здрави човали и въжета, защото ние знаем, че сега като вържем с въже магарето, то избива, къса въжето. Такива въжета не желаем да произвеждаме. Значи, всичко това дирекцията ще има пред вид, то влиза в нашата стопанска политика и ние ще се стремим и с помощта на всички действащи и общественици, които ще ни критикуват, които ще ни подпомагат, действително да проведем една правилна ценова политика, която да даде правилно отражение за нашето стопанско развитие и заботата за нашите селски и работнически маси, на нашата родина.

Аз предлагам законопроектът да бъде гласуван и ако в комисията някой смята да направи някоя разумна прибавка, тя ще се приеме. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към гласуване. Ония г-да народни представители, които са съгласни да се приеме на първо четене, по принцип, законопроектът за Дирекцията на цените, така както се прочете от г-н секретаря, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред:

Първо четене на законопроект за закриване на Погасителната каса, учредена с наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Илия Радков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за закриване на Погасителната каса, учреден с наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита.

Г-жи и г-да народни представители! Безспорни са заслугите на Погасителната каса, чрез конвертирането в нея на дълговете на повече от 250.000 български земеделски стопани и занаятчии, затруднени от широко разразилата се след 1930 година стопанска криза. Конвертираните дългове са били над 6.000.000.000 лв.

Факт е обаче, че не всички длъжници, които Погасителната каса подпомогна, са се отнесли спрямо задълженията си към последната тъй, както законът е предвидял. От всичко над 180.000 длъжници към настоящия момент, повече от 80.000 са допуснали сметките им да станат съдебни, а тенденцията е, това число да нараства все повече и повече. Стимулирани, може би, от скритата надежда за окончателно опрощаване на дълговете им, а главно поради откъснатостта на Погасителната каса от самите длъжници, последните постепенно и упорито изоставят плащането на дълговете си към касата. Интересно е да се отбележи, че това правят дори и длъжниците с малки задължения, за което красноречиво свидетелствува фактът, че от всичко 180.000 настоящи длъжници към касата, повече от 100.000 от тях са с дългове между 2.000 и 10.000 лв. Въпреки значителното парично улесняване на длъжниците, дължащо се на конюнктурните промени в нашия стопански живот, тия длъжници упорито продължават да се въздържат от плащането на незначителните си дългове.

На това състояние трябва да се тури край. Като първа мярка в това направление е предлаганият законопроект за закриване на самата Погасителна каса, като отделно учреждение и прехвърляне на функциите ѝ върху Българската земеделска и кооперативна банка. Чрез своите клонове последната ще влезе в пряк контакт с длъжниците и ще упражни всички разполагаеми средства, за да промени поведението им спрямо задълженията, които имат към Погасителната каса. А за да се осигури в това направление активността на самата банка, възлага се на същата да проведе кампанията със свой персонал, а едновременно с това, тя се прави и заинтересована в събирането, тъй като от него зависи по-скорошното или по-отдалеченото покриване на нейното вземане, което надхвърля 2 милиарда лева.

С цел да се насърчат и улеснят длъжниците към касата в изплащане на дълговете си, с законопроекта се открива възможност на същите да изплащат дълговете си с облигации от заема на свободата. Със сумите, които ще получат при тиражирането на тия облигации, ще се покриват задълженията на касата към банката и другите нейни кредитори.

Също така с цел да се насърчат вноските в пари, в законопроекта се предвижда опрощаване на лихвите върху зрякълелите вноски, ако последните бъдат изплатени до 30 юни 1947 година, както и намаляване с 10% на всички предплатени до същата дата вноски с ненастъпили падежи.

Моля ви, г-да народни представители, да одобрите и гласувате този законопроект.

Гр. София, 8 януари 1947 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Из. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за закриване на Погасителната каса, учредена с наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита

Чл. 1. Погасителната каса, учредена с чл. 20 от наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, се закрива от 31 март 1947 г. и нейните функции се възлагат на Българската земеделска и кооперативна банка.

Чл. 2. Функциите на управителния съвет на Погасителната каса се поемат от управителния съвет на Българската земеделска и кооперативна банка.

Чл. 3. Вземанията на Б. з. к. банка в облигации и свидетелства, издадени от Погасителната каса, както и заварените с настоящия закон облигации, приети от банката за погасяване задълженията към нея на затруднени кооперативни сдружения, съгласно 6. постановление на Министерския съвет, от 8 юли 1944 г., се превръщат по номиналната им стойност в задължение по сметка, носеща 3% проста лихва, начинаей от 15 април 1947 г.

Чл. 4. Вземанията на кооперативните сдружения в облигации и свидетелства, издадени от Погасителната каса, до размера им по балансите на кооперативните сдружения към 31. XII. 1946 г., взети в размер 70% от номиналната им стойност, се превръщат в задължение по сметка, носеща 3% проста лихва, начинаей от 15 април 1947 г.

Чл. 5. Преустановява се издаването на облигации на Българската земеделска и кооперативна банка и на кооперативните сдружения. С вземанията на същите, които ще се укажат допълнително, ще се заверяват сметките им по реда на членове 3 и 4.

Чл. 6. При Българската земеделска и кооперативна банка се открива сметка на името на Главната дирекция на държавните дългове, в която се вписват всички приходи по наредба-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита и по настоящия закон. Приходите по тази сметка служат за покриване на задълженията към кредиторите. Разпоредител със сметката е министърът на финансите.

Чл. 7. Длъжниците към Погасителната каса, които изплатят в пари до 30 юни 1947 година зрякълелите си вноски, се освобождават от лихвите върху същите за просрочено време, а предплатените в пари до същата дата вноски с ненастъпили падежи се събират с 10% намаляване, като лихвите им се пресмятат само до 30 юни 1947 година.

Чл. 8. До 30 април всяка година управителният съвет на Б. з. к. банка представя за одобрение на министъра на финансите доклад за изправеността през предшестващата година и за положението на сметките ѝ.

Чл. 9. Всички разпоредения на наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, които не са в противоречие с настоящия закон, остават в сила.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Дичо Тодоров.

Дичо Тодоров (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! От тук предлаганият законопроект за закриване на Погасителната каса, от начина, по който ние ще го разгледаме тук, и от поправките, които ще станат в комисията на второ четене, ще зависи до голяма степен дали този въпрос ще бъде разрешен окончателно, дали този законопроект ще придобие вече формата на една окончателна мярка, на една реформа, бих казал, която да сваля от сцената веднаж за винаги този въпрос, или той ще остане и бъдеще пак като една проблема, както е била ред години до сега.

Вие всички знаете, че задълженията, които има да плащат българските селяни, занаятчиите и работниците, имат за първоизточник една голяма стопанска криза, която воли своето начало още от 1929 г., когато стана повсеместно измръзване на земеделските произведения. Впоследствие правителствата, които дойдоха в България на власт, се помъчиха да направят нещо, за да могат да разрешат поставения от времето въпрос, обаче всичко се оказа, като един временен палиатив, който не дадоха резултат. Така, за първ път се създаде закон през времето на блоковата власт, който създаваше възможност за някакви облекчения, но длъжниците разбраха, че тия облекчения не са от такова естество, че да могат да подпомогнат ония, които са изпаднали в материално затруднение. Впоследствие, след 19 май 1934 г. правителството на Кимон Георгиев се опита чрез една наредба-закон да доукусири, бих казал първоначалния текот на закона за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита, обаче и това пак не можа да доведе до едно окончателно разрешение на този проблем. И самият факт, че толкова години след като тази наредба-закон е била в сила, все още има длъжници, които са в невъзможност да платят своите задължения и министърът на финансите предлага настоящия законопроект, е красноречиво доказателство, че действително този проблем и до днес съществува.

Без да се впускам в по-голяма предистория по този въпрос, ще премина направо към същността на един член, който най-много интересува българския народ. И да ви кажа право, всички ония, които имат задължения към Погасителната каса, без да знаят точно текста на законопроекта, предполагат, че правителството на Отечествения фронт най-после вече иска да сваля от сцената този въпрос. И да не на много места се прави елюзия, че се говори вече за едно заличаване на задълженията, за едно закриване на сметки. Това обаче е от самия законопроект не се вижда. И аз смятам, че не е това целта на самия законопроект. Целта на законопроекта е да може да се даде възможност на ония, които все пак искат да бъдат честни платци, да намерят възможност да се издължат към държавата и да бъдат редовни платци към ония, които са им дали средства, за да си услужат за поддържане на своите стопанства.

В мотивите към законопроекта е казано, че за да бъдат облекчени на длъжниците им се дава възможност да платят задълженията си с облигации от заема на свободата. Както знаете, преди няколко дни мина един закон, с който се даде възможност на длъжниците да си служат с облигации по заема на свободата, за да плащат пред Погасителната каса.

В чл. 7 на законопроекта се казва, че ония от длъжниците, които ще искат да изплатят своите вноски до 30 юни 1947 г. и то в пари, ще получат едно облекчение, като им се заличат всички лихви, които дължат по просрочените анюитети.

Аз искам да обърна внимание, г-да народни представители, върху датата 30 юни 1947 г. Вие всички знаете, че 30 юни е време, през което най-малко може да се намерят пари в селяните и в работниците, тъй и в занаятчиите. Това е най-мрътният сезон и най-голямо безпаричие тогава има всред народа в този работен сезон селяните са обременени и с други разходи. Те търсят средства да могат да прекопят своите посеви и имат голяма нужда тогава от пари за други свои цели. Ако ние искаме от този да ги принудим да бъдат редовни, да могат да получат облекчение, съвсем не можем да ги подпомогнем с този законопроект. Ще трябва законопроектът в този пункт по отношение на датата — и аз моля г-н министърът на финансите да се съгласи — да се замени, като възприемем една по-късна дата например, 15 октомври 1947 г., когато се предполага, че действително в селяните могат да се намерят пари, за да се възползват от облекчението на закона.

Освен това да не се прави това ограничение и да се иска непременно да бъдат платени закъснелите вноски в пари, а да се даде възможност на длъжниците да ги платят пак с облигации от заема на свободата.

Ако тия подобрения станат в чл. 7, аз мисля, че законопроекът действително ще бъде приемлив, народът ще го посрещне с облекчение и ще има много длъжници, които ще се възползват от тия възможности, ще се постараят да подредят своите сметки и ще намерят пари, за да изплатят своите закъснели вноски.

Без да се впускам в по-големи подробности, аз заявявам от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз, че ние ще гласуваме този законопроект, ако разбъра се, в него станат тия приемливи поправки от Народното събрание и от министъра на финансите.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Тодор Тихолов.

Тодор Тихолов (с): (От трибуната) Г-да народни представители и представители! И аз ще бъда съвършено кратък, поради напредналото време и поради яснотата на въпроса, който е сложен на разглеждане.

Г-н министърът на финансите с този законопроект иска да бъде върната Погасителната каса, учредена с наредбата-закон за облекчение на длъжниците и за заздравяване на кредита, като функциите на Погасителната каса бъдат прехвърлени върху Земеделската банка. Съображения: в Погасителната каса навремето си влязоха около 250.000 длъжници. От тях досега кръгло около 70.000 са уредили своите задължения. Останали са открити сметките на около 180.000 длъжници, от които около 80.000 вече са съдебни. Според мотивите на законопроекта тенденцията е тези съдебни сметки да се увеличават. Причини: главно за това, че е имало зловередна агитация да не се плащат задълженията, защото ще бъдат опростени.

Един от опозицията: От кого е правена тази агитация?

Тодор Тихолов (с): Аз не казвам от кого е тази агитация, но във всеки случай има едно убеждение в длъжниците да не плащат, защото те им бъдат опростени задълженията. Самият факт, че от тия 180.000 длъжници около 70.000 дължат са с задължения от 2.000 до 10.000 лв. — суми сравнително не големи поради обезценението на лева — говори, че има някоя причина, така да се каже, по-съществена, която кара тия длъжници или ги възпира да уредят, да изплатят своите задължения. Това — от една страна. От друга страна, понеже Погасителната каса е в София и понеже се предполага, че Земеделската банка чрез своите органи, чрез своите агенции, чрез своите агенции, клонове и пр. по места ще може да вземе в контакт с масата длъжници, това е едно от съображенията, за да бъде върната Погасителната каса като учреждение с нейните функции да бъдат прехвърлени върху Земеделската банка.

Според нашата парламентарна група това е съвършено основателно и реформата, която се предлага с този законопроект, е напълно навременна, приемлива и нашата парламентарна група ще я гласува.

Аз бих искал точно да разбера разликата между чл. 3 и чл. 4 на законопроекта, понеже при Земеделската банка се открива една сметка на държавните дългове, всички суми тепърва ще се внасят в Земеделската банка и Земеделската банка ще плаща на този, който ще има да взема в бъдеще. Самата Земеделска банка в тия имзвания, които възлизат на около 2 милиарда лева. Нейните вземания тя ще ги погаси в размер 100%, а пък вземанията из кооперациите ще бъдат погасени в размер на 70%. Мене ми е неясно, защо се прави тази разлика между вземанията на Земеделската банка и вземанията на кооперациите, когато кооперациите понесоха известна тежест и по-рано. Известно е на всички, че стопанската криза фактически сполетя нашата страна през 1929/1930 г. През фашистко време законите, които се явиха в помощ да облекчат длъжниците, закъсняха. Първият закон за облекчаване на длъжниците носи дата, доколкото си спомням, 16 април 1932 г. Вторият закон беше от 19 април 1932 г., за земеделците, така нареченият закон за земеделския конкордат. Третият закон, който действително извърши по-съществено облекчение като рязане от задълженията по 20—30 и 40% от главницата, това беше наредбата-закон за облекчаване на длъжниците и заздравяване на кредита. Този закон излезе едва през м. август 1934 г. Кризата, както казах, се яви с своята сила през 1929/1930 г. Докато да излязат облекчителните закони, частните банки притиснаха длъжниците где с заплашване, где със същин-изпълнители и пр. и си прибраха грамадна част от вземанията. И статистиката показва, че вземанията на частните банки от кръгло 5.000.000.000 лв. спаднаха на 2.000.000.000 лв. за този период — 1929/1930 г. В същото време обаче, плащането на кредит на земеделските кооперации, популярните банки и пр. се удвоява. Това какво показва, г-да народни представители и народни представители? Че длъжниците, притиснати от частните банки, са изтеглили пари от селските кооперации, от популярните банки по градовете, вобще от кредитните кооперативни институти и са си заплащали задълженията към частните банки. Дохожда законът за облекчаване на длъжниците и заздравяване на кредита и рече задълженията: за търговците — 20%, за занаятчиите — 30% и за земеделците — 40%. Кой пострада? Пострадаха кооперациите, като понесоха, така да се каже, една голяма жертва. От техните вземания от главницата се отрязваха 20—30—40%. И които се занимават с кооперативна дейност, които са работили и работят с кредитни кооперации, популярни банки и пр. знаят, как тежко понесоха кооперациите тия жертви, как миса популярни банки, ако не бяха притиснати до стопанска дейност, бяха на фалит. Тогава те дадоха тази помощ на

народното стопанство. И сега вместо, така да се каже, да им се благодари за тази услуга, тогава направена на нашето народно стопанство, ние виждаме как с чл. 4 на нова сметка те се осетят с нови 30%. По моята преценка това е несправедливо. Нима причина да се прави разлика между вземанията на Земеделската банка и вземанията на кооперациите.

Министър д-р Иван Стефанов: Не е така!

Тодор Тихолов (с): Не е ли така? Дано съм в грешка тогава.

Министър д-р Иван Стефанов: От номиналната стойност.

Тодор Тихолов (с): От номиналната стойност? Значи в това отношение не се прави тази разлика. И това е добре. Аз съм доволен от обяснението.

По отношение облекчения. Съгласно законопроекта на кого се прави облекчение? Облекчение се прави само на тия длъжници, които са в Погасителната каса. Кой длъжници са в Погасителната каса? Те са само длъжниците по чл. 14, буква „а“. Само на тях се прави облекчение. Касата се закрива и функциите ѝ преминават към Земеделската банка. Какви са облекченията тук? Те са известни: имат право да си платят задълженията с облигации от заема на свободата; освен това имат право, ако платят в пари до 30 юни т. г. вноските си, макар и закъснели, да им бъде опростена лихвата на просрочените вноски; ако пък предплатят до 30 юни 1947 г., пак в пари непостъпили вноски, дава им се право и възможност да ги платят с 10% намаление. Значи, от главницата се режат 10% Всичко това е добре. Но спрямо кого се правят тия облекчения? Спрямо длъжниците, които са в Погасителната каса. Аз не зная дали не би било добре — това г-н министърът на финансите най-добре ще каже — да се направи с една забележка известното облекчение и на масата длъжници от другата категория по чл. 14, буква „б“, значи, които навремето не влязоха в Погасителната каса, на които се направи само известно разсрочване за 15 години и на които последният срок мисля, че беше 1945 г. Аз не зная точно какви са задълженията по чл. 14, буква „б“, колко от тях не са изплатени и пр. Зная, че там има — вярно е — и много състоятелни хора, свободни професии, обаче там има и пенсионери, там има и работници, там има и държавни служители, и общински служители и пр. и пр. И добре ще бъде, ако може с една забележка внесенят законопроект да се допълни в смисъл, че предлаганият начин за уреждане задълженията се отнася и за длъжниците по чл. 14, буква „б“, от закона за облекчаване на длъжниците и заздравяване на кредита, чийто задължения се уреждат направо с кредитора, без посредничеството на Погасителната каса.

Аз не зная, кои са съображенията вобще да бъдат изхвърлени те. Може би са съвършено основателни тези съображения. Ако ги чуя, с удоволствие бих се солидаризирал с мотивите, които ще бъдат изнесени, но по моя преценка има голямо количество длъжници, които ще останат необлекчени.

Министър Ради Найденов: Има голямо незнание.

Тодор Тихолов (с): ... които вобще не се засягат от тия облекчения. По моя преценка, няма причина да се прави тази разлика между длъжниците, които са в Погасителната каса, и длъжниците, които не са в Погасителната каса и които ще си уреждат сметката не чрез Земеделската банка, а направо с частните банки, с частните кредитори и пр.

В заключение, г-да народни представители и представители, аз считам, че отечественофронтовското правителство е внесено с този законопроект целта да даде възможност на всички добри българи, които желаят и имат възможност, да си изплатят задълженията. Дават им се облекчения значителни, уместни, навременни и пр. и те могат да уредят своите задължения.

В същия законопроект обаче има начин, с които могат да бъдат принудени всички, които не желаят доброволно да си изплатят задълженията, а имат възможност да ги изплатят, да бъдат застапени да ги изплатят. Защото има и такива, които мислят при уреждането на задълженията си, които имат към Погасителната каса и към държавата в един момент, когато левът е доста обезценен, а те при добра воля биха могли лесно да се вишат в списъците на честните платци и добрите българи в нашата страна.

От името на нашата парламентарна група заявявам, че ние ще гласуваме законопроекта, така както е предложен и внесен. (Ръкоплескания от социалдемократите)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата г-н министър на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представители! Представеният на вашето внимание законопроект има за цел да уреди по един ясен и прост начин въпроса за задълженията към Погасителната каса, като при това се премахва едно конуно при сегашните условия уреждане. Не се касае тук само да се премахне един апарат, който може да бъде заместен от друг съществуващ в настоящето време апарат. Касае се да се постави цялата работа по събирането на тези вземания на облекчени длъжници в миналото, колкото се може, по-близо до самите длъжници.

Опитът показва, че Погасителната каса не може да се справи с задачата, която ѝ беше възложена с закона за облекчаване на длъжниците и за заздравяване на кредита. Тя притоци твър е много уреждането на задълженията и впоследствие нищо не е направено, което да ускори събирането на тези задължения. А това събиране на вземанията е от голямо значение и за държавата, и за народното стопанство.

Нещо повече, след като обезпечаването на лева през време на войната и военновременната конюнктура за известни категории от населението бяха дали възможност да се натрупат парични средства, парични знаци в тези категории от населението, все пак не се получи един забележителен здвиг в резултат от работата на Погасителната каса.

Вярно е, че през последните години, през 1945 и началото на 1946 г., се забелязваха тенденции към засилване на предсрочните плащания. Тази тенденция обаче биде прекъсната от една зловредна агитация в полза на ново поставяне на проблемата за задълженията, за нови облекчения, сунгер, заличаване и т. н. Но ако в 1929/1931 г. и следващите години проблемата за дължниците се постави така остро и пред правителството и пред народното стопанство, че трябваше да се направи нещо, то тогава имаме съвсем други условия от тия, които съществуват сега. Не измръзването на посевите през една година, а острата стопанска криза, която се разрази навремето в световен мащаб, която понижи цените на земеделските произведения на едно ниво два-три пъти по-ниско от нивото преди кризата, когато земеделските производители не можеха да си покрият най-неотложните потребности с парични плащания, характеризира положението тогава. При това положение всички съществуващи задължения се оказваха твърде тежки, и във всички страни, не само в Европа, а и в Америка, се предприеха едни или други мероприятия, за да се облекчи положението на производителите.

И у нас се предприеха мерки, които бяха много недостатъчни, крайно половинчати, които по-скоро целяха да обезпечат вземанията на кредиторите, отколкото да облекчат дължниците. Сегашното положение е пряко противоположно. Ние имаме едно обезпечаване на лева пет-шест пъти. За някои продукти даже е по-голямо. Зависи до каква степен цените на произведенията на тези производители са повече или по-малко повишени от средното повишение на нивото на цените. Ако например на един производител цената на стоката му е повишена осем пъти, а сравнение с 1939 г., то реалната стойност на задължението, което той има от по-рано, се е намалила осем пъти. На друг производител цената на стоката се е повишила шест пъти; неговото задължение също така е намалено шест пъти.

Не може и дума да става за някакво заличаване на задълженията, понеже и без това те са сведени до тяхната реална стойност, до една малка част от онова, което са били по-рано. В много случаи, в десетки хиляди случаи задълженията към Погасителната каса могат да се погасят само с продажба на нищожно количество от произведенията на дължниците. Но създаде се такава психология — да не се плаща. Има маса задължения от 10—15 хиляди лева, които се дължат от хора, които са състоятелни и могат безболезнено да ги платят, но не се плащат.

С тази реформа ние целим да поставим като събирач на тези задължения онова място, което най-често влиза в допир с населението. Тази реформа именно ние се надяваме, че ще даде известен успех.

Освен това ние прибавяме някои значителни облекчения, които изтъкнах тук — те съществуваша и по-рано — за предсрочно плащане, за плащане с излезли от курса облигации по номинален курс, което е към 65—70%. Значи 30% има облекчение, щом се плаща с облигациите на Погасителната каса. Имаше ново облекчение, което се прокара преди няколко дена — това е плащането с облигации от заема на свободата, които също така може да се набавят по един курс по-малък от номиналния.

Най-сетне ние даваме тук две съществени облекчения, относно просрочените плащания, ако бъдат уредени в определен срок. Тук е казано „30 юни“. Аз съм напълно съгласен, както предложих г. Димо Тодоров, в съответната комисия да се обсъди въпросът, дали може да се отсрочи с няколко месеца тази дата, за да се създадат удобства за селяните-производители. Аз смятам, че е напълно достатъчно да се постави „1 септември“ за таква дата, но за това можем да си поговорим в парламентарната комисия. Значи просрочените вноски се освобождават от лихвите за просроченото време, а онези, които платят в пари предсрочно своето задължение, те получават отбив от 10%.

Това са нови облекчения, които се прибавят към онези, които съществуваша. И аз се надявам, че ще можем посредством това приближаване на индикатора към населението, с тези облекчения, които се дават, да се ликвидира този въпрос.

Много уместен беше апелът на преждеговорившия, че трябва да се разбере, че не може един гражданин да бъде добър отечественофронтеец, добър патриот, и същевременно да не изпълнява своите задължения към държавата и народното стопанство. Аз бих прибавил към този апел: нека всеки от тия дължници си представи, какво биха казали неговите съселяни, неговите съквартирци, неговите колеги по професия, работници в предприятието или чиновници в учрежденията, гдето работи, или колеги от други професии, ако узнаят, че има в къщата си пари, десетки хиляди или стотици хиляди лева, а не си е платил своите данъци и задължения към Погасителната каса. Няма ли той да лъсне като един човек, който е вредителствувал напълно съзнателно и умишлено? Това ще бъде позор.

Затуй трябва да престанат всякакви приказки, че има пред нас някакъв проблем за дължниците. Няма такъв проблем. Съществува проблем, че действително някои граждани са изпаднали в затруднение или бедствено положение и не могат да платят. Една истинска народна власт няма да остане безучастна към съдбата на тия хора, а винаги ще ги подкрепи и ще намери възможност да ги облекчи и да ги изведе от този батак, в който са затънали по една или друга причина, пък даже и ако това е отначало по тяхна собствена грешка. Но да се говори изобщо, че може да се обсъжда

на нова сметка проблемът за дължниците, това е свършено погрешно, разбира се.

Аз се надявам, че с общи усилия в парламентарната комисия ще направим тук-таме, гдето се налага, някои поправки.

Забравих да дам обясненията, които се искаха от преждеговорившия по членове 2 и 3, за номиналната стойност. Тук не се създава никакво ново отегчаване за някого. В закона за облекчение на дължниците и за здравяването на кредита е казано, че в тези сметки на популярните банки, на кредитните кооперации минават 70% от номиналната стойност — това си остава и сега така — а на Земеделската банка остава номиналната стойност, понеже на нея оставаме заплащането на държавата и възлагаме това с една лихва от 3%, докато заемът на свободата, както знаете, дава лихва 5%. Та всичко това е съобразено. Ако се наложи, ще се даде ново изяснение на тези обстоятелства. Всичко това ще се направи още веднъж в комисията. Прочее, надявам се, че законопроектът ще бъде гласуван.

Тодор Тихолов (с): За чл. 14, буква „б“?

Министър д-р Иван Стефанов: И те са вътре, включени са.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към гласуване. Ония г-да народни представители, които са съгласни по принцип с законопроекта за закриване на Погасителната каса, учредена с наредбата-закон за облекчение на дължниците и за здравяване на кредита, моля, да вдигнат ръка. Мнозинството, Събранието приема.

Законопроектът отива в комисията.

Пристъпваме към точка дванадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за улесняване сливането на кооперативните сдружения.

Моля г-н секретаря да го прочете.

Яни Янев (з): Мотивите и текстът на законопроекта са известни. Предлагам да не се четат.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение, тъй като текстът и мотивите на законопроекта са известни, съгласно правилника, да не се четат.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(МОТИВИ)

към законопроекта за улесняване сливането на кооперативните сдружения

Г-да народни представители! По силата на сега действащия закон за кооперативните сдружения се учредиха и се учредяват множество кооперативни сдружения в страната.

В много случаи често се образуваха по две, три и повече кооперации с еднаква стопанска дейност, поради което се допусна кръстосана дейност и съперничество в работата. Всичко това създава несправедлив градеж на кооперативното движение в страната, вследствие на което, за рационализация на дейността си, кооперативните сдружения подеха идеята за обединение и сливане.

За улеснение на сливането и присъединяването на кооперативните сдружения проектът допуска това да стане по решение на управителния контролни съвети на сдружението с мнозинство 3/4 от всички членове на тези съвети.

Същата възможност се дава и на други търговски дружества, но само ако в тях участва кооперативното сдружение най-малко с 50% от капитала му.

В тия случаи сливането или присъединяването настъпва от момента на обнародването на същото без да е нужно, щото имогите на сливащите се или присъединяващи се сдружения да бъдат управлявани отделно, както това изисква чл. 90, т. 2, от закона за кооперативните сдружения.

Според проекта членовете на сливащите се сдружения или дружества, които ще станат членове на новото сдружение, ще получат дялове от последното както следва: срещу дяловете от старите кооперативни сдружения ще се издадат нови дялове равни по стойност на номиналната сума на старите дялове, а вместо дяловете или акциите на сливащите се други търговски дружества — ще се издадат нови дялове според реалната стойност на техните стари дялове или акции по оценка на Централния кооперативен съюз.

При тия сливания всичките активи и пасиви на старите сдружения ще преминат по право върху новото сдружение без да е нужно да се извършват отделни прехвърлителни сделки за всяко предприятие, имущество, вземане, право, задължение и пр.

Проектът предвижда освобождаването от заплащане на мита, данъци, такси, берии и пр. всяко прехвърляне на предприятие или недвижимо имущество от кооперативно сдружение или дружество, в което участвуват кооперации в размер най-малко 50% от капитала върху друго кооперативно сдружение.

Тия прехвърляния ще станат във връзка с проектираното групиране на кооперативните сдружения съобразно характера на тяхната дейност.

Всички разпоредби на законопроекта имат временен характер. Те ще се прилагат за сливания, които ще се извършат до 1 август 1947 година.

Като ви излагам горното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате предложението законопроект.

Гр. София, 23 януари 1947 година.

Министър на правосъдието: Р. Найденев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за улеснение сливането на кооперативни сдружения

Чл. 1. Сливането или присъединяването на кооперативни сдружения, освен по решение на общото събрание, може да стане до 1 август 1947 г. и по решение, взето в съвместно заседание на управителния и контролния съвети на всяко сдружение поотделно с мнозинство 3/4 от всичките членове на тези съвети.

Когато кооперативни сдружения участвуват в друго търговско дружество най-малко с 50% от капитала му, това последното може също да се слее или присъедини към кооперативно сдружение по решение на управителния и контролния му съвети, взето съгласно предходната алинея.

Чл. 2. Управителният и контролният съвети на новото или на присмашото кооперативно сдружение се избират с мандат до първото общо събрание, от членовете на управителните и контролните съвети на участващите в сливането или присъединяването сдружения и дружества, в съвместно заседание с обикновено мнозинство.

Така избраните управителен и контролен съвети в съвместно заседание изработват и устава, по който се управлява новото сдружение до приемането му от общото събрание или до приемането на нов устав от същото.

Чл. 3. На членовете на сливащите се или присъединяващи се сдружения, в замяна на притежаваните от тях дялове и съобразно тяхната номинална стойност, се издават нови дялове.

Издадените нови дялове се освобождават от гербов налог.

Чл. 4. Сливането или присъединяването трябва да се заяви в надлежния областен съд, за да бъде регистрирано и обнародвано.

Регистрацията се извършва въз основа на протоколите за взетите решения по чл. 1, без да се изисква представянето на бирническо удостоверение по чл. 108 от закона за събиране на преките данъци.

Сливането се счита станало от деня на обнародването. В тия случаи чл. 90, т. 2, от закона за кооперативните сдружения не се прилага.

Чл. 5. От момента на сливането, новото или приемащото кооперативно сдружение посма по право актива и пасива на участващите в него сдружения и дружества.

Чл. 6. Членовете на управителните и контролни съвети на сливащите се или присъединяващи се сдружения или дружества се освобождават от отговорност от общото събрание на членовете на новото сдружение.

Чл. 7. Облагите, с които са се ползували някои от сливащите се или присъединяващи се сдружения с оглед качеството на членовете им, се запазват в полза на онова поделение на новото или приемащото сдружение, дейността на което подпомага членовете на новото сдружение, които имат същите качества.

Чл. 8. Взетите до влизането на този закон в сила решения за сливане или присъединяване на кооперативни сдружения са действителни, ако отговарят на изискванията на чл. 1.

Чл. 9. При прехвърляне на предприятия или недвижими имуществва до 1 август 1947 г. от кооперативно сдружение или дружество по чл. 1, алинея втора, върху друго кооперативно сдружение не се плащат мита, данъци, такси, берии и др.)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Георги Марков.

Георги Марков (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Макар да е толкова късно и макар да е толкова кратък законопроектът, който е сложен на разглеждане, аз искам да кажа моето мнение по него и моля да бъде изслушан.

Законопроектът носи заглавие „за улесняване сливането на кооперативните сдружения.“ С това законопроектче се цели да се подпомогне обединението на кооперативните сдружения у нас, т. е. там, где то има разединени кооперации, да могат да се обединят чрез мерките, които министърът на правосъдието предвижда в законопроекта.

Кои са средствата, с които се иска постигането на това обединение?

Преди всичко нека да се спрем и на другия въпрос. Въпросът за съединяване на дружествата, за ликвидирание на дружествата и пр. се урежда от закона за кооперативните сдружения. В чл. 39 се предвижда, този въпрос да се разрешава от общото събрание на кооперативното сдружение. Ще го прочета, за да бъде ясен на всички (Чете: „Въпросите, върху които във всички случаи общото събрание решава, са следните: първо, избиране, оставка и освобождаване от отговорност на управителния и контролния съвети; второ, преглед на сметките, баланса, разпределението на печалбите и загубите; трето, изменение на устава; четвърто, присъединяване на сдружението към друго такова и, пето, разтурване на дружествата и назначаване на ликвидатори.“ По-нататък, в другата алинея, се казва: „Решенията по п. п. 3, т. е. изменение на устава, 4 — присъединяването на сдружението към друго такова, 5 — разтурване на сдружението и назначаване на ликвидатори, може да се вземат само с 2/3 от всички членове на кооперацията, ако уставът не изисква по-голямо мнозинство.“

Г-да! Съвсем не е случайно казано в първоначалния текст, още когато е създаден в 1907 г., че общото събрание е компетентно да разрешава такива въпроси за обединение, за сливане и т. н., защото там са свързани материални интереси на доста кооператори, които се числят към самата кооперация.

В това изменение, което г-н министърът предлага, се казва: — ще ви прочета текста на чл. 1 — „Сливането или присъединяването на кооперативни сдружения, освен по решение на общото събрание, може да стане до 1 август 1947 г. и по решение, взето в съвместно заседание на управителния и контролния съвети за

всяко сдружение поотделно с мнозинство 3/4 от всичките членове на тези съвети.“ Можем ли да приемем ние това изменение, което предлага г-н министърът? Аз смятам, че не е толкова рационално това, защото мнението на управителния и контролния съвет не е още мнение на общото събрание, не е мнение на членовете на самата кооперация. И после, има ли нещо да пречи, да се свикат общи събрания сега? Ако има някакви изключителни условия, както имаме такива например през време на бомбардировките, разбирам такова предложение да се направи и ние да го гласуваме, но сега ние сме в по-нормални времена, нещо повече, имаме договор за мир. И затуй аз смятам, че няма причина да не се изпълни законът, който не е така случайно създаден, но който е създаден, разбира се, след дълги преценки на самия живот.

Има още едно съображение, г-н министре на правосъдието, поради което не може да се приеме чл. 1 от този законопроект. У нас съществува една наредба-закон още от фашисткото време — „Държавен вестник“, брой 77, от 8 април 1938 г. . . .

Един от мнозинството: Ти го създаде.

Георги Марков (ЗНП): Не съм го създам аз. И да съм го създам, вие защо го прилагате? Аз ще ви прочета някои интересни работи от него. Чл. 1 казва, че се учредява държавен надзор върху всички видове дружества и сдружавания и техните поделения с идеална или със стопанска цел, с изключение на събирателните дружества, командитните дружества, дружествата с ограничена отговорност, сдружаванията със съучастие и гражданските дружества, съгласно чл. 444 до 482 от закона за задълженията и договорите. Значи съгласно чл. 1 от тази наредба-закон на фашистките правителства е ясно, че се предвижда надзор върху кооперативните сдружения и всички други сдружавания, които ви прочетох.

Един от мнозинството: Ти беше подпредседател на Камарата тогава.

Георги Марков (ЗНП): Аз тогава не съм бил никакъв. — Според този закон, Министерството на вътрешните работи е компетентно да следи всяко едно кооперативно сдружение, какви лица го ръководят, какви са ръководните длъжностни лица. То има право да ги отстранява и да назначава нови, както вече имаме много такива случаи.

Илия Бояджиев (к): Покажете едн.

Георги Марков (ЗНП): Сто ще ви покажа. Най-напред беше разтурен Професионалният съюз на земеделските задруги. Ние бяхме назначени. . .

Един от мнозинството: За кооперациите говорете.

Георги Марков (ЗНП): Казано е „и други сдружения.“

Министър-председател Георги Димитров: (Казва нещо)

Георги Марков (ЗНП): Фашистките организации се разтуриха, г-н министър-председателю, и Кимон Георгиев като министър-председател, назначи един нов управителен съвет, в който влизах и аз, и дядо Георги Йорданов, и редица други другари, някои от които останаха впоследствие.

Илия Бояджиев (к): Посочете сега, някъде да е разтурена кооперация или друго някое сдружение.

Георги Марков (ЗНП): На Общия съюз не беше ли назначено управително тяло?

Илия Бояджиев (к): Кога?

Георги Марков (ЗНП): На 9 септември. Във всеки случай. . .

От мнозинството: А-а-а!

Георги Марков (ЗНП): Искам да кажа, че си служите с този закон и че по-хубаво беше министърът да ни занимае с отменяването на този закон, защото в чл. 13 от него, ако знаете, е казано. . .

Илия Бояджиев (к): Знам го много добре, защото сме го изпитали на гърба си.

Георги Марков (ЗНП): То е много интересно и затуй няма да го прескоча. Казва се за това, че в сдружаванията не могат да бъдат допущани като членове на управителните тела лица, които са привърженици на комунистически, анархистически или насилнически методи за обществено-политическа борба; всички, които по насилствен начин искат да изменят нашия строй. Така е писано в закона за държавния надзор върху дружествата и сдружаванията. (Към министъра на правосъдието) По-добре беше да отмениш този закон, отколкото да внасяш друг, според който управителните и контролни тела вземат едно решение с мнозинство 3/4 от всички членове на тия съвети.

Министър Рали Найденов: Ти кажи нещо съществено по този законопроект, който се разисква.

Георги Марков (ЗНП): Аз мисля, че същественото е това, да отмениш този закон.

Министър Рали Найденов: То ще бъде по-после.

Георги Марков (ЗНП): А това бързаше с възлагане функциите на общите събрания върху управителните и контролните съвети смятам, че е неправилна работа. Още повече, вие ни обвинявате: „Защо бягате от народа.“ А сега какво излиза? „Кой бяга от народа? (Ръкоплескания от опозицията) Ние искаме членовете на кооперациите да бъдат питани дали да се слеят или разтурят.

Министър Ради Найденов: Точно това казва законът — ще бъдат питани.

Георги Марков (ЗНП): Ще бъдат питани, след като се свърши.

Един от мнозинството: Съюзите са обединени. Народът вече се е обединил долу.

Георги Марков (ЗНП): Най-напред вие искате едно решение на управителните съвети и контролните съвети. Аз смятам, че е много прибрано да се иска предварително едно решение преди общото събрание.

Министър Ради Найденов: Ще бъдат питани.

Георги Марков (ЗНП): Ще бъдат питани, след като се свърши.

Петър Анастасов (СЛ): След дъжд качулка!

Един от мнозинството: Ние сме закъснели с този закон. Кооперациите долу са се обединили.

Георги Марков (ЗНП): И в моето село кооперацията е обединена, но по силата на този закон, който съществува.

Министър Ради Найденов: Бай Георги! Този закон визира само, че по принцип се обединяват кооперациите. А всички останали подробности ще се разрешат от общи събрания и чрез допитване до народа — това, което вероятно в ти искаш.

Георги Марков (ЗНП): Никой не е против обединението. Това висяга ли кооперативните централи, и те могат ли да се обединят? Там има много повече членове, и много по-големи интереси.

Един от мнозинството: Конгресите решиха да се обединят.

Георги Марков (ЗНП): Значи общото събрание е решило.

Яни Янев (З): Кажя ти за обединението ли си, или за разединението?

Георги Марков (ЗНП): За обединението, ама за добрата форма обединение, да не се избърза и да не се засягат интересите на дадени сдружения.

Г-да народни представители! Никой не е против обединението на кооперативните сдружения. Не мога да се съглася обаче, че пътят, който вие избрахте, с запитване само на управителните и контролни съвети, е най-правилният. Смятам, че общото събрание на едно сдружение трябва да каже, че приема сливането или разтурянето. Така сме живели в кооперациите и така сме процедирали. В моето родно село така направихме. Имаше кооперативно сдру-

жение, основано в 1900 г. и популярна банка, основана в 1913 г. В 1943 г. ги обединихме, но по този път, по който пише и самият закон.

Министър Ради Найденов: Настоящият закон разрешава въпроса да стане обединението, а как ще стане обединението, ще кажат различните кооперативни организации чрез допитване до своите събрания. Ти с това не си ли съгласен?

Георги Марков (ЗНП): Съгласен съм напълно.

Министър Ради Найденов: Ха, така!

Георги Марков (ЗНП): Съгласен съм и с друго: да оставим поне кооперативните централи и Общия съюз да вървят по пътя на закона.

Министър Ради Найденов: Не по пътя на закона, а по пътя на допитването до своите управителни тела и контролни съвети.

Георги Марков (ЗНП): Допитването до контролни съвети и управителни тела е едно, а допитване до общи събрания е друго.

Министър Ради Найденов: Значи разбрахме се по този въпрос: по принцип се съгласяваме да стане обединението.

Георги Марков (ЗНП): Разбрахме се по този въпрос, само едно — да не караме през просото. Волята на общите събрания трябва да бъде зачетена.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма замислени други оратори. Когато г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за улесняване сливането на кооперативните сдружения, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Следващото заседание ще се състои утре, сряда, 19 февруари, 15 ч., при следния дневен ред:

- Първо четене законопроектите:
1. За щатните таблици на държавните служители.
 2. За одобрение държавния стопански план за 1947 и 1948 г.
- Второ четене законопроектите:
3. За учредяване народен фонд за индустриализация, напояване и електрификация.
 4. За закриване на Погасителната каса, учредена с наредбата-закон за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита.
 5. За Дирекция на цените.
 6. За улесняване сливането на кооперативните сдружения.
 7. За управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти.

8. Одобрение предложението за одобрение 10. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10 февруари 1947 г., протокол № 3 — относно отдаване на концесия тревните произведения в Бръшлянското и Тутраканското държавни блати. (Продължение)

9. Първо четене законопроекта за наемите.

Когато г-да народни представители приемат прочетенния дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито на 23 ч. 37 м.)

Подпредседател: Д-р ГЕОРГИ АТАНАСОВ

Секретари: { ИЛИЯ РАДКОВ
ЯНИ ЯНЕВ

Началник на Стенографското отделение: ТОДОР АНГЕЛИЕВ